

§ 98

Dnr 2023/01505

Taxa tilläggstjänster VA

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar taxa för tilläggstjänster för vatten och avlopp att gälla från och med 2024-05-01.

Sammanfattning

I samband med att VA-taxan gjordes om till Svenskt Vattens normalförslag 2023 framkom det att det funnits avgifter med i VA-taxan som inte bör finnas där såsom vattenkiosker, mätarrör för bevattning och byggvatten för entreprenörer ska specificeras i en separat taxa skild från VA-taxan.

Nya taxor för tilläggstjänster har därför tagits fram för att säkerställa att VA kan fakturera för tjänsterna enligt självkostnadsprincipen.

Beslutsunderlag

- Taxa tilläggstjänster VA
- Bilaga. Övergripande beskrivning av tilläggstjänster VA

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

JUSTERARE	EXPEDIERAD	SIGNATUR	UTDRAGSBESTYRKNING

Taxa tilläggstjänster VA 2024

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar taxa för tilläggstjänster för vatten och avlopp att gälla från och med 2024-05-01.

Sammanfattning

I samband med att VA-taxan gjordes om till Svenskt Vattens normalförslag 2023 framkom det att det funnits avgifter med i VA-taxan som inte bör finnas där såsom vattenkiosker, mätarrör för bevattning och byggvatten för entreprenörer ska specificeras i en separat taxa skild från VA-taxan.

Nya taxor för tilläggstjänster har därför tagits fram för att säkerställa att VA kan fakturera för tjänsterna enligt självkostnadsprincipen.

Ärendet

När VA-taxans struktur förändrades enligt Svenskt Vattens nya normalförslag 2023 framkom det att kommunens VA-avdelning erbjuder tjänster som inte ingår i det kommunala ansvaret inom vatten och avlopp.

Priser för de tjänster inom vatten och avlopp som erbjuds utöver VA-huvudmannens åtaganden enligt vattentjänstlagen (LAV 2006:412), såsom vattenkiosker, mätarrör för bevattning och byggvatten för entreprenörer ska inte ingå i va-taxan utan specificeras i en separat taxa. Kostnaderna för dessa tjänster regleras sedan 2023 därför inte i den kommunala VA-taxan.

Införande av taxa syftar till att säkerställa att VA avdelningen får täckning för de kostnader som ligger utanför VA:s huvuduppdrag.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Taxorna kommer inte att påverka verksamheternas ekonomi.

Barnperspektivet

Alla barn och ungdomar som bor och besöker Håbo kommun berörs av de allmänna vattentjänsterna. En VA-anläggning med goda funktioner att rena dricksvatten och ta emot avloppsvatten är en viktig del i ett hållbart samhälle vilket gynnar barn och ungdomars framtid.

Näringslivsperspektivet

Aktörer inom näringslivet som använder tjänsterna som preciseras i taxan påverkas då de får stå för VA-avdelningens självkostnadspris för nyttjandet av tjänsten.

Uppföljning

Om prislistan antas ses den över årligen av VA-avdelningen för att säkerställs efterlevnad av självkostnadsprincipen.

Beslutsunderlag

- Taxa tilläggstjänster VA
- Bilaga. Övergripande beskrivning av tilläggstjänster VA

Beslut skickas till

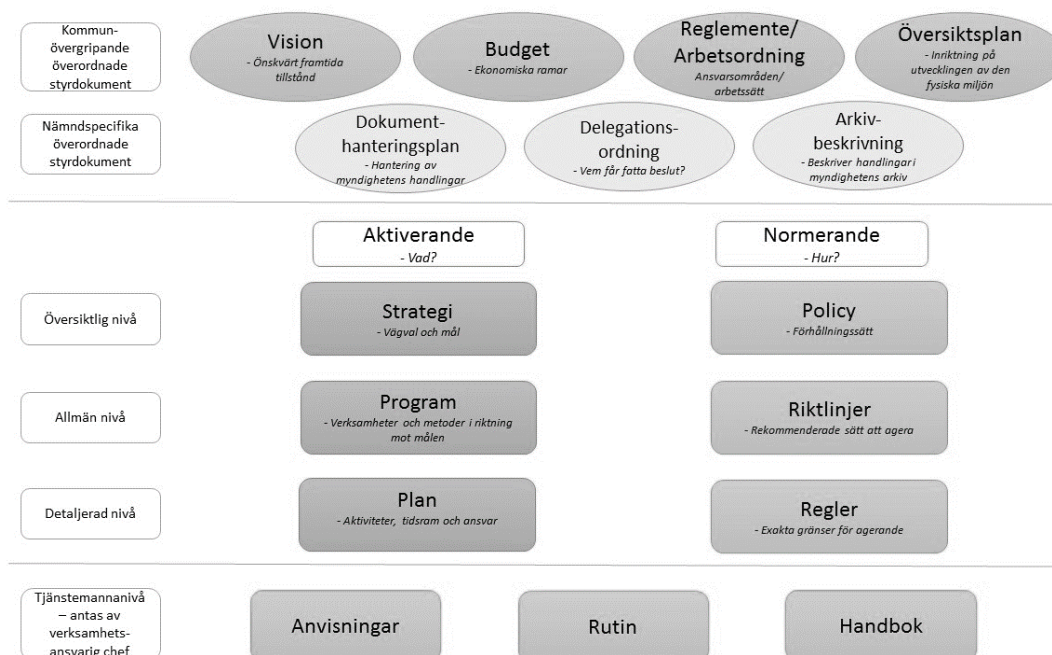
VA-avdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Taxa för tilläggs- tjänster för vatten och avlopp

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	"[Ange datum och § för antagande]"
Giltighetstid	Tillsvidare, dock längst fyra år efter antagande
Dokumentansvarig	VA-chef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer

KS 2023/01505 nr 123484

Gäller för

VA-avdelningen

Tidpunkt för aktualitetsprövning

"[Ange datum för senaste aktualitetsprövning]"

Ersätter tidigare versioner

"[Ange datum och § för antagande av tidigare versioner]"

Relaterade styrdokument

VA-taxa

Prislista tilläggstjänster för vatten och avlopp 2024

Innehåll

Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
Prislista tilläggstjänster för vatten och avlopp 2024	3
Inledning	4
1. Avgifter för tillfälligt vatten	4
1.1 Tekniskt vatten via vattenkiosk	4
1.2 Hyra av mätarrör	4
1.3 Hyra av byggvattenmätare	5
1.4 Indexreglering av taxa	5

Inledning

För att täcka nödvändiga kostnader för Håbo kommuns VA-avdelning vid anläggande och drift av tjänster som inte ingår i kommunens åtaganden enligt vattentjänstlagen (LAV 2006:412) och därmed regleras i VA-taxan, ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig, nedan kallas avtalskund som begärt tjänster utöver dricksvattenleverans till hushåll betala avgifter enligt denna prislista.

1. Avgifter för tillfälligt vatten

1.1 Tekniskt vatten via vattenkiosk

För att kunna erbjuda tekniskt vatten till kunder har VA-avdelningen installerat vattenkiosker där avtalskunder har möjligheten att fylla tankbil eller behållare. För att få åtkomst till kiosken måste man registrera sitt företag och kvittera ut en nyckel.

Syftet med installationen av vattenkioskerna är att säkerställa kvalitén och säkerheten för vattnet till våra abonnenter. Vattenkiosken har en backventil installerad så att ingen förorening eller smitta kan komma in i ledningsnätet.

<i>Avgifter för användning av vattenkiosk</i>	<i>exkl. moms</i>	<i>inkl. moms</i>
Administrativ uppläggningsavgift	480 kr	600 kr
Uttagsavgift per m ³	Enligt gällande brukningstaxa	
Avgift för borttappad nyckel	480 kr	600 kr
Faktureringsavgift	48 kr	60 kr

1.2 Hyra av mätarrör

Om du inte kan använda vår tjänst för vattenkiosk finns det i stället en möjlighet att hyra ett mätarrör med vattenmätare för att tillfälligt ansluta till vårt vattenledningsnät. En anmälan skickas till VA-avdelningen som förser avtalskund med ett mätarrör, första fakturering sker när mätarröret lämnas ut.

<i>Avgifter för användning av mätarrör</i>	<i>exkl. moms</i>	<i>inkl. moms</i>
Administrativ uppläggningsavgift	480 kr	600 kr
Uttagsavgift per m ³	Enligt gällande brukningstaxa	
Hyra första dygnet	2000 kr	2500 kr
Faktureringsavgift	48 kr	60 kr

1.3 Hyra av byggvattenmätare

Byggvatten är en tillfällig anslutning av vatten och avlopp under byggtiden. Vanligtvis är det byggherren/byggbolaget som ansöker men det kan också vara fastighetsägaren. Om vi behöver bygga fram en tillfällig servis fakturerar vi självkostnadspris för anläggningen och proppning efter avslutad användning. Vi kan tillåta användning av ordinarie servis till byggvatten förutsatt att anläggningsavgiften är betald.

<i>Avgifter för byggvatten</i>	<i>exkl. moms</i>	<i>inkl. moms</i>
Hyra av byggvattenmätare / dygn	20 kr	25 kr
Uttagsavgift per m ³	Enligt gällande brukningstaxa	
Faktureringsavgift	48 kr	60 kr

1.4 Indexreglering av taxa

Inför varje nytt kalenderår (avgiftsår) regleras de fasta avgifterna och timkostnaden med den procentsats för det innevarande kalenderåret i prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som finns publicerad på Sveriges kommuner och regioner (SKR), hemsida i oktober månad. Utgångspunkt för indexregleringen är oktober månad.

Kommunledningsförvaltningen
VA-avdelningen
Sara Frid, VA-strateg
0171-52500
sara.frid@habo.se

Bilaga. Övergripande beskrivning av tilläggstjänster VA

Inledning

I samband med att VA-taxan gjordes om till Svenskt Vattens normalförslag 2023 framkom det att det funnits avgifter med i VA-taxan som inte ingår i kommunens lagstadgade grunduppdrag för VA-tjänster.

Dessa tilläggstjänster omfattar vattenkiosker, mätarrör för bevattning och byggvatten för entreprenörer vilka har tagits bort från VA-taxan. Dessa tjänster behöver nu specificeras i en separat prislista skild från VA-taxan.

Syfte

Detta dokument utgör en bilaga till tjänsteskrivelsen för Taxa Tilläggstjänster VA. Syftet är att beskriva vad de olika tilläggstjänsterna som beskrivs i tilläggstaxan innebär.

Tekniskt vatten via vattenkiosk

En vattenkiosk är en tankstation där den som är i behov av större mängder vatten kan hämta ut det på ett säkert sätt.

För att kunna erbjuda vatten till verksamheter har kommunen installerat vattenkiosker där det ges möjligheter att fylla en tank eller tankbil med tekniskt vatten. Kommunen registrerar användare på vattenkiosk.se, därefter kan en nyckel kvitteras ut. Användaren kan själv följa sina uttag genom inloggningen på vattenkiosk.se.

Syftet med installationen av vattenkioskerna är att säkerställa kvaliteten och säkerheten för vattnet till kommunens invånare. Tidigare gjordes större uttag genom brandposter vilket utgör en risk för att kontamineringar kan komma in i ledningsnätet. Vattenkiosken har en backventil installerad så att inget otillåtet kan komma in i ledningsnätet.

Lista över vattenkiosker

Idag finns vattenkiosker för uttag av vatten på följande platser i kommunen:

- Bista pumpstation, Bistaborgsvägen
- Bålsta brandstation, Björnängsvägen 2
- Dragrännan pumpstation, Lillsjörännan

- Gröna dalen pumpstation, infart från Lindegårdsvägen
- Reningsverket Bålsta, Göksviksvägen 2
- Shell pumpstation, Kraftleden 2
- Skokloster brandstation, Slottskogsleden 25

Figur 1. Vattenkiosken vid Göksviksvägen 2.

Hyra av mätarrör

Ibland kan verksamheter vara i behov av vatten och möjligheterna att använda en vattenkiosk saknas. Det kan handla om att vatten behövs i större mängder för bevattning eller för att förse tillfälliga evenemang med dricksvatten. I dessa fall kan man hyra ett mätarrör som monteras i en närliggande brandpost. Röret är försett med en vattenmätare som påvisar hur mycket vatten som har använts.

För att säkra kvaliteten på vattenledningsnätet behöver VA-avdelningens drifttekniker montera mätarröret. När man beställer ett mätarrör får man information om hur och när monteringen kan ske.

Vattnet från mätarröret är så kallat tekniskt vatten som inte är bedömt som drickbart. Om vattnet ska användas som dricksvatten behöver VA-avdelningen veta detta cirka 2-3 veckor innan användning för att hinna provta vattnet och utföra eventuella åtgärder.

Figur 2. Mätarrör

Hyra av byggvattenmätare

För de som behöver vatten under byggtiden vid om-, till- eller nybyggnation kan det finnas möjlighet att ansluta byggvatten. Om behov av byggvatten finns ska det anmälas i kommunens e-tjänst; *Anmäla nyanslutning, förändringar i din befintliga anläggning, byggvatten eller bortkoppling (ny eller ändrad servis)*. Även byggvatten behöver mätas vilket gör det nödvändigt att en byggvattenmätare sätts upp. Kommunen använder samma modell för byggvatten som de övriga mätarna i kommunen.

Figur 3. Digital vattenmätare

§ 99

Dnr 2023/01042

Avfallsföreskrifter 2024

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar avfallsföreskrifter enligt bilaga. Avfallsföreskrifterna gäller från och med 1 juni 2024.
2. Kommunfullmäktige beslutar att avfallsföreskrifter för Håbo kommun, antagen 2022-12-12, § 222, upphör att gälla den 31 maj 2024.
3. Kommunstyrelsen anser övriga frågor bevarade.

Sammanfattning

Avfallsenheten har tagit fram ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter för Håbo kommun. Förslag till nya föreskrifter har efter beslut i KS 2023-10-24 §283 varit ute på samråd under perioden 31 oktober till 11 december 2023. Fyra svar inkom till Håbo kommun varav en synpunkt. Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har också fått synpunkter och alla synpunkter har behandlats och besvarats i bifogad samrådsredogörelse.

Föreliggande förslag till nya avfallsföreskrifter har tagits fram i första hand för att anpassa föreskrifterna till förändringar i lagstiftningen som har skett sedan den senaste revideringen, bland annat en revidering av avfallsförordningen och förändringar i producentansvaret.

Även Somir Sinharays (L) övriga fråga om Lillsjön samt Susanna Kraftelids (HD) övriga fråga om beredskap tas under denna punkt.

Angående frågan om Lillsjön svarar förvaltningen att bygg- och miljöavdelningen har varit och gjort tillsyn. Det är inga föroreningar som orsakar tillståndet. Rapport har även skett till Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA samt att dialog förs med Länsstyrelsen.

Angående frågan om beredskap svarar förvaltningen att Kommunals varsel om strejk i Håbo kommun gäller all lokalvård. Fokus kommer att vara liv och hälsa, och städ kommer att genomföras på äldreboenden. Det som i övrigt kommer att hinnas med är toaletter på förskolor och skolor. Parterna ska försöka komma överens innan den 18 april och dialog förs med HR-avdelningen och kommunikationsavdelningen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2024-02-19
- Avfallsföreskrifter 2024
- Avfallsföreskrifter 2024 med ändringar efter samråd

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

– Samrådsredogörelse

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

Ordföranden frågar om övriga frågor kan anses besvarade och finner att så är fallet.

JUSTERARE	EXPEDIERAD	SIGNATUR	UTDRAGSBESTYRKNING		

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Anna Darpe, Avfallschef
samhallsbyggnadsforvaltningen@habo.se

Avfallsföreskrifter 2024

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar avfallsföreskrifter enligt bilaga. Avfallsföreskrifterna gäller från och med 1 juni 2024.
2. Kommunfullmäktige beslutar att avfallsföreskrifter för Håbo kommun, antagen 2022-12-12, § 222, upphör att gälla den 31 maj 2024.

Sammanfattning

Avfallsenheten har tagit fram ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter för Håbo kommun. Förslag till nya föreskrifter har efter beslut i KS 2023-10-24 §283 varit ute på samråd under perioden 31 oktober till 11 december 2023. Fyra svar inkom till Håbo kommun varav en synpunkt. Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har också fått synpunkter och alla synpunkter har behandlats och besvarats i bifogad samrådsredogörelse.

Föreliggande förslag till nya avfallsföreskrifter har tagits fram i första hand för att anpassa föreskrifterna till förändringar i lagstiftningen som har skett sedan den senaste revideringen, bland annat en revidering av avfallsförordningen och förändringar i producentansvaret.

Ärendet

Avfallsenheten har tagit fram ett förslag till reviderade avfallsföreskrifter för Håbo kommun. Förslag till nya föreskrifter har efter beslut i KS 2023-10-24 §283 varit ute på samråd under perioden 31 oktober till 11 december 2023. Fyra svar inkom till Håbo kommun varav en synpunkt. Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har också fått synpunkter och alla synpunkter har behandlats och besvarats i bifogad samrådsredogörelse.

Föreliggande förslag till nya avfallsföreskrifter har tagits fram i första hand för att anpassa föreskrifterna till förändringar i lagstiftningen som har skett sedan den senaste revideringen, bland annat en revidering av avfallsförordningen och förändringar i producentansvaret.

Arbetet med de nya föreskrifterna har genomförts i nära samarbete mellan de fyra kommunerna och ytterligare steg har tagits för att göra kommunernas styrdokument så lika som möjligt, utan att ge avkall på de enskilda kommunernas olikheter.

När förslag till renhållningsordning upprättas ska kommuner i skälig omfattning samråda med fastighetsinnehavare, myndigheter och allmänheten som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Handlingarna har

funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Information om samråd med en länk till handlingarna gick dessutom ut till ca 51 berörda intressenter.

Nedan listas de ändringar som har förts in i de föreslagna föreskrifterna efter samrådet:

- 19 § kompletteras med: Om anläggningen ska anslutas till det kommunala avlopps nätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.
- 54 § kompletteras med: eller besluta om andra åtgärder för att undvika att olägenheter för människor hälsa eller miljö uppstår
- 66 § kompletteras med: och utan att anläggningen tar skada.
- I övergångsbestämmelser ändras data - till 1 januari 2027

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

De föreslagna ändringarna i avfallsföreskrifterna medför i sig inga ekonomiska konsekvenser. Den nya nationella lagstiftningen, som föranleder ändringarna i de lokala föreskrifterna, kommer däremot att ha påverkan på avfallsekonomin och detta hanteras genom justeringar i taxan.

Barnperspektivet

Alla invånare, såväl vuxna som barn och ungdomar i Håbo kommun berörs av avfallsverksamheten. Barn och ungdomars bästa har beaktats genom krav som ska ge en säker fysisk miljö vid avfallshämtning, samt indirekt genom att styra mot ett mer kretsloppsanpassat samhälle som gynnar deras framtid.

Näringslivsperspektivet

Alla inom Håbo kommun berörs av avfallsverksamheten. Avfallsföreskrifterna hjälper näringslivet att bidra till att främja en hållbar avfallshantering samt minska risker för olyckor, bland annat genom krav på delaktighet i ett tidigt skede av bygg- och planeringsprocesser kopplat till avfallshanteringen samt att styra mot ett mer kretsloppsanpassat samhälle.

Uppföljning

Föreskrifterna utvärderas regelbundet och revideras vid behov.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2024-02-19
 - Avfallsföreskrifter 2024
 - Avfallsföreskrifter 2024 med ändringar efter samråd
 - Samrådsredogörelse
-

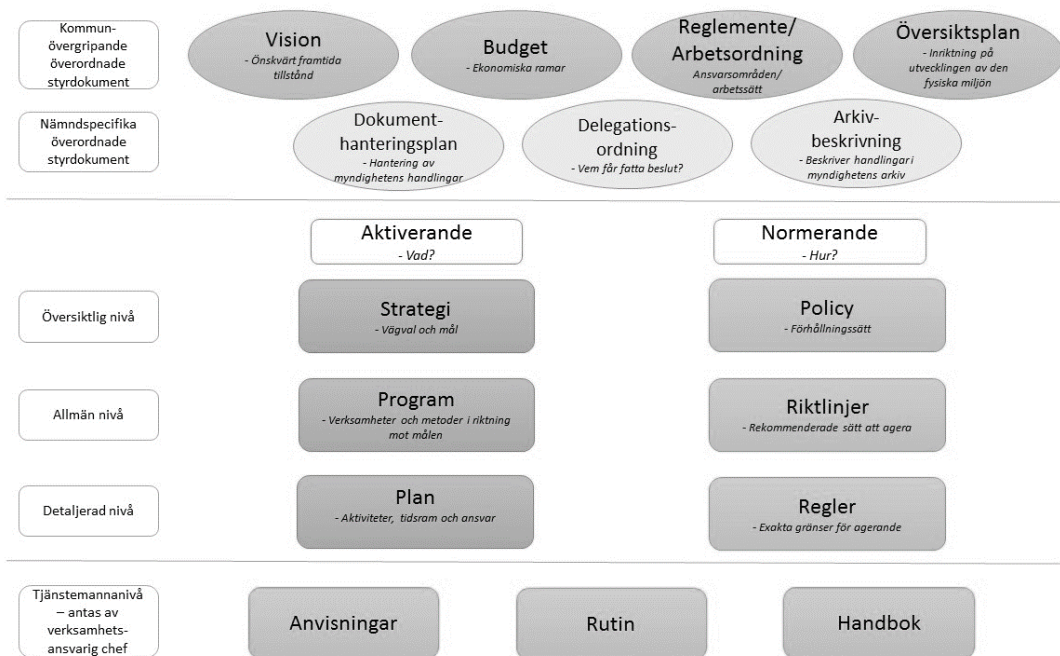
Beslut skickas till
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Avfallsenheten
Miljöenheten
VA-avdelningen

Avfallsföreskrifter

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2024 § XXX
Giltighetstid	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Avfallschef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer KS 2023/01042 nr 126161

Gäller för Håbo kommun

Tidpunkt för aktualitetsprövning -

Ersätter tidigare versioner KF 2022-12-12 §222

Relaterade styrdokument -

Avfallsföreskrifter 2024

Innehåll

Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
Avfallsföreskrifter 2024	3
Bemyndigande	5
Inledande bestämmelser	5
Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information	5
Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar	5
Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar	6
Sortering av avfall	6
Emballering och vikt	6
Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar	6
Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning	7
Anskaffande och ägande	7
Skötsel och tillsyn	7
Ny- och ombyggnation, installation och anläggande	8
Planering	8
Avfallsutrymmen	9
Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall	10
Underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare eller filterkassett/säck	10
Åtgärder inför hämtning	11
Tömning av kärl eller container	11

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall	11
Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar	12
Hämtningsplats och dragväg	12
Gemensamma behållare och gemensamhetslösning	13
Transportvägar	13
Hämtningsområde och hämtningsintervall	14
Åtgärder om föreskrifter inte följs	14
Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	14
Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	15
Uppgiftsskyldighet	15
Undantag	15
Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden	15
Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar	15
Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning	16
Utsträckt hämtningsintervall	16
Uppehåll i hämtning	17
Mat- och restavfall samt förpackningar	17
Slam och fosforfiltermaterial	17
Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen	18
Ikraftträdande	18
Övergångsbestämmelse	18
Bilagor	
Bilaga 1	Definitioner
Bilaga 2	Anvisningar om sortering, emballering och överlämning
Bilaga 3	Hämtningsintervall

FÖRESKRIFTER FÖR AVFALLSHANTERING

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Håbo kommun.

Inledande bestämmelser

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

2 § Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap 20 § Miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i kommunen, med särskilt ansvar för att avfall under kommunalt ansvar som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning. Hantering av det avfall som omfattas av kommunalt ansvar utförs av kommunens avfallsorganisation och upphandlade entreprenörer.

3 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.

4 § Kommunens avfallsorganisation informerar hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och elavfall i enlighet med gällande producentansvar.

Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar

5 § Fastighetsinnehavare är ansvarig gentemot kommunen för hantering av avfall som uppkommer eller av andra skäl förekommer inom fastigheten och för att dessa föreskrifter följs.

Vad som stadgas i dessa föreskrifter gällande fastighetsinnehavares ansvar ska i samma utsträckning gälla nyttjanderättshavare.

6 § Ändring av ägandeförhållanden eller annan ändring som berör avfallshanteringen ska utan dröjsmål anmälas till kommunens avfallsorganisation.

7 § Fastighetsinnehavare är skyldig att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

8 § Avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med avfallstaxa som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Sortering av avfall

9 § Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt bilaga 2 och hålla det skilt från annat avfall.

10 § Fastighetsinnehavare ska säkerhetsställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras ut enligt bilaga 2.

Emballering och vikt

11 § Fastighetsinnehavare samt hushåll och verksamheter har ansvar för att emballera och överlämna avfall enligt bilaga 2. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

12 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och utrymmet är avsedd.

Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas helt. Den får inte heller vara så tung att det kan bli svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses. Mer information om dragmotstånd och maxvikter för behållare ges av kommunens avfallsorganisation.

Avfall som samlas in i behållare får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma den.

13 § Fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus med egna abonnemang och som tillfälligt har för mycket restavfall kan använda extra säck, mot avgift, och efter beställning. Säcken ställs ut bredvid ordinarie behållare. Hämtning sker i samband med nästkommande ordinarie hämtningstillfälle.

Fastighetsinnehavare med flerbostadshus, gemensamhetslösning eller verksamhet och som tillfälligt har för mycket restavfall kan beställa extra tömning av ordinarie behållare, mot avgift.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

14 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till kommunens insamlingssystem om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

Utsorterade avfallsslag hämtas vid fastigheten, vid överenskommen eller anvisad plats enligt § 41 eller lämnas på plats som anvisas i bilaga 2.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervallet, storlek och antal behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall från

fastigheten.

15 § På plats vid fastigheten, enligt 41 §, ska det finnas separata fack eller separata behållare där minst matavfall, förpackningar av papper, plast, metall och glas samt restavfall kan lämnas sorterat och tillgängligt för avfallsorganisationen eller dess utförare att hämta med den utrustning som används i kommunens insamlingsystem. Se även övergångsbestämmelse.

16 § Verksamheter, där det inte uppstår matavfall och där mängden restavfall ryms inom abonnemanget 140 liters kärl, undantas från krav på att lämna matavfall i separat behållare utan krav på ansökan om undantag.

Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning

Anskaffande och ägande

17 § I kommunen får endast de behållare användas som anges i avfallstaxan och som kan tömmas med de insamlingsfordon som används i kommunens insamlingsystem.

18 § Fastighetsinnehavaren ska beställa de behållare, enligt 17 §, och det hämtningsintervall, enligt 50 §, som motsvarar fastighetens behov, i sådan utsträckning att bestämmelser om sortering, fyllnadsgrad och vikt följs.

Om avfallsmängden som uppstår på fastigheten inte ryms i behållare med befintligt abonnemang får avfallsansvarig nämnd besluta om ändringar av antal behållare, storlek på behållare eller intervall för hämtning.

19 § Kärl och andra behållare som tillhandahålls av kommunens avfallsorganisation ägs också av kommunen. Övriga behållare anskaffas och ägs av fastighetsinnehavaren eller av entreprenören.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare samt tank för mat- och fettavfall anskaffas, ägs och installeras av fastighetsinnehavaren. Avfallskvarn för matavfall måste kombineras med tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller med anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Om anläggningen ska anslutas till det kommunala VA-nätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.

Underjordsbehållare, sopsugsanläggning samt andra behållare och anordningar för avfallshantering ska godkännas av kommunens avfallsorganisation innan installation. Fastighetsinnehavare ansvarar för och bekostar sådana installationer.

Skötsel och tillsyn

20 § Behållare, anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska underhållas och ges regelbunden service. Det är viktigt för att:

- Bibehålla god funktion
- Uppfylla krav på god arbetsmiljö och för att
- Minimera risken för skada eller olycksfall
- Undvika buller, lukt och skadedjur
- Behållaren eller anläggningen ska hålla den tänkta livslängden

21 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för, och bekostar, underhåll och service för anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshanteringen inom fastigheten.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för underhåll och service av alla behållare som fastighetsinnehavaren själv äger, eller hyr från annan än kommunens avfallsorganisation.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för att anläggningar för små avlopp, fettavskiljare och tankar för mat- och fettavfall, sköts och att åtgärder vidtas, så att anläggningen uppfyller kraven på funktion och säkerhet. Fettavskiljare ska ha en skötselrutin och tömningar ska journalföras. Dokumentationen ska kunna visas upp vid tillsynsbesök för kommunens tillsynsmyndighet.

22 § Fastighetsinnehavaren är ansvarig för rengöring, åtgärder vid nedskräpning och tillsyn av samtliga behållare i avfallsutrymmen, eller vid annan plats där behållare som hör till fastigheten står. Missköts rengöringen, och fastighetsinnehavaren inte heller rengör efter att ha fått en uppmaning, får kommunens avfallsorganisation rengöra behållaren. Det sker på fastighetsinnehavarens bekostnad till självkostnadspris eller en avgift som bestäms av avfallstaxan.

23 § När kommunens avfallsorganisation ska utföra underhåll eller byte av behållare ska dessa vara tillgängliga.

24 § På behållare som är märkta för identifiering, får markeringarna eller utrustning för elektronisk avläsning inte tas bort, förstöras eller göras oläsliga.

Ny- och ombyggnation, installation och anläggande

Planering

25 § Vid ny- och ombyggnation ska bygglovshandläggare, kommunens tillsynsmyndighet och kommunens avfallsorganisation kontaktas tidigt i planeringsskedet för samråd om placering och utformning.

Det är särskilt viktigt vid ny- och ombyggnation av, eller som påverkar:

- Avfallsutrymme, miljöhus och liknande
- Behållare som ska tömmas med kran, till exempel underjordsbehållare
- Gemensam avfallslösning för flera fastigheter
- Små avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för mat- och fettavfall, eller dylikt

I det fall det berör det kommunala avlopps nätet ska också VA-organisationen

underrättas.

Vid utformning och placering av avfallsutrymme, anläggning eller behållare ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall. Platsen där hämtningsfordonet stannar ska anpassas till den typ av behållare som ska hanteras på platsen, eller vilken anläggning som ska tömmas, samt storleken på hämtningsfordonet.

Bestämmelser som särskilt ska tas hänsyn till är:

- 9-10 §§ om sortering
- 17-19 §§ om anskaffande och ägande av anläggning och behållare
- 26-33 §§ om anläggning och installation
- 34-39 §§ om åtgärder inför hämtning
- 41-43 §§ om hämtningsplats och dragväg
- 46-48 §§ om transportvägar

Ytterligare riktlinjer finns i ”Teknisk handbok” på kommunens hemsida, www.habo.se.

Avfallsutrymmen

26 § Avfallsutrymme ska svara mot fastighetens behov av förvaring, källsortering och borttransport. Avfallsutrymmen ska vara väl tilltagna, med marginal för eventuella förändringar i hur fastigheten används samt förändrade krav på sortering.

Följande gäller vid dimensionering av avfallsutrymme för mat- och restavfall:

- Flerbostadshus eller verksamhet ska vara dimensionerat för minst en veckas avfallsmängd.
- En- och tvåbostadshus ska vara dimensionerat för minst två veckors avfallsmängd.

När kärl används ska det finnas tillräckligt med plats runt varje kärl för att kunna hantera dessa. Den fria gången mellan rader av kärl ska vara minst 1,5 meter och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm på vardera sida.

27 § Avfallsutrymmen ska placeras och utformas så att risken för skada och olycka begränsas, både för den som ska lämna och hämta avfall.

Avfallsutrymmen får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där livsmedel hanteras.

Vid nybyggnation ska dragväg för kärl mellan avfallsutrymmet och platsen där hämtningsfordonet stannar vara högst 10 meter om det inte finns särskilda skäl. Se även 42 § om avstånd mellan avfallsutrymme eller kärl och hämtningsfordon.

28 § Trappsteg och trösklar ska inte förekomma. I undantagsfall kan tröskel vara kvar om den förses med ramp på båda sidor. Om trösklar behövs ska de

vara så låga som möjligt för att underlätta för rullstolsburna samt vid hämtning av avfall.

Det ska finnas uppställningsanordning för dörrar som enkelt kan aktiveras. Dörrar ska kunna öppnas inifrån utan nyckel.

God belysning ska finnas i rum för kärl och andra behållare samt utanför avfallsutrymmen. Belysningsarmaturer ska placeras så att de inte döljs av dörrar eller portar.

29 § Avfallsbehållare ska vara tydligt skyltade med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare.

Fastighetsinnehavare ansvarar för att skyltning och information är tydlig både för avfallslämnare och hämtningspersonal.

30 § Kommunens avfallsorganisation och entreprenören ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas till kommunens avfallsorganisation.

Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall

31 § Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning ska inte överstiga 10 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Befintliga anläggningar behöver inte byggas om, men det kan medföra särskilda avgifter enligt kommunens avfallstaxa.

Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet, men enkel att öppna för den som ska tömma.

32 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att sluttömning utförs.

Underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare eller filterkassett/säck

33 § Vid installation av underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare, eller anläggning med fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial, ska behållaren/anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och behållarens lyftanordning inte överskrider 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Om fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren själv placerar fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial inom angivet avstånd inför hämtning kan anläggningen placeras längre från fordonets uppställningsplats.

Vid hämtning av avfall ska den fria höjden ska vara minst 10 meter över kranfordonet, och hålla minst samma höjd mellan kranfordonets uppställningsplats och behållaren eller anläggningen. Det får inte finnas hinder nära den sträcka som behållaren lyfts från behållarplatsen till fordonet.

Uppställningsplatsen ska ha lämpligt underlag som ger tillräcklig bärighet när kranfordon ska lyfta behållaren.

Åtgärder inför hämtning

Tömning av kärl eller container

34 § Behållare ska placeras enligt instruktioner från kommunens avfallsorganisation så att hämtning kan ske med de fordon som används i kommunens insamlingssystem och att hämtning underlättas.

Behållare ska placeras väl synligt senast klockan 06.00 på hämtningsdagen, om inte annat har överenskommits med kommunens avfallsorganisation.

35 § Behållare ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

36 § Dragvägen, som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen, ska inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

37 § Transportvägen för hämtningsfordon ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, såsom grenar över vägområdet, fordon som blockerar hämtstället och liknande, samt röjas från snö och hållas halkfri.

38 § Fastighetsinnehavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall

39 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används. Slanganslutning ska ha en klockoppling av den typ som används i kommunen.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka får väga högst 15 kg, om inte särskilda skäl föreligger. Om brunnen eller tanken öppnas genom att locket kan dras åt sidan får locket väga högst 35 kg, om inte särskilda skäl föreligger.

Tydliga instruktioner som behövs i samband med tömning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. När anläggningen är belägen utanför fastigheten ska den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör.

Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

Det åligger fastighetsinnehavaren att inför hämtningstillfället placera filterkassett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 31 §.

Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfällor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsinnehavarens försorg.

40 § Vattenfasen får lämnas kvar i slamavskiljare vid tömning om avvattningsteknik tillämpas vid tömning av avloppsanläggning.

Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar

Hämtningsplats och dragväg

41 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker:

- vid fastighetsgräns vid väg som är farbar enligt § 46,
- vid en med kommunens avfallsorganisation överenskommen plats eller
- vid en av kommunen anvisad plats.

Anvisning av plats görs av avfallsansvarig nämnd.

42 § Platsen där kärlet eller kärlen ställs upp inför hämtning ska vara belägen så nära platsen där hämtningsfordonet stannar som möjligt. Bestämmelser om avstånd för kärl gäller för alla avfallsslag som lämnas i kärl och som omfattas av kommunens ansvar.

För slangdragning vid tömning av små avloppsanläggningar och fettavskiljare gäller 31 §.

För en- och tvåbostadshus och fritidshus får avståndet inte överstiga 1,5 meter. Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

För flerbostadshus, verksamheter samt en- och tvåbostadshus som ingår i gemensamhetslösning, ska kärl placeras högst 10 meter från platsen där hämtningsfordonet normalt stannar. Om avståndet överstiger 10 meter debiteras särskild avgift för dragväg enligt kommunens avfallstaxa. Avståndet får inte överstiga 30 meter.

Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

43 § Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet eller slangen för slamtömning behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl/slang utan svårighet kan förflyttas. Dragväg för kärl ska vara jämn, hårdjord och utan trappsteg.

Gemensamma behållare och gemensamhetslösning

44 § Två eller flera fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus, som bor nära varandra och som har samma typ av abonnemang, får dela ett abonnemang för fyrfackskärl och använda gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Ett normalt abonnemang med fyrfackskärl för en- och tvåbostadshus eller fritidshus är tillräckligt för att samla in avfall från samtliga fastigheter som avser att dela abonnemang.
2. Fastighetsinnehavarna delar båda fyrfackskärnen som ingår i ett abonnemang.
3. Det är högst 500 meter mellan ordinarie uppställningsplatser för behållare vid egna abonnemang.
4. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
5. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

45 § Fastighetsinnehavare som ingår i samfällighetsförening får använda en eller flera gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Bestämmelserna i dessa föreskrifter om farbar väg, fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljö inte uppstår.
2. Samfällighetsföreningen är betalningsansvarig för avfallshanteringen.
3. Samfällighetsföreningen ansvarar för uppställningsplats för, och skötsel av, behållare.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

Transportvägar

46 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Riktlinjer för utformning av transportväg finns i kommunens skrift Teknisk handbok för god avfallshantering.

47 § Backning måste alltid kunna ske på ett betryggande sätt och endast i undantagsfall samt i samband med vändning. Backning ska särskilt undvikas intill gång- och cykelbanor, lekplatser, bostadsområden, skolor, förskolor eller äldreboende.

48 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med kommunens avfallsorganisation

eller anvisas enligt 41 §.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

49 § Kommunen utgör ett hämtningsområde.

50 § Avfall ska transporteras bort från fastighet så ofta att olägenhet för människor hälsa och miljön inte uppstår. Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 3.

Åtgärder om föreskrifter inte följs

51 § Fastighetsinnehavare är skyldig att rätta sig efter dessa föreskrifter och instruktioner från kommunens avfallsorganisation om hantering av avfall under kommunalt ansvar som uppkommer inom fastighet, så att kommunen kan fullgöra sin bortforslingsskyldighet.

52 § Om föreskrifterna inte följs, exempelvis vid felsortering, dåligt eller felaktigt emballerat avfall, felplacerad, överfull eller för tung behållare har kommunens avfallsorganisation rätt att lämna kvar avfallet för att fastighetsinnehavaren ska rätta till felet eller att hämta avfallet på annat sätt än det ordinarie, mot särskild avgift enligt avfallstaxan.

Avfallet ska efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller annan som använder fastigheten hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

53 § Om transportväg inte är framkomlig vid hämtningstillfället uteblir hämtningen. Nedan anges exempel på tillfälliga hinder och hur det påverkar avfallshämtningen:

- Om vägen inte är farbar på grund av dålig väderlek, snö eller halka, utförs hämtning så snart som möjligt efter att väghållaren snöröjt eller halkbekämpat vägen.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren råder över, kan fastighetsinnehavaren beställa extra hämtning mot avgift enligt kommunens avfallstaxa, när hindret har undanröjts.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren inte råder över, utförs hämtning så snart som möjligt efter att hindret är undanröjt och entreprenören har fått kännedom om att vägen är farbar.

54 § Vid upprepade tillfällen när föreskrifterna inte följs kan avfallsansvarig nämnd besluta att abonnemanget ska ändras, eller besluta om andra åtgärder för att undvika att olägenheter för människors hälsa eller miljö uppstår.

Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

55 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller 5–70 §§ och bilaga 1–3 om ej annat anges i dessa föreskrifter.

56 § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall ska anmäla detta till avfallsansvarig nämnd senast 1 vecka innan insamlingen ska påbörjas.

Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Uppgiftsskyldighet

57 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar, ska på begäran lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Enligt 4 kap 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap 8 § avfallsförordningen till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till kommunens avfallsorganisation.

Undantag

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

58 § Undantag från dessa föreskrifter kan medges under förutsättning att särskilda skäl föreligger och att det inte medför risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Anmälan eller ansökan om undantag från avfallsföreskrifterna handläggs av tillsynsansvarig nämnd om inte annat anges i 62-70 §§.

59 § Anmälan eller ansökan om eget omhändertagande av avfall, enligt 62-63 §§ på den egna fastigheten ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallslag och de beräknade avfallsmängderna som avses omhändertas samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

60 § Beviljade undantag är personliga och upphör att gälla:

- vid ägarbyte av fastigheten
- om avfallet inte omhändertas på det sätt som angivits
- om förutsättningarna inte längre är uppfyllda
- efter tidsperiod som anges i beslut från tillsynsmyndigheten
- om olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

61 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan. Detta gäller dock inte invasiva växter, som hanteras enligt särskilda anvisningar från kommunens avfallsorganisation.

62 § Fastighetsinnehavare som själv avser att kompostera matavfall och liknande avfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till tillsynsansvarig nämnd.

Kompostering av matavfall och liknande avfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare som kan användas året runt och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

63 § Eget omhändertagande av avloppsfraktioner som till exempel kompostering av latrin, uppsamling av urin eller eget omhändertagande av slam och filtermaterial får, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten. Omhändertagandet ska ske på sådant sätt att näringsämnen kan tillgodogöras samt att olägenhet för människors hälsa eller miljön, eller näringsläckage, inte uppstår.

Ansökan ska innehålla en komplett beskrivning av anläggningen.

64 § Installation av matavfallskvarnar kopplade till det kommunala avlopps nätet eller till tank eller avskiljare för kvarnat matavfall kräver skriftligt medgivande av avfallsansvarig nämnd.

Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning

65 § Denna paragraf gäller fastighetsinnehavare som inte kan använda gemensamma behållare eller gemensamhetslösning enligt 44 § eller 45 §.

Fastighetsinnehavare, med närliggande fastigheter, kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges rätt att använda gemensamhetslösning med gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
2. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Ansökan ska undertecknas av samtliga fastighetsinnehavare och lämnas till den avfallsansvariga nämnden.

Utsträckt hämtningsintervall

66 § För små avloppsanläggningar kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att nämnden utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön och utan att anläggningen tar skada. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara nämnden tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

67 § För fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall, kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att det utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedömas att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön och utan risk för att hämtning försvåras eller att tekniska problem på avlopps nätet. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara avfallsansvarig nämnd tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

Uppehåll i hämtning

Mat- och restavfall samt förpackningar

68 § Uppehåll i tömning av fyrfackskärl eller andra behållare för mat- och restavfall kan medges efter ansökan till avfallsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast en månad före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget. Medgivande till uppehåll i hämtning innebär inte befrielse från debitering av grundavgift i enlighet med fastställd avfallstaxa.

Uppehåll i hämtning från permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Uppehåll i hämtning från fritidsbostad kan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela hämtningssäsongen.

Uppehåll i hämtning från verksamhet kan medges om verksamhet inte kommer att bedrivas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Slam och fosforfiltermaterial

69 § Uppehåll i hämtning av slam eller fosforfiltermaterial från små avloppsanläggningar kan medges efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast 2 månader före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget.

Uppehåll kan tillåtas under förutsättning att fastigheten inte kommer nyttjas under en sammanhängande period av minst 12 månader.

En förutsättning för uppehåll är att fastigheten inte har använts sedan förra tömningen eller att tömning sker innan uppehållet inleds för att det inte ska finnas avfall i anläggningen när uppehållet börjar gälla.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

70 § Kommunen får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsinnehavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken om den som ska hantera avfallet med stöd av dispensen kan göra det på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Ansökan ska innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses. Om ansökan omfattar allt avfall som uppstår på fastigheten får fastighetsinnehavaren inte använda kommunens återvinningscentral eller andra avfallstjänster under tiden som undantaget gäller.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2024-06-01 då föreskrifter för avfallshantering för Håbo kommun beslutade 2022-12-12 §222 upphör att gälla. Beslut om undantag enligt tidigare föreskrifter gäller tills vidare om inte annat anges i beslut eller tills förutsättningarna förändras.

Övergångsbestämmelse

1. Bestämmelsen i 15 § om krav på separata fack eller behållare för de olika förpackningslagen vid fastigheten träder i kraft områdesvis i den takt avfallsorganisationen bestämmer och enligt avfallsorganisationens anvisningar, dock senast 1 januari 2027.

Bilaga 1 Definitioner

Med **kommunalt avfall** avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I kommunalt avfall ingår till exempel mat- och restavfall från hushåll och liknande avfall från verksamheter samt grovavfall och farligt avfall från hushåll. Dessa föreskrifter avser inte avfall som finansieras med skattemedel, till exempel avfall från gaturenhållning.

Med **avfall under kommunalt ansvar** avses sådant avfall som kommunen ansvarar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, det vill säga kommunalt avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar och bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Med **fastighetsinnehavare** avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare, till exempel tomträttsinnehavare och samfällighetsförening.

Med **nyttjanderättshavare** avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.

Med den **avfallsansvariga nämnden** avses kommunstyrelsen i Håbo kommun.

Med den **tillsynsansvariga nämnden** avses Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun.

Med **kommunens avfallsorganisation** avses Samhällsbyggnadsförvaltningens avfallsenhet, som kommunen har gett i uppdrag att sköta det kommunala avfallsansvaret.

Med **entreprenör** avses den eller dem som kommunen anlitar för hantering av avfall under kommunalt ansvar.

Med **behållare** avses kärl, container, bottentömmande behållare ovan eller under mark, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Med **gemensamhetslösning** avses en eller flera behållare som omfattar större volym än ett normalt abonnemang för en- och tvåbostadshus och som används av avfallslämnare för flera fastigheter.

Med **samlokaliserad verksamhet** menas företag som bedriver verksamhet i nära anslutning till hushåll i flerbostadshus och som delar avfallsbehållare och andra avfallsanordningar med hushållen i fastigheten.

Med **små avloppsanläggningar** avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar, för max 25 personequivallenter, som ger upphov till avfall under kommunalt ansvar. Oljeavskiljare, fettavskiljare och latrinkärl innefattas inte i detta begrepp.

Med **tank för mat- och fettavfall** avses anläggning för hantering av kvarnat matavfall. Det kan vara en sluten tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller en kombiavskiljare, det vill säga en anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Med **återvinningscentral (ÅVC)** avses en bemannad plats där hushåll får lämna grovavfall, trädgårdsavfall, el-avfall, farligt avfall och bygg- och rivningsavfall, som omfattas av kommunalt ansvar. Avfallslämnaren sorterar själv avfallet i olika behållare, enligt instruktioner på plats. Restavfall och matavfall får inte lämnas på ÅVC. Verksamheter får lämna vissa typer av avfall mot avgift.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen.

Ytterligare information om avfallshantering finns i kommunens avfallsplan och på kommunens hemsida.

Bilaga 2 Anvisningar om sortering, emballering och överlämning**Krav på sortering**

Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt tabellen nedan och hålla det skilt från varandra. Hur avfallet ska emballeras och var det ska lämnas framgår i tabellen.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Animaliska biprodukter	Avfall av animaliskt ursprung som klassas som före detta livsmedel, exempelvis från butikens charkdisk.		Avfall som ska hanteras särskilt enligt lagstiftning om animaliska biprodukter ska sorteras ut och hanteras skilt från matavfall och skilt från annat avfall. Kontakta tillsynsmyndigheten för information om hanteringen.
Bygg- och rivningsavfall från privatperson som själv gjort om- eller nybyggnationer på sin fastighet utan att anlita yrkesmässig hjälp såsom	Med bygg- och rivningsavfall avses avfall som uppkommer vid bygg- och anläggningsverksamhet, vid rivnings- och renoveringsarbeten samt jord- och schaktmassor.	Bygg- och rivningsavfall ska normalt lämnas utan att emballeras.	Privatperson får själv transportera bygg- och rivningsavfallet till återvinningscentralen i kommunen, när mängden avfall inte överskrider vad som kan transporteras med personbil och släpvagn. Vissa typer av avfall tas inte emot vid återvinningscentralen utan hänvisas till annan mottagare. Det gäller för till exempel asbest och stubbar.

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
hantverkare.	Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet omfattas av kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.		Fastighetsinnehavare får beställa hämtning av bygg- och rivningsavfall av någon av de entreprenörer som kommunen har godkänt. Bygg- och rivningsavfall ska sorteras i minst fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips och i övrigt enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation. Farligt avfall ska sorteras ut från bygg- och rivningsavfall och lämnas som farligt avfall. Förpackningar ska sorteras ut och lämnas som förpackning.
Elavfall	Med elavfall avses apparater med sladd och/eller batterier, det vill säga detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.		El- och elektronikavfall och små batterier kan lämnas vid återvinningscentral, i batteriholk eller i Samlaren som finns i vissa butiker. Hämtning från fastighet kan göras efter beställning.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Farligt avfall	Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 4 till avfallsförordningen, till exempel kemikalier, målarfärger, spillolja, lösningsmedel, asbest och bekämpningsmedel.	Farligt avfall ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll eller lämnas i uppmärkt behållare. Olika typer av farligt avfall får inte blandas inom samma kolli eller i samma flaska.	Farligt avfall lämnas till kommunens återvinningscentral. Vissa typer av farligt avfall kan även lämnas i Samlaren som finns i vissa butiker.
Förpackningar	Förpackningar är en produkt tillverkad för att skydda, hantera, leverera och presentera en vara. Förpackningar som avses här är gjorda av papp, papper, kartong, wellpapp, hård- och mjukplast, glas, metall eller aluminium.	Varje materialslag ska sorteras ut för sig. Förpackningar ska läggas löst i behållare eller fack. Förpackningar av plast får packas i plastpåse. Förpackningar som lämnas i behållare eller i avsett fack får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma.	Enligt 3 kap. §§ 4-4f avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut förpackningar och lämna till återvinning. Förpackningar som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Större förpackningar eller om förpackningar av annat skäl inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas enligt anvisning från kommunens avfallsorganisation. Förpackningar som innehåller avfall ska tömmas innan de läggs i fack eller behållare för insamling. Vissa förpackningar som innehåller farligt avfall eller

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			läkemedel ska dock inte tömmas utan hanteras enligt mottagarens anvisningar.
Förbrukade sprutor och kanyler		Förbrukade sprutor och kanyler ska läggas i särskilda behållare som tillhandahålls av apotek.	Lämnas till apotek.
Grovavfall	Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in tillsammans med restavfall och som inte utgörs av bygg- och rivningsavfall.	Grovavfall som ska hämtas vid fastigheten ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.	Grovavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning. Fastighetsinnehavare får även beställa hämtning av grovavfall av någon av de organisationer som kommunen har godkänt. Grovavfall för separat borttransport ska lämnas enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation. Avfallet som ska hämtas från fastigheten ska kunna hanteras av en person och får väga max 15 kg per kolli (gäller inte vitvaror avsedda för hushållsbruk). I flerbostadshus ska fastighetsinnehavaren anvisa de boende lämplig uppsamlingsplats för grovavfall inom eller i anslutning till fastigheten. Fastighetsinnehavare av flerbostadshus kan beställa abonnemang med

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			schemalagd hämtning av grovavfall i kärl eller containrar av olika storlekar.
Latrin	Blandning av urin och fekalier/exkrementer från människor. I behållare får bara läggas latrin och toalettpapper.	Latrin ska samlas upp i täta behållare. Latrinkärl får maximalt väga 15 kg.	Latrin får komposteras på den egna fastigheten efter ansökan enligt 63§. Hämtning från fastigheten kan beställas.
Matavfall	Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som utgörs av avfall under kommunalt ansvar och som uppstår i livsmedelshandling. Det är avfall från hushåll, restauranger, storkök och liknande.	Matavfall från hushåll och verksamheter ska läggas i matavfallspåsar som tillhandahålls eller godkänts av kommunens avfallsorganisation. Påsen ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Påse med matavfall läggs i behållare eller fack avsett för matavfall. Det är även möjligt att kompostera matavfall på den egna fastigheten. Kompostering av matavfall ska anmälas enligt 62 §.
Matfett, flytande	Med flytande matfett avses till exempel fritureolja och annat flytande fett som används i samband med matlagning, när den mängd som ska kastas är mer än vad som kan torkas upp med hushållspapper.	Flytande matfett samlas i genomskinlig, uppmärkt, behållare med tätslutande lock, till exempel PET-flaska eller dunk.	Behållaren lämnas på återvinningscentral.
Restavfall	Med restavfall avses det avfall som	Restavfall ska läggas i påse	Restavfallet ska hålla skilt från material som kan

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
	återstår när förpackningar, matavfall, farligt avfall, tidningar/returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut. Exempel på restavfall är diskborstar, blöjor, utslitna skor eller dammsugarpåsar. Nedan anges några avfallslag som får lämnas tillsammans med restavfall efter särskild emballering.	eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas.	återanvändas eller återvinnas. Restavfall lämnas i behållaren för restavfall eller i facket för restavfall i ett flerfackskärl. Avfallet hämtas och borttransporteras genom kommunens försorg. Restavfall får inte lämnas på återvinningscentral eller återvinningsstation.
	Döda sällskapsdjur	Små sällskapsdjur och mindre mängder avfall från husbehovsjakt kan lämnas i behållare för restavfall om det är väl förpackat och ingen misstanke om smitta förekommer.	Små sällskapsdjur får lämnas i behållare för restavfall. Större sällskapsdjur ska lämnas till veterinär, särskild djurkremeringsanläggning eller annan godkänd verksamhet för kremering. Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas.
	Askor, dammande avfall och dylikt	Askor, dammande avfall och	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall.

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
		dylikt ska hanteras och emballeras på sådant sätt att avfallet inte kan förorsaka störningar i omgivningen, till exempel genom att damma.	Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Aska och dylikt ska släckas, så att det inte fattar eld, och sedan emballeras ordentligt.
	Stickande och skärande avfall, till exempel kasserade köksknivar, trasigt glas och porslin.	Ska förpackas i ett skyddande hölje så att ingen kan skadas	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall.
Returpapper	Returpapper är tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper. Klister och fönster från kuvert sorteras inte som returpapper utan som restavfall.	Returpapper ska läggas löst i behållare eller fack. Behållare eller fack får inte fyllas så mycket att det blir för tungt.	Enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut returpapper och lämna till återvinning. Returpapper som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Om returpapper inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas vid återvinningsstation eller annan plats som kommunen tillhandahåller.
Trädgårdsavfall	Med trädgårdsavfall avses biologiskt avfall som uppstår i hushåll vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadsfastigheter.	Vid återvinningscentral ska avfallet vara oemballerat. Vid hämning vid fastighet ska avfallet vara emballerat enligt instruktioner från kommunens	Trädgårdsavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning. Invasiva växter får inte blandas med annat trädgårdsavfall. Sådant avfall ska hanteras enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation.

Avfallslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
		avfallsorganisation.	
Övrigt avfall som omfattas av producentansvar	Till exempel däck, bilar, lastpallar, fiskeredskap och läkemedel. Se producentansvarsförordningen.		Sorteras, emballeras och lämnas enligt mottagarens instruktioner.

Bilaga 3 Hämtningsintervall

I tabellerna nedan presenteras hämtningsintervall och hämtningsperiod för avfall från respektive kundgrupp.

Tabell 1 Hämtningsintervall en- och tvåbostadshus eller fritidshus. Gäller fastighetsinnehavare som har eget abonnemang eller som delar ett abonnemang.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Behållare</i>	<i>Hämtningsintervall för en- och tvåbostadshus samt fritidshus¹</i>
<i>Förpackningar, returpapper, matavfall och restavfall</i>	<i>Fyrfackskärl 1²</i>	Varannan vecka
<i>Förpackningar</i>	<i>Fyrfackskärl 2</i>	Var fjärde vecka
<i>Restavfall</i>	<i>Extrakärl, enfackskärl, 190 liter</i>	Varannan vecka
<i>Grovavfall</i>	<i>Styckvis/kolli</i>	Efter beställning
<i>Elavfall</i>		Efter beställning
<i>Latrin</i>	<i>Latrinkärl</i>	En gång per månad efter beställning under perioden april-oktober. Övrig tid sker hämtning efter beställning av extra hämtning. ³

1. Hämtning från fritidshus sker under perioden vecka 16 till vecka 41.

2. Fyrfackskärl 1 kan hämtas var fjärde vecka om matavfall komposteras och anmälan har gjorts enligt § 62.

3. Schemalagd hämtning av latrinbehållare sker en gång per månad under perioden vecka 16 till vecka 41, efter beställning senast en vecka före hämtningsveckan. Övrig tid sker hämtning efter särskild beställning.

Tabell 2 Hämtningsintervall för flerfamiljshus, verksamheter och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus eller fritidshus

<i>Avfallslag och behållare</i>	<i>Ordinarie hämtning</i>	<i>Hämtning ska ske minst</i>	<i>Hämtning sker som oftast</i>
<i>Restavfall</i>			
<i>Kärl</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter Varannan vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Container</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter En gång per vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka	Två gånger per vecka
<i>Matavfall</i>			
<i>Kärl</i>	Ska normalt hämtas med samma hämtningsintervall som för restavfall	Varannan vecka	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	Varannan vecka	Varannan vecka	En gång per vecka
<i>Förpackningar och returpapper1</i>			
<i>Kärl för papper och plast</i>	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka
<i>Kärl för glas och metall</i>	Var fjärde vecka	-	En gång per vecka

Kärl för returpapper	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka
Fyrfackskärl för restavfall, matavfall, förpackningar samt returpapper			
Kärl 1	Varannan vecka	-	-
Kärl 2	Var fjärde vecka	-	-
Grovavfall			
Kärl eller container	Med abonnemang: en gång per vecka	Med abonnemang: en gång per kvartal	Med abonnemang: 2 gånger per vecka
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		
Elavfall			
Fastighetsinnehavarens behållare	Med abonnemang: var fjärde vecka		
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		

1. Gäller ej verksamheter.

Säsonghämtning förekommer för verksamheter och gemensamhetslösningar. Sommarsäsong är från och med vecka 16 till vecka 41. Vintersäsong är från vecka 49 till och med vecka 14.

Tabell 3 Hämtningsintervall slam- och fettavfall samt fosforfiltermaterial.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Anläggning</i>	<i>Hämtningsintervall</i>
Slam	Slamavskiljare med ansluten WC	Minst en gång per år

	Slutna tankar och urintankar	Minst en gång per år
	Slamavskiljare med anslutet bad-, disk- och tvättavloppsvatten (BDT)	Minst vartannat år
	Minireningsverk	En gång per år eller enligt tillverkarens rekommendation
<i>Filtermaterial</i>	Fosforfällor och andra jämförbara anordningar	Enligt tillverkarens rekommendation
<i>Fettavfall</i>	Fettavskiljare	Minst en gång varannan månad under den period när verksamheten är i drift. För säsongsverksamhet ska även sluttömning ske när verksamheten stänger.

Kommunledningsförvaltningen
Avfallsenheten
Anna Darpe, Avfallschef

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelse med sammanställning av inkomna synpunkter till Håbo, Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner på reviderade avfallsföreskrifter.

Kommunstyrelsen beslutade den 24 oktober 2023 (283 §) att nya avfallsföreskrifter för Håbo kommun ställs ut för samråd enligt 15 kap. 42 § miljöbalken. Samråd skedde under perioden 31 oktober till 11 december 2023. Handlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Information om samråd med en länk till handlingarna gick ut till ca 51 berörda intressenter.

Samrådsutställningen skedde i samarbete mellan alla fyra kommunerna med hänsyn till respektive avfallsansvariga nämnders sammanträdestider.

Svar utan erinran på förslagen:

- **Bygg- och miljönämnden**, Håbo kommun.
- **Länsstyrelsen i Uppsala län** påtalade en felaktig hänvisning till avfallsförordningen – korrigerat.
- **Fastighetsägarna MittNord** ser positivt på att föreskrifterna kommer i god tid innan förändringarna ska vara genomförda och även att dialog med kommunen förespråkas, vilket bäddar för bra lösningar förutsatt att kommunen ger snabb återkoppling.
- **Naturskyddsföreningen Knivstakretsen** har inga synpunkter.
- **Östhammars kommun** har inga synpunkter.
- **Försvarsmakten** kommer att utreda hur det nya begreppet kommunalt avfall påverkar Försvarsmaktens nuvarande hantering av avfall samt om Försvarsmakten inbegrips i det kommunala monopolet.
- **BRF Trekanten** tycker att det ser bra ut.
- **Havs- och vattenmyndigheten** avstår från att lämna synpunkter på underlaget.
- **Naturskyddsföreningen Upplands-Bro** har inga synpunkter på avfallsföreskrifterna.
- **Region Stockholm** avstår från yttrande.

- **Transportstyrelsen** har inga synpunkter.
- **Upplands-Väsby kommun** avstår från synpunkter.
- **Stockholm Vatten och avfall (SVOA)** avser inte att lämna några synpunkter.
- **Enköpings kommun** har inga synpunkter.
- **Fastighetsnämnden i Upplands-Bro** kommun konstaterar att nämndens verksamhet kan komma att påverkas av de nya föreskrifterna men finner inget att lämna synpunkter på.
- **Kultur- och fritidskontoret i Upplands-Bro kommun** har inga synpunkter.

Följande synpunkter på förslagen har inkommit:

VA-avdelningen på Håbo kommun har inkommit med följande synpunkter:

- I 19§ 2 st. bör det förtydligas att om avloppsanläggningen är ansluten till det kommunala VA-nätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.

Svar: Åtgärdas enligt förslaget.

- I 25§ framgår att VA-organisationen ska underrättas vilket är mycket bra.

Norrtälje Vatten och Avfall AB lämnar följande synpunkter (Knivsta):

- ”En- och tvåbostadshus eller fritidshus” benämns väl idag bara ”småhus” och det viktiga borde vara om någon är skriven på adressen eller inte.

Svar: Då säsongsabonnemang förekommer anses begreppet ”fritidshus” fylla sin funktion även om det inte längre används vid fastighetstaxering. Föranleder ingen ändring.

- 63 §: Från den 1 januari 2024 är avfallskvarn som går direkt till avloppet inte längre ett godkänt sätt att sortera ut matavfall. Det bör därmed inte vara möjligt att få medgivande för en sådan installation.

Svar: Avfallskvarn tillåts endast om den är ansluten till tank eller avskiljare, alltså inte direkt ut på VA-nätet. Dock tillåts inte avfallskvarn i Knivsta kommun överhuvudtaget, vilket förtydligas. Ingen ändring för övriga kommuner.

Bygg- och miljönämnden i Sigtuna har följande synpunkter:

- Benämningar på olika kommunala förvaltningar och nämnder behöver i vissa fall uppdateras och bör anpassas till kommande omorganisation. BMN undrar också varför och i vilket skede de ska kontaktas inför om- och nybyggnationer (25§)

Svar: Där nya namn är kända ändras detta. Inför om- och nybyggnationer kommer olika delar av BMN:s verksamhetsområde att involveras beroende på vad som avses byggas eller anläggas, alltså om det handlar om t.ex. bygglov eller tillstånd för en avloppsanläggning. Arbetsrutiner behöver bestämmas i dialog mellan tillsyns- och avfallsorganisationerna så att arbetet blir effektivt.

- 35 § bör förtydligas angående vilken typ av behållare eller container som ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

Svar: Då detta gäller såväl sopkärl som latrinkärl och viss mån även containrar anses ingen förklaring behövas. Ingen ändring.

- 54 § kan utökas med texten ”eller besluta om andra åtgärder att undvika att olägenheter för människors hälsa eller miljö uppstår”.

Svar: Ändras enligt förslaget.

- 65 § kan utökas med texten ”eller så att anläggningen tar skada”.

Svar: Tillägg görs.

- 66 §. Bygg- och miljönämnden anser att förlängt hämtningsintervall för avfall från fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall inte ska hanteras genom ansökan till tillsynsmyndigheten utan genom en anmälan till avfallsorganisationen.

Svar: Gäller Sigtuna. Då tillsynsmyndigheten har tillsyn över avfallshanteringen ligger förslaget i grunden kvar, men med förtydliganden som visar att undantag endas delas ut om särskilda skäl föreligger, då hämtningsintervallet redan är generöst.

- Bilaga 2, om hantering av animaliska biprodukter (ABP): Nämnden anser det riktigt att hänvisa till tillsynsmyndigheten för anvisningar om hantering av detta, men önskar en utförligare beskrivning av ABP.

Svar: Lagstiftningen kring ABP är snårig och branschorganisationen Avfall Sverige planerar att hålla ett webinarium kring detta så snart de fått klarhet i vad som gäller. I avvaktan hänvisar avfallsföreskrifterna till tillsynsmyndigheten och till aktuell lagstiftning. Föranleder ingen ändring.

Brf Trollberget 1

- har synpunkter på tiden för införande av fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. 1 juli 2025 anses svårt att hinna till i de fall ombyggnationer krävs och man önskar att den nationella lagstiftningen ska gälla, med 1 januari 2027 som senaste datum för genomförandet.

Svar: Det är många aspekter att ta hänsyn till i denna fråga. Sigtuna, Upplands-Bro, Knivsta och Håbo har redan kommit långt i införandet av det nya systemet och kommer att fortsätta arbeta med att inkludera fler hushåll. Då det tidigare förslaget innebar möjlighet att söka dispens för den som behövde mer tid, innebär en ändring av slutdatum i föreskrifterna ingen större skillnad i praktiken. Ändras till 1 januari 2027 enligt förslaget.

Niklas Jardelle, representant från **Gräsholmens styrelse** (Upplands-Bro)

- har synpunkter angående förändringar i avfallshantering på Mälaröarna. Ärendet prövas i Förvaltningsrätten för närvarande och besvaras därför inte här.

Fastighetsägarna Stockholm lämnade några kommentarer gällande:

- Önskemål om förtydligande om avgifter för insamling av förpackningar med hänsyn till ersättning från Naturvårdsverket

Svar: De lokala avfallsföreskrifterna anger inte hur avfallsverksamheten finansieras. Ekonomiska frågor hanteras i taxa och budget. Föranleder ingen ändring.

- Förtydligande av kraven på avfallssortering i befintliga byggnader som bör ta hänsyn till förutsättningarna för fastighetsägare och inte gå längre än gällande PBL.

Svar: Samma princip gäller som för mat- och restavfall och annat avfall under kommunalt ansvar, d.v.s. att det är fastighetsinnehavarens ansvar att bestämma hur utsorteringskraven ska verkställas. Krav på avfallsutrymmen kommer i första hand att ställas på ny- och ombyggnationer. Föranleder ingen ändring.

- Övergångsbestämmelsen med krav att ansöka undantag för FNI efter juli 2025 – att fastighetsägarna för FBS bör få samma tidsplan (januari 2027) utan att behöva ange särskilda skäl.

Svar: Ändras till 1 januari 2027 enligt förslaget, se även synpunkt från Brf Trollberget 1 ovan.

- Förtydligande att FNI är inte obligatorisk för returpapper.

Svar: Det framgår av befintligt förslag att returpapper kan lämnas vid ÅVS eller annan plats som kommunen tillhandahåller. Föranleder ingen ändring.

- Förtydligande i Bilaga 2 att fastighetsägarna inte är skyldiga att tillhandahålla en fraktion för grovavfall.

Svar: Fastighetsägare ska säkerhetsställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras ut enligt bilaga 2, inkl. grovavfall. Detta kan lösas på flera sätt så att hyresgästers grovavfall kan tas omhand separat, och kräver inte särskilda grovsoprum. Föranleder ingen ändring.

- Tabell 2 i Bilaga 3 bör innehålla hämtningsintervall i kolumnen ”Hämtning ska ske minst” för förpackningar.

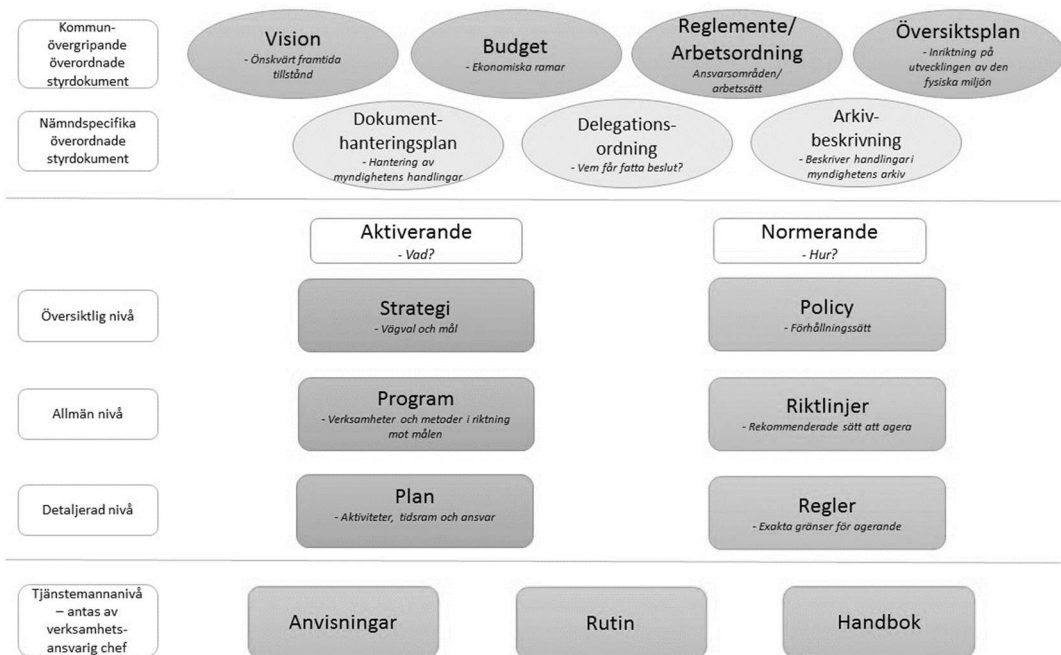
Svar: Det kan vara olämpligt att skriva in minsta antal hämtningar, i synnerhet för ett nytt system, då detta riskerar att kräva hämtning innan kärlen är fulla och därmed en ineffektiv logistik. Ingen ändring.

Avfallsföreskrifter

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2024 § XXX
Giltighetstid	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Avfallschef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer KS 2023/01042 nr 126161

Gäller för Håbo kommun

Tidpunkt för aktualitetsprövning -

Ersätter tidigare versioner KF 2022-12-12 §222

Relaterade styrdokument -

Avfallsföreskrifter 2024

Innehåll	
Håbo kommuns styrdokumentshierarki	2
Avfallsföreskrifter 2024	3
Bemyndigande	5
Inledande bestämmelser	5
Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information	5
Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar	5
Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar	6
Sortering av avfall	6
Emballering och vikt	6
Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar	6
Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning	7
Anskaffande och ägande	7
Skötsel och tillsyn	7
Ny- och ombyggnation, installation och anläggande	8
Planering	8
Avfallsutrymmen	9
Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall	10
Underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare eller filterkassett/säck	10
Åtgärder inför hämtning	11
Tömning av kärl eller container	11

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall	11
Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar	12
Hämtningsplats och dragväg	12
Gemensamma behållare och gemensamhetslösning	13
Transportvägar	13
Hämtningsområde och hämtningsintervall	14
Åtgärder om föreskrifter inte följs	14
Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	14
Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter	15
Uppgiftsskyldighet	15
Undantag	15
Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden	15
Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar	15
Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning	16
Utsträckt hämtningsintervall	16
Uppehåll i hämtning	17
Mat- och restavfall samt förpackningar	17
Slam och fosforfiltermaterial	17
Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen	18
Ikraftträdande	18
Övergångsbestämmelse	18
Bilagor	
Bilaga 1	Definitioner
Bilaga 2	Anvisningar om sortering, emballering och överlämning
Bilaga 3	Hämtningsintervall

FÖRESKRIFTER FÖR AVFALLSHANTERING

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1–2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Håbo kommun.

Inledande bestämmelser

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

2 § Den avfallsansvariga nämnden har verksamhetsansvar, enligt 15 kap 20 § Miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i kommunen, med särskilt ansvar för att avfall under kommunalt ansvar som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning. Hantering av det avfall som omfattas av kommunalt ansvar utförs av kommunens avfallsorganisation och upphandlade entreprenörer.

3 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.

4 § Kommunens avfallsorganisation informerar hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och elavfall i enlighet med gällande producentansvar.

Fastighetsinnehavares och nyttjanderättshavares ansvar

5 § Fastighetsinnehavare är ansvarig gentemot kommunen för hantering av avfall som uppkommer eller av andra skäl förekommer inom fastigheten och för att dessa föreskrifter följs.

Vad som stadgas i dessa föreskrifter gällande fastighetsinnehavares ansvar ska i samma utsträckning gälla nyttjanderättshavare.

6 § Ändring av ägandeförhållanden eller annan ändring som berör avfallshanteringen ska utan dröjsmål anmälas till kommunens avfallsorganisation.

7 § Fastighetsinnehavare är skyldig att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor på eller är verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

8 § Avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med avfallstaxa som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

Sortering, emballering och överlämning av avfall under kommunalt ansvar

Sortering av avfall

9 § Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt bilaga 2 och hålla det skilt från annat avfall.

10 § Fastighetsinnehavare ska säkerhetsställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som ska sorteras ut enligt bilaga 2.

Emballering och vikt

11 § Fastighetsinnehavare samt hushåll och verksamheter har ansvar för att emballera och överlämna avfall enligt bilaga 2. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

12 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och utrymmet är avsedd.

Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas helt. Den får inte heller vara så tung att det kan bli svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses. Mer information om dragmotstånd och maxvikter för behållare ges av kommunens avfallsorganisation.

Avfall som samlas in i behållare får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma den.

13 § Fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus med egna abonnemang och som tillfälligt har för mycket restavfall kan använda extra säck, mot avgift, och efter beställning. Säcken ställs ut bredvid ordinarie behållare. Hämtning sker i samband med nästkommande ordinarie hämtningstillfälle.

Fastighetsinnehavare med flerbostadshus, gemensamhetslösning eller verksamhet och som tillfälligt har för mycket restavfall kan beställa extra tömning av ordinarie behållare, mot avgift.

Skyldighet att överlämna avfall under kommunalt ansvar

14 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till kommunens insamlingssystem om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

Utsorterade avfallsslag hämtas vid fastigheten, vid överenskommen eller anvisad plats enligt § 41 eller lämnas på plats som anvisas i bilaga 2.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervallet, storlek och antal behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall från

fastigheten.

15 § På plats vid fastigheten, enligt 41 §, ska det finnas separata fack eller separata behållare där minst matavfall, förpackningar av papper, plast, metall och glas samt restavfall kan lämnas sorterat och tillgängligt för avfallsorganisationen eller dess utförare att hämta med den utrustning som används i kommunens insamlingsystem. Se även övergångsbestämmelse.

16 § Verksamheter, där det inte uppstår matavfall och där mängden restavfall ryms inom abonnemanget 140 liters kärl, undantas från krav på att lämna matavfall i separat behållare utan krav på ansökan om undantag.

Anskaffande, ägande och skötsel av behållare, anordning och anläggning

Anskaffande och ägande

17 § I kommunen får endast de behållare användas som anges i avfallstaxan och som kan tömmas med de insamlingsfordon som används i kommunens insamlingsystem.

18 § Fastighetsinnehavaren ska beställa de behållare, enligt 17 §, och det hämtningsintervall, enligt 50 §, som motsvarar fastighetens behov, i sådan utsträckning att bestämmelser om sortering, fyllnadsgrad och vikt följs.

Om avfallsmängden som uppstår på fastigheten inte ryms i behållare med befintligt abonnemang får avfallsansvarig nämnd besluta om ändringar av antal behållare, storlek på behållare eller intervall för hämtning.

19 § Kärl och andra behållare som tillhandahålls av kommunens avfallsorganisation ägs också av kommunen. Övriga behållare anskaffas och ägs av fastighetsinnehavaren eller av entreprenören.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare samt tank för mat- och fettavfall anskaffas, ägs och installeras av fastighetsinnehavaren. Avfallskvarn för matavfall måste kombineras med tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller med anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Om anläggningen ska anslutas till det kommunala VA-nätet ska kommunens VA-organisation underrättas innan installation av fettavskiljare eller avfallskvarn.

Underjordsbehållare, sopsugsanläggning samt andra behållare och anordningar för avfallshantering ska godkännas av kommunens avfallsorganisation innan installation. Fastighetsinnehavare ansvarar för och bekostar sådana installationer.

Skötsel och tillsyn

20 § Behållare, anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska underhållas och ges regelbunden service. Det är viktigt för att:

- Bibehålla god funktion
- Uppfylla krav på god arbetsmiljö och för att
- Minimera risken för skada eller olycksfall
- Undvika buller, lukt och skadedjur
- Behållaren eller anläggningen ska hålla den tänkta livslängden

21 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för, och bekostar, underhåll och service för anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshanteringen inom fastigheten.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för underhåll och service av alla behållare som fastighetsinnehavaren själv äger, eller hyr från annan än kommunens avfallsorganisation.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för att anläggningar för små avlopp, fettavskiljare och tankar för mat- och fettavfall, sköts och att åtgärder vidtas, så att anläggningen uppfyller kraven på funktion och säkerhet. Fettavskiljare ska ha en skötselrutin och tömningar ska journalföras. Dokumentationen ska kunna visas upp vid tillsynsbesök för kommunens tillsynsmyndighet.

22 § Fastighetsinnehavaren är ansvarig för rengöring, åtgärder vid nedskräpning och tillsyn av samtliga behållare i avfallsutrymmen, eller vid annan plats där behållare som hör till fastigheten står. Missköts rengöringen, och fastighetsinnehavaren inte heller rengör efter att ha fått en uppmaning, får kommunens avfallsorganisation rengöra behållaren. Det sker på fastighetsinnehavarens bekostnad till självkostnadspris eller en avgift som bestäms av avfallstaxan.

23 § När kommunens avfallsorganisation ska utföra underhåll eller byte av behållare ska dessa vara tillgängliga.

24 § På behållare som är märkta för identifiering, får markeringarna eller utrustning för elektronisk avläsning inte tas bort, förstöras eller göras oläsliga.

Ny- och ombyggnation, installation och anläggande

Planering

25 § Vid ny- och ombyggnation ska bygglovshandläggare, kommunens tillsynsmyndighet och kommunens avfallsorganisation kontaktas tidigt i planeringskedet för samråd om placering och utformning.

Det är särskilt viktigt vid ny- och ombyggnation av, eller som påverkar:

- Avfallsutrymme, miljöhus och liknande
- Behållare som ska tömmas med kran, till exempel underjordsbehållare
- Gemensam avfallslösning för flera fastigheter
- Små avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för mat- och fettavfall, eller dylikt

I det fall det berör det kommunala avloppsnätet ska också VA-organisationen underrättas.

Vid utformning och placering av avfallsutrymme, anläggning eller behållare ska hänsyn tas till vad som utgör en god arbetsmiljö vid hämtning av avfall. Platsen där hämtningsfordonet stannar ska anpassas till den typ av behållare som ska hanteras på platsen, eller vilken anläggning som ska tömmas, samt storleken på hämtningsfordonet.

Bestämmelser som särskilt ska tas hänsyn till är:

- 9-10 §§ om sortering
- 17-19 §§ om anskaffande och ägande av anläggning och behållare
- 26-33 §§ om anläggning och installation
- 34-39 §§ om åtgärder inför hämtning
- 41-43 §§ om hämtningsplats och dragväg
- 46-48 §§ om transportvägar

Ytterligare riktlinjer finns i ”Teknisk handbok” på kommunens hemsida, www.habo.se.

Avfallsutrymmen

26 § Avfallsutrymme ska svara mot fastighetens behov av förvaring, källsortering och borttransport. Avfallsutrymmen ska vara väl tilltagna, med marginal för eventuella förändringar i hur fastigheten används samt förändrade krav på sortering.

Följande gäller vid dimensionering av avfallsutrymme för mat- och restavfall:

- Flerbostadshus eller verksamhet ska vara dimensionerat för minst en veckas avfallsmängd.
- En- och tvåbostadshus ska vara dimensionerat för minst två veckors avfallsmängd.

När kärl används ska det finnas tillräckligt med plats runt varje kärl för att kunna hantera dessa. Den fria gången mellan rader av kärl ska vara minst 1,5 meter och avståndet mellan varje kärl minst 6 cm på vardera sida.

27 § Avfallsutrymmen ska placeras och utformas så att risken för skada och olycka begränsas, både för den som ska lämna och hämta avfall.

Avfallsutrymmen får inte placeras så att avfall måste transporteras genom utrymmen där livsmedel hanteras.

Vid nybyggnation ska dragväg för kärl mellan avfallsutrymmet och platsen där hämtningsfordonet stannar vara högst 10 meter om det inte finns särskilda skäl. Se även 42 § om avstånd mellan avfallsutrymme eller kärl och hämtningsfordon.

28 § Trappsteg och trösklar ska inte förekomma. I undantagsfall kan tröskel

vara kvar om den förses med ramp på båda sidor. Om trösklar behövs ska de vara så låga som möjligt för att underlätta för rullstolsburna samt vid hämtning av avfall.

Det ska finnas uppställningsanordning för dörrar som enkelt kan aktiveras. Dörrar ska kunna öppnas inifrån utan nyckel.

God belysning ska finnas i rum för kärl och andra behållare samt utanför avfallsutrymmen. Belysningsarmaturer ska placeras så att de inte döljs av dörrar eller portar.

29 § Avfallsbehållare ska vara tydligt skyltade med uppgift om vilken typ av avfall som ska läggas i respektive behållare.

Fastighetsinnehavare ansvarar för att skyltning och information är tydlig både för avfallslämnare och hämtningpersonal.

30 § Kommunens avfallsorganisation och entreprenören ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas till kommunens avfallsorganisation.

Små avloppsanläggningar, anläggning med sugbart fosforfiltermaterial, fettavskiljare eller tank för mat- och fettavfall

31 § Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning ska inte överstiga 10 meter såvida inte särskilda skäl föreligger. Höjdskillnaden mellan fordonets uppställningsplats och botten på anläggningen ska vara mindre än 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Befintliga anläggningar behöver inte byggas om, men det kan medföra särskilda avgifter enligt kommunens avfallstaxa.

Anläggningen ska vara tillsluten på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet, men enkel att öppna för den som ska tömma.

32 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att sluttömning utförs.

Underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare eller filterkassett/säck

33 § Vid installation av underjordsbehållare, andra bottentömmande behållare, eller anläggning med fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial, ska behållaren/anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets uppställningsplats och behållarens lyftanordning inte överskrider 6 meter, om inte särskilda skäl föreligger. Om fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren själv placerar fosforfilterkassett eller säck för filtermaterial inom angivet avstånd inför hämtning kan anläggningen placeras längre från fordonets uppställningsplats.

Vid hämtning av avfall ska den fria höjden ska vara minst 10 meter över kranfordonet, och hålla minst samma höjd mellan kranfordonets uppställningsplats och behållaren eller anläggningen. Det får inte finnas hinder nära den sträcka som behållaren lyfts från behållarplatsen till fordonet.

Uppställningsplatsen ska ha lämpligt underlag som ger tillräcklig bärlighet när kranfordon ska lyfta behållaren.

Åtgärder inför hämtning

Tömning av kärl eller container

34 § Behållare ska placeras enligt instruktioner från kommunens avfallsorganisation så att hämtning kan ske med de fordon som används i kommunens insamlingsystem och att hämtning underlättas.

Behållare ska placeras väl synligt senast klockan 06.00 på hämtningsdagen, om inte annat har överenskommit med kommunens avfallsorganisation.

35 § Behållare ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället.

36 § Dragvägen, som kärlet behöver dras av den som utför hämtningen, ska inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

37 § Transportvägen för hämtningsfordon ska inför hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder, såsom grenar över vägområdet, fordon som blockerar hämtstället och liknande, samt röjas från snö och hållas halkfri.

38 § Fastighetsinnehavaren ska försluta latrinbehållare och rengöra den på utsidan innan hämtning sker.

Tömning av små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall

39 § Inför tömning ska fastighetsinnehavaren förbereda anläggningen så att tömning kan ske med det fordon som används. Slanganslutning ska ha en klokoppling av den typ som används i kommunen.

Små avloppsanläggningar, fettavskiljare och tankar för matavfall ska vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka får väga högst 15 kg, om inte särskilda skäl föreligger. Om brunnen eller tanken öppnas genom att locket kan dras åt sidan får locket väga högst 35 kg, om inte särskilda skäl föreligger.

Tydliga instruktioner som behövs i samband med tömning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. När anläggningen är belägen utanför fastigheten ska den vara markerad med skylt som anger till vilken fastighet anläggningen tillhör.

Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning.

Det åligger fastighetsinnehavaren att inför hämtningstillfället placera filterkassett eller annan flyttbar behållare som ska tömmas med fordon utrustat med kran, inom längsta tillåtna avstånd enligt 31 §.

Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart, i förekommande fall efter vattentillförsel. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial från fosforfällor ska nytt filtermaterial tillföras anläggningen genom fastighetsinnehavarens försorg.

40 § Vattenfasen får lämnas kvar i slamavskiljare vid tömning om avvattningsteknik tillämpas vid tömning av avloppsanläggning.

Hämtningsplats, gemensam plats, drag- och transportvägar

Hämtningsplats och dragväg

41 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker:

- vid fastighetsgräns vid väg som är farbar enligt § 46,
- vid en med kommunens avfallsorganisation överenskommen plats eller
- vid en av kommunen anvisad plats.

Anvisning av plats görs av avfallsansvarig nämnd.

42 § Platsen där kärlet eller kärlen ställs upp inför hämtning ska vara belägen så nära platsen där hämtningsfordonet stannar som möjligt. Bestämmelser om avstånd för kärl gäller för alla avfallsslag som lämnas i kärl och som omfattas av kommunens ansvar.

För slangdragning vid tömning av små avloppsanläggningar och fettavskiljare gäller 31 §.

För en- och tvåbostadshus och fritidshus får avståndet inte överstiga 1,5 meter. Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

För flerbostadshus, verksamheter samt en- och tvåbostadshus som ingår i gemensamhetslösning, ska kärl placeras högst 10 meter från platsen där hämtningsfordonet normalt stannar. Om avståndet överstiger 10 meter debiteras särskild avgift för dragväg enligt kommunens avfallstaxa. Avståndet får inte överstiga 30 meter.

Om det finns särskilda skäl kan avfallsansvarig nämnd, efter ansökan, besluta att avstånd får vara längre.

43 § Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet eller slangen för slamtömning behöver dras av den som utför hämtningen hålls i sådant skick att kärl/slang utan svårighet kan förflyttas. Dragväg för kärl ska vara jämn, hårdgjord och utan trappsteg.

Gemensamma behållare och gemensamhetslösning

44 § Två eller flera fastighetsinnehavare med en- och tvåbostadshus eller fritidshus, som bor nära varandra och som har samma typ av abonnemang, får dela ett abonnemang för fyrfackskärl och använda gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Ett normalt abonnemang med fyrfackskärl för en- och tvåbostadshus eller fritidshus är tillräckligt för att samla in avfall från samtliga fastigheter som avser att dela abonnemang.
2. Fastighetsinnehavarna delar båda fyrfackskärnen som ingår i ett abonnemang.
3. Det är högst 500 meter mellan ordinarie uppställningsplatser för behållare vid egna abonnemang.
4. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
5. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

45 § Fastighetsinnehavare som ingår i samfällighetsförening får använda en eller flera gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Bestämmelserna i dessa föreskrifter om farbar väg, fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljö inte uppstår.
2. Samfällighetsföreningen är betalningsansvarig för avfallshanteringen.
3. Samfällighetsföreningen ansvarar för uppställningsplats för, och skötsel av, behållare.

Beställning görs hos kommunens avfallsorganisation.

Transportvägar

46 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till den uppställningsplats som används vid hämtning, hålls i farbart skick.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle, för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Riktlinjer för utformning av transportväg finns i kommunens skrift Teknisk handbok för god avfallshantering.

47 § Backning måste alltid kunna ske på ett betryggande sätt och endast i undantagsfall samt i samband med vändning. Backning ska särskilt undvikas intill gång- och cykelbanor, lekplatser, bostadsområden, skolor, förskolor eller äldreboende.

48 § Om farbar väg inte kan upprättas ska fastighetsinnehavaren avlämna avfallet på plats som överenskommes med kommunens avfallsorganisation

eller anvisas enligt 41 §.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

49 § Kommunen utgör ett hämtningsområde.

50 § Avfall ska transporteras bort från fastighet så ofta att olägenhet för människor hälsa och miljön inte uppstår. Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker med de intervall som framgår av bilaga 3.

Åtgärder om föreskrifter inte följs

51 § Fastighetsinnehavare är skyldig att rätta sig efter dessa föreskrifter och instruktioner från kommunens avfallsorganisation om hantering av avfall under kommunalt ansvar som uppkommer inom fastighet, så att kommunen kan fullgöra sin bortforslingskyldighet.

52 § Om föreskrifterna inte följs, exempelvis vid felsortering, dåligt eller felaktigt emballerat avfall, felplacerad, överfull eller för tung behållare har kommunens avfallsorganisation rätt att lämna kvar avfallet för att fastighetsinnehavaren ska rätta till felet eller att hämta avfallet på annat sätt än det ordinarie, mot särskild avgift enligt avfallstaxan.

Avfallet ska efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller annan som använder fastigheten hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

53 § Om transportväg inte är framkomlig vid hämtningstillfället uteblir hämtningen. Nedan anges exempel på tillfälliga hinder och hur det påverkar avfallshämtningen:

- Om vägen inte är farbar på grund av dålig väderlek, snö eller halka, utförs hämtning så snart som möjligt efter att väghållaren snöröjt eller halkbekämpat vägen.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren råder över, kan fastighetsinnehavaren beställa extra hämtning mot avgift enligt kommunens avfallstaxa, när hindret har undanröjts.
- Om vägen inte är farbar på grund av hinder som fastighetsinnehavaren inte råder över, utförs hämtning så snart som möjligt efter att hindret är undanröjt och entreprenören har fått kännedom om att vägen är farbar.

54 § Vid upprepade tillfällen när föreskrifterna inte följs kan avfallsansvarig nämnd besluta att abonnemanget ska ändras, **eller besluta om andra åtgärder för att undvika att olägenheter för människors hälsa eller miljö uppstår.**

Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

55 § Avfall under kommunalt ansvar från verksamheter ska hållas skilt från annat avfall. För avfall under kommunalt ansvar från verksamheter gäller 5–70 §§ och bilaga 1–3 om ej annat anges i dessa föreskrifter.

56 § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall ska anmäla detta till avfallsansvarig nämnd senast 1 vecka innan insamlingen ska påbörjas.

Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Uppgiftsskyldighet

57 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar, ska på begäran lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Enligt 4 kap 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap 8 § avfallsförordningen till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till kommunens avfallsorganisation.

Undantag

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

58 § Undantag från dessa föreskrifter kan medges under förutsättning att särskilda skäl föreligger och att det inte medför risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Anmälan eller ansökan om undantag från avfallsföreskrifterna handläggs av tillsynsansvarig nämnd om inte annat anges i 62-70 §§.

59 § Anmälan eller ansökan om eget omhändertagande av avfall, enligt 62-63 §§ på den egna fastigheten ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag och de beräknade avfallsmängderna som avses omhändertas samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas.

60 § Beviljade undantag är personliga och upphör att gälla:

- vid ägarbyte av fastigheten
- om avfallet inte omhändertas på det sätt som angivits
- om förutsättningarna inte längre är uppfyllda
- efter tidsperiod som anges i beslut från tillsynsmyndigheten
- om olägenheter för människors hälsa eller miljön uppstår

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

61 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan. Detta gäller dock inte invasiva växter, som hanteras enligt särskilda anvisningar från kommunens avfallsorganisation.

62 § Fastighetsinnehavare som själv avser att kompostera matavfall och liknande avfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till tillsynsansvarig nämnd.

Kompostering av matavfall och liknande avfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare som kan användas året runt och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

63 § Eget omhändertagande av avloppsfraktioner som till exempel kompostering av latrin, uppsamling av urin eller eget omhändertagande av slam och filtermaterial får, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten. Omhändertagandet ska ske på sådant sätt att näringsämnen kan tillgodogöras samt att olägenhet för människors hälsa eller miljön, eller näringsläckage, inte uppstår.

Ansökan ska innehålla en komplett beskrivning av anläggningen.

64 § Installation av matavfallskvarnar kopplade till det kommunala avlopps nätet eller till tank eller avskiljare för kvarnat matavfall kräver skriftligt medgivande av avfallsansvarig nämnd.

Undantag för gemensamma behållare och gemensamhetslösning

65 § Denna paragraf gäller fastighetsinnehavare som inte kan använda gemensamma behållare eller gemensamhetslösning enligt 44 § eller 45 §.

Fastighetsinnehavare, med närliggande fastigheter, kan efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges rätt att använda gemensamhetslösning med gemensamma avfallsbehållare under förutsättning att:

1. Kraven om fyllnadsgrad och vikt i de här föreskrifterna uppfylls.
2. En av fastighetsinnehavarna förbinder sig att ansvara för uppställningsplatsen för behållarna.

Ansökan ska undertecknas av samtliga fastighetsinnehavare och lämnas till den avfallsansvariga nämnden.

Utsträckt hämtningsintervall

66 § För små avloppsanläggningar kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd, medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att nämnden utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedöma att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön **och utan att anläggningen tar skada**. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara nämnden tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

67 § För fettavskiljare och tank för mat- och fettavfall, kan fastighetsinnehavare, efter ansökan till avfallsansvarig nämnd medges utsträckt hämtningsintervall för avfall från anläggningen. Förlängt intervall kan medges under förutsättning att det utifrån ansökan med uppgifter om anläggningens belastning och beskaffenhet kan bedömas att hämtning inte behöver utföras med ordinarie intervall, utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön och utan risk för att hämtning försvåras eller att tekniska problem på avlopps nätet. Det är fastighetsinnehavarens ansvar att hämtning anpassas till anläggningens behov.

Ansökan ska vara avfallsansvarig nämnd tillhanda minst 2 månader innan förlängt hämtningsintervall kan börja gälla.

Medgivandet gäller i högst 5 år, därefter måste en ny ansökan lämnas in.

Uppehåll i hämtning

Mat- och restavfall samt förpackningar

68 § Uppehåll i tömning av fyrfackskärl eller andra behållare för mat- och restavfall kan medges efter ansökan till avfallsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast en månad före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget. Medgivande till uppehåll i hämtning innebär inte befrielse från debitering av grundavgift i enlighet med fastställd avfallstaxa.

Uppehåll i hämtning från permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Uppehåll i hämtning från fritidsbostad kan medges fastighetsinnehavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under hela hämtningssäsongen.

Uppehåll i hämtning från verksamhet kan medges om verksamhet inte kommer att bedrivas under en sammanhängande tid om minst 4 månader.

Slam och fosforfiltermaterial

69 § Uppehåll i hämtning av slam eller fosforfiltermaterial från små avloppsanläggningar kan medges efter ansökan till tillsynsansvarig nämnd. Ansökan ska ha inkommit senast 2 månader före den avsedda uppehållsperiodens startdatum. Uppehåll i hämtning kan medges för högst 5 år i taget.

Uppehåll kan tillåtas under förutsättning att fastigheten inte kommer nyttjas under en sammanhängande period av minst 12 månader.

En förutsättning för uppehåll är att fastigheten inte har använts sedan förra tömningen eller att tömning sker innan uppehållet inleds för att det inte ska finnas avfall i anläggningen när uppehållet börjar gälla.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

70 § Kommunen får efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsinnehavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken om den som ska hantera avfallet med stöd av dispensen kan göra det på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Ansökan ska innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses. Om ansökan omfattar allt avfall som uppstår på fastigheten får fastighetsinnehavaren inte använda kommunens återvinningscentral eller andra avfallstjänster under tiden som undantaget gäller.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2024-06-01 då föreskrifter för avfallshantering för Håbo kommun beslutade 2022-12-12 §222 upphör att gälla. Beslut om undantag enligt tidigare föreskrifter gäller tills vidare om inte annat anges i beslut eller tills förutsättningarna förändras.

Övergångsbestämmelse

1. Bestämmelsen i 15 § om krav på separata fack eller behållare för de olika förpackningsslagen vid fastigheten träder i kraft områdesvis i den takt avfallsorganisationen bestämmer och enligt avfallsorganisationens anvisningar, dock senast **1 januari 2027**.

Bilaga 1 Definitioner

Med **kommunalt avfall** avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1–6 punkterna. I kommunalt avfall ingår till exempel mat- och restavfall från hushåll och liknande avfall från verksamheter samt grovavfall och farligt avfall från hushåll. Dessa föreskrifter avser inte avfall som finansieras med skattemedel, till exempel avfall från gaturenhållning.

Med **avfall under kommunalt ansvar** avses sådant avfall som kommunen ansvarar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, det vill säga kommunalt avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar och bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Med **fastighetsinnehavare** avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare, till exempel tomträttsinnehavare och samfällighetsförening.

Med **nyttjanderättshavare** avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.

Med den **avfallsansvariga nämnden** avses kommunstyrelsen i Håbo kommun.

Med den **tillsynsansvariga nämnden** avses Bygg- och miljönämnden i Håbo kommun.

Med **kommunens avfallsorganisation** avses Samhällsbyggnadsförvaltningens avfallsenhet, som kommunen har gett i uppdrag att sköta det kommunala avfallsansvaret.

Med **entreprenör** avses den eller dem som kommunen anlitar för hantering av avfall under kommunalt ansvar.

Med **behållare** avses kärl, container, bottentömmande behållare ovan eller under mark, säck, latrinbehållare, fettavskiljare eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar. Med **gemensamhetslösning** avses en eller flera behållare som omfattar större volym än ett normalt abonnemang för en- och tvåbostadshus och som används av avfallslämnare för flera fastigheter.

Med **samlokaliserad verksamhet** menas företag som bedriver verksamhet i nära anslutning till hushåll i flerbostadshus och som delar avfallsbehållare och andra avfallsanordningar med hushållen i fastigheten.

Med **små avloppsanläggningar** avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar, för max 25 personequivaler, som ger upphov till avfall under kommunalt ansvar. Oljeavskiljare, fettavskiljare och latrinkärl innefattas inte i detta begrepp.

Med **tank för mat- och fettavfall** avses anläggning för hantering av kvarnat matavfall. Det kan vara en sluten tank för uppsamling av kvarnat matavfall eller en kombiavskiljare, det vill säga en anläggning för avskiljning av mat- och fettavfall från avloppsvatten.

Med **återvinningscentral (ÅVC)** avses en bemannad plats där hushåll får lämna grovavfall, trädgårdsavfall, el-avfall, farligt avfall och bygg- och rivningsavfall, som omfattas av kommunalt ansvar. Avfallslämnaren sorterar själv avfallet i olika behållare, enligt instruktioner på plats. Restavfall och matavfall får inte lämnas på ÅVC. Verksamheter får lämna vissa typer av avfall mot avgift.

För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen.

Ytterligare information om avfallshantering finns i kommunens avfallsplan och på kommunens hemsida.

Bilaga 2 Anvisningar om sortering, emballering och överlämning**Krav på sortering**

Fastighetsinnehavare ska sortera ut avfallsslag enligt tabellen nedan och hålla det skilt från varandra. Hur avfallet ska emballeras och var det ska lämnas framgår i tabellen.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Animaliska biprodukter	Avfall av animaliskt ursprung som klassas som före detta livsmedel, exempelvis från butikens charkdisk.		Avfall som ska hanteras särskilt enligt lagstiftning om animaliska biprodukter ska sorteras ut och hanteras skilt från matavfall och skilt från annat avfall. Kontakta tillsynsmyndigheten för information om hanteringen.
Bygg- och rivningsavfall från privatperson som själv gjort om- eller nybyggnationer på sin fastighet utan att anlita yrkesmässig hjälp såsom	Med bygg- och rivningsavfall avses avfall som uppkommer vid bygg- och anläggningsverksamhet, vid rivnings- och renoveringsarbeten samt jord- och schaktmassor.	Bygg- och rivningsavfall ska normalt lämnas utan att emballeras.	Privatperson får själv transportera bygg- och rivningsavfallet till återvinningscentralen i kommunen, när mängden avfall inte överskrider vad som kan transporteras med personbil och släpvagn. Vissa typer av avfall tas inte emot vid återvinningscentralen utan hänvisas till annan mottagare. Det gäller för till exempel asbest och stubbar.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
hantverkare.	Bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet omfattas av kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken.		Fastighetsinnehavare får beställa hämtning av bygg- och rivningsavfall av någon av de entreprenörer som kommunen har godkänt. Bygg- och rivningsavfall ska sorteras i minst fraktionerna trä, mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips och i övrigt enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation. Farligt avfall ska sorteras ut från bygg- och rivningsavfall och lämnas som farligt avfall. Förpackningar ska sorteras ut och lämnas som förpackning.
Elavfall	Med elavfall avses apparater med sladd och/eller batterier, det vill säga detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.		El- och elektronikavfall och små batterier kan lämnas vid återvinningscentral, i batteriholk eller i Samlaren som finns i vissa butiker. Hämtning från fastighet kan göras efter beställning.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Farligt avfall	Med farligt avfall avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 4 till avfallsförordningen, till exempel kemikalier, målarfärger, spillolja, lösningsmedel, asbest och bekämpningsmedel.	Farligt avfall ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll eller lämnas i uppmärkt behållare. Olika typer av farligt avfall får inte blandas inom samma kolli eller i samma flaska.	Farligt avfall lämnas till kommunens återvinningscentral. Vissa typer av farligt avfall kan även lämnas i Samlaren som finns i vissa butiker.
Förpackningar	Förpackningar är en produkt tillverkad för att skydda, hantera, leverera och presentera en vara. Förpackningar som avses här är gjorda av papp, papper, kartong, wellpapp, hård- och mjukplast, glas, metall eller aluminium.	Varje materialslag ska sorteras ut för sig. Förpackningar ska läggas löst i behållare eller fack. Förpackningar av plast får packas i plastpåse. Förpackningar som lämnas i behållare eller i avsett fack får inte packas så hårt att det blir svårt att tömma.	Enligt 3 kap. §§ 4-4f avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut förpackningar och lämna till återvinning. Förpackningar som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Större förpackningar eller om förpackningar av annat skäl inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas enligt anvisning från kommunens avfallsorganisation. Förpackningar som innehåller avfall ska tömmas innan de läggs i fack eller behållare för insamling. Vissa förpackningar som innehåller farligt avfall eller

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			läkemedel ska dock inte tömmas utan hanteras enligt mottagarens anvisningar.
Förbrukade sprutor och kanyler		Förbrukade sprutor och kanyler ska läggas i särskilda behållare som tillhandahålls av apotek.	Lämnas till apotek.
Grovavfall	Med grovavfall avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in tillsammans med restavfall och som inte utgörs av bygg- och rivningsavfall.	Grovavfall som ska hämtas vid fastigheten ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.	Grovavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning. Fastighetsinnehavare får även beställa hämtning av grovavfall av någon av de organisationer som kommunen har godkänt. Grovavfall för separat borttransport ska lämnas enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation. Avfallet som ska hämtas från fastigheten ska kunna hanteras av en person och får väga max 15 kg per kolli (gäller inte vitvaror avsedda för hushållsbruk). I flerbostadshus ska fastighetsinnehavaren anvisa de boende lämplig uppsamlingsplats för grovavfall inom eller i anslutning till fastigheten. Fastighetsinnehavare av flerbostadshus kan beställa abonnemang med

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
			schemalagd hämtning av grovavfall i kärl eller containrar av olika storlekar.
Latrin	Blandning av urin och fekalier/exkrementer från människor. I behållare får bara läggas latrin och toalettpapper.	Latrin ska samlas upp i täta behållare. Latrinkärl får maximalt väga 15 kg.	Latrin får komposteras på den egna fastigheten efter ansökan enligt 63§. Hämtning från fastigheten kan beställas.
Matavfall	Med matavfall avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som utgörs av avfall under kommunalt ansvar och som uppstår i livsmedelshantering. Det är avfall från hushåll, restauranger, storkök och liknande.	Matavfall från hushåll och verksamheter ska läggas i matavfallspåsar som tillhandahålls eller godkänts av kommunens avfallsorganisation. Påsen ska vara väl försluten så att avfallet inte kan spridas.	Påse med matavfall läggs i behållare eller fack avsett för matavfall. Det är även möjligt att kompostera matavfall på den egna fastigheten. Kompostering av matavfall ska anmälas enligt 62 §.
Matfett, flytande	Med flytande matfett avses till exempel frityroljor och annat flytande fett som används i samband med matlagning, när den mängd som ska kastas är mer än vad som kan torkas upp med hushållspapper.	Flytande matfett samlas i genomskinlig, uppmärkt, behållare med tättslutande lock, till exempel PET-flaska eller dunk.	Behållaren lämnas på återvinningscentral.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
Restavfall	Med restavfall avses det avfall som återstår när förpackningar, matavfall, farligt avfall, tidningar/returpapper, el-avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut. Exempel på restavfall är diskborstar, blöjor, utslitna skor eller dammsugarpåsar. Nedan anges några avfallsslag som får lämnas tillsammans med restavfall efter särskild emballering.	Restavfall ska läggas i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas.	Restavfallet ska hålla skilt från material som kan återanvändas eller återvinnas. Restavfall lämnas i behållaren för restavfall eller i facket för restavfall i ett flerfackskärl. Avfallet hämtas och borttransporteras genom kommunens försorg. Restavfall får inte lämnas på återvinningscentral eller återvinningsstation.
	Döda sällskapsdjur	Små sällskapsdjur och mindre mängder avfall från husbehovsjakt kan lämnas i behållare för restavfall om det är väl förpackat och ingen misstanke om smitta förekommer.	Små sällskapsdjur får lämnas i behållare för restavfall. Större sällskapsdjur ska lämnas till veterinär, särskild djurkremationsanläggning eller annan godkänd verksamhet för kremation. Mindre sällskapsdjur kan även grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Gällande föreskrifter från Jordbruksverket ska beaktas.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
	Askor, dammande avfall och dylikt	Askor, dammande avfall och dylikt ska hanteras och emballeras på sådant sätt att avfallet inte kan förorsaka störningar i omgivningen, till exempel genom att damma.	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall. Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering. Aska och dylikt ska släckas, så att det inte fattar eld, och sedan emballeras ordentligt.
	Stickande och skärande avfall, till exempel kasserade köksknivar, trasigt glas och porslin.	Ska förpackas i ett skyddande hölje så att ingen kan skadas	Lämnas väl förpackat i behållare för restavfall.
Returpapper	Returpapper är tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger och liknande produkter av papper. Klister och fönster från kuvert sorteras inte som returpapper utan som restavfall.	Returpapper ska läggas löst i behållare eller fack. Behållare eller fack får inte fyllas så mycket att det blir för tungt.	Enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen ska alla avfallslämnare sortera ut returpapper och lämna till återvinning. Returpapper som läggs i behållare vid fastigheten ska läggas i avsett fack eller behållare, enligt anvisning från den som tillhandahåller insamlingssystemet. Om returpapper inte kan lämnas i behållare nära fastigheten ska detta lämnas vid återvinningsstation eller annan plats som kommunen tillhandahåller.
Trädgårdsavfall	Med trädgårdsavfall avses biologiskt avfall som uppstår i hushåll vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadsfastigheter.	Vid återvinningscentral ska avfallet vara oemballerat. Vid hämning vid fastighet ska avfallet vara emballerat enligt	Trädgårdsavfall lämnas på återvinningscentral eller hämtas sorterat vid fastigheten efter beställning.

Avfallsslag	Beskrivning	Krav på emballering	Instruktion för lämning/hämtning
		instruktioner från kommunens avfallsorganisation.	Invasiva växter får inte blandas med annat trädgårdsavfall. Sådant avfall ska hanteras enligt anvisningar från kommunens avfallsorganisation.
Övrigt avfall som omfattas av producentansvar	Till exempel däck, bilar, lastpallar, fiskeredskap och läkemedel. Se producentansvarsförordningen.		Sorteras, emballeras och lämnas enligt mottagarens instruktioner.

Bilaga 3 Hämtningsintervall

I tabellerna nedan presenteras hämtningsintervall och hämtningsperiod för avfall från respektive kundgrupp.

Tabell 1 Hämtningsintervall en- och tvåbostadshus eller fritidshus. Gäller fastighetsinnehavare som har eget abonnemang eller som delar ett abonnemang.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Behållare</i>	<i>Hämtningsintervall för en- och tvåbostadshus samt fritidshus¹</i>
<i>Förpackningar, returpapper, matavfall och restavfall</i>	<i>Fyrfackskärl 1²</i>	Varannan vecka
<i>Förpackningar</i>	<i>Fyrfackskärl 2</i>	Var fjärde vecka
<i>Restavfall</i>	<i>Extrakärl, enfackskärl, 190 liter</i>	Varannan vecka
<i>Grovavfall</i>	<i>Styckvis/kolli</i>	Efter beställning
<i>Elavfall</i>		Efter beställning
<i>Latrin</i>	Latrinkärl	En gång per månad efter beställning under perioden april-oktober. Övrig tid sker hämtning efter beställning av extra hämtning. ³

1. Hämtning från fritidshus sker under perioden vecka 16 till vecka 41.

2. Fyrfackskärl 1 kan hämtas var fjärde vecka om matavfall komposteras och anmälan har gjorts enligt § 62.

3. Schemalagd hämtning av latrinbehållare sker en gång per månad under perioden vecka 16 till vecka 41, efter beställning senast en vecka före hämtningsveckan. Övrig tid sker hämtning efter särskild beställning.

Tabell 2 Hämtningsintervall för flerfamiljshus, verksamheter och gemensamhetslösningar för en- och tvåbostadshus eller fritidshus

<i>Avfallslag och behållare</i>	<i>Ordinarie hämtning</i>	<i>Hämtning ska ske minst</i>	<i>Hämtning sker som oftast</i>
<i>Restavfall</i>			
<i>Kärl</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter Varannan vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Container</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka för verksamheter En gång per vecka för flerbostadshus	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	En gång per vecka	Var fjärde vecka	Två gånger per vecka
<i>Matavfall</i>			
<i>Kärl</i>	Ska normalt hämtas med samma hämtningsintervall som för restavfall	Varannan vecka	Tre gånger per vecka
<i>Krantömda behållare</i>	Varannan vecka	Varannan vecka	En gång per vecka
<i>Förpackningar och returpapper1</i>			
<i>Kärl för papper och plast</i>	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka
<i>Kärl för glas och metall</i>	Var fjärde vecka	-	En gång per vecka
<i>Kärl för returpapper</i>	Varje vecka	-	Tre gånger per vecka

<i>Fyrfackskärl för restavfall, matavfall, förpackningar samt returpapper</i>			
Kärl 1	Varannan vecka	-	-
Kärl 2	Var fjärde vecka	-	-
Grovavfall			
Kärl eller container	Med abonnemang: en gång per vecka	Med abonnemang: en gång per kvartal	Med abonnemang: 2 gånger per vecka
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		
Elavfall			
Fastighetsinnehavarens behållare	Med abonnemang: var fjärde vecka		
Styckvis/kolli	Enstaka hämtning: efter beställning		

1. Gäller ej verksamheter.

Säsonghämtning förekommer för verksamheter och gemensamhetslösningar. Sommarsäsong är från och med vecka 16 till vecka 41. Vintersäsong är från vecka 49 till och med vecka 14.

Tabell 3 Hämtningsintervall slam- och fettavfall samt fosforfiltermaterial.

<i>Avfallsslag</i>	<i>Anläggning</i>	<i>Hämtningsintervall</i>
Slam	Slamavskiljare med ansluten WC	Minst en gång per år
	Slutna tankar och urintankar	Minst en gång per år

	Slamavskiljare med anslutet bad-, disk- och tvättavloppsvatten (BDT)	Minst vartannat år
	Minireningsverk	En gång per år eller enligt tillverkarens rekommendation
<i>Filtermaterial</i>	Fosforfällor och andra jämförbara anordningar	Enligt tillverkarens rekommendation
<i>Fettavfall</i>	Fettavskiljare	Minst en gång varannan månad under den period när verksamheten är i drift. För säsongsverksamhet ska även sluttömning ske när verksamheten stänger.

§ 100

Dnr 2023/01293

Hållbarhetsrapport 2023

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner 2023 års hållbarhetsrapport.

Sammanfattning

Enligt uppföljning i beslutad tjänsteskrivelse Antagande hållbarhetsstrategi KS 2021/00135 doknr. 100859 ska Håbo kommuns hållbarhetsstrategi Hållbara Håbo årligen följas upp.

2023 års hållbarhetsrapport har samordnats av hållbarhetsstrategen och samtliga förvaltningar har fått rapportera hur deras verksamheter under året bidragit till strategierna och delmålen i hållbarhetsstrategin. En sammanställning av rapporten redovisas till kommunfullmäktige som föreslås godkänna 2023 års hållbarhetsrapport.

Beslutsunderlag

- 2023/01293, doknr. 126520, Hållbarhetsrapport 2023
- 2021/00135, doknr. 100859, Antagande Hållbarhetsstrategi

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

**Håbo kommuns
Hållbarhetsrapport 2023**

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Inledning.....	4
3 Genomförande med samverkan	5
4 Ekologisk hållbarhet	6
5 Social hållbarhet.....	18
6 Ekonomisk hållbarhet	28

1 Sammanfattning

All verksamhet i Håbo kommun ska ta sin utgångspunkt i en långsiktigt hållbar utveckling och kommunens vision, *Vårt framtida Håbo*. En av inriktningarna i visionen är att i hållbara Håbo finns det goda livet. Visionen hanterar de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Visionen om hållbara Håbo och *hållbarhetsstrategin* är kommunens sätt att möta de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Under 2023 har kommunens säkerhets- och brottsförebyggande arbete utvecklats och förstärkts. Många verksamheter arbetar för ökad social hållbarhet genom att erbjuda trygga mötesplatser och tillhandahålla stöd för livets olika skeden, bland annat genom projekt som syftar till förbättrad hälsa, gemenskap, delaktighet och jämlikhet. Arbetet med att minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa har varit centralt i många av kommunens verksamheter. Under 2023 har arbetet med att ställa om kommunens fordonsflotta intensifierats med syftet att ställa om till en fossilbränslefri organisation. De fortsatt höga energipriserna har lett till en ökad takt och ambition i arbetet med att energieffektivisera kommunens fastigheter.

Det ekonomiska läget, med stigande inflation och höjda räntor, har påverkat hela kommunorganisationen. Köp- och anställningsstopp har utfärdats samtidigt som flera verksamheter har omorganiserats. 2024 kommer fortsatt att präglas av ett tufft ekonomiskt läge vilket kommer att kräva en översyn av hur processer kan effektiviseras samt hur det går att göra smartare och mer hållbara val vid upphandling och inköp.

2 Inledning

Håbo kommun arbetar för att vara en hållbar tillväxtkommun som tar långsiktigt ansvar för invånare, natur och klimat samt ekonomi. Håbo kommuns hållbarhetsstrategi syftar till att vägleda kommunens verksamheter, bolag och aktörer verksamma inom kommunen till ett hållbart Håbo. Hållbarhetsstrategin visar Håbo kommuns gemensamma vilja, långsiktiga visioner och målsättningar.

Hållbarhetsstrategin tar avstamp i de tre hållbarhetsdimensionerna: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Den innehåller 11 inriktningar och 28 övergripande mål. ”Genomförande med samverkan” skär igenom samtliga dimensioner och är övergripande för alla inriktningar. Hållbarhetstårtan nedan (se Bild 1) illustrerar hållbarhetsstrategins inriktningar för respektive hållbarhetsdimension, hur de samspelar och är beroende av varandra samt hur de förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Arbetet med Hållbara Håbo ska följas upp och utvärderas årligen genom denna hållbarhetsrapport. Varje hållbarhetsdimension inleds med tillhörande visionstext och mål från hållbarhetsstrategin, följt av exempel på hur kommunens verksamheter arbetat för att bidra till målen. För att möjliggöra en jämförelse med andra kommuner har ett eller flera nyckeltal hämtats från nationella databasen Kolada, som kopplar utvalda indikatorer till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Detta medför i vissa fall ett tidsglapp, då data inte alltid är tillgänglig. I vissa fall redovisas även data från andra källor.

Bild 1 visar hur hållbarhetsstrategin är uppbyggd i enlighet med "hållbarhetstårtan" och hur den förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen.

3 Genomförande med samverkan

Samverkan och transparens ska genomsyra Håbo kommuns hållbarhetsarbete och utgöra grunden för samhällets ekologiska, sociala och ekonomiska utveckling. Fokus ska vara på genomförandet. Tillsammans ska vi klara de utmaningar vi står inför och ingen ska lämnas utanför. Uppföljning är en naturlig del av arbetet där kunskap och goda exempel ska spridas.

3.1 Förbättra den kontinuerliga uppföljningen av kommunens hållbarhetsarbete genom att integrera det i befintliga styr- och ledningsprocesser och system

Under året har insatser inletts för att utveckla arbetet med de tjänsteskrivelser som ligger till grund för politiska beslut. Arbetet syftar till att mynna ut i en uppdaterad mall för tjänsteskrivelser som innehåller konsekvenser för hållbarhet. Parallellt har kansliavdelningen arbetat med att ta fram en handbok för tjänsteskrivelser som ska tydliggöra och underlätta för handläggare samt bidra till den kontinuerliga uppföljningen.

De hållbarhetslöften (se 4.4. Hållbarhetslöften) som kommunen tecknat har integrerats i Stratsys (kommunens planerings- och uppföljningsverktyg) för att underlätta uppföljningen och få en samlad överblick över statusen för respektive löfte.

3.2 Öka den aktiva strategiska styrningen genom att göra det lätt att göra rätt samt genom kontinuerlig utbildning

Under 2023 fortsatte arbetet med att ta fram en struktur och arbetssätt för årlig uppföljning av hållbarhetsstrategin. Bland annat har ett arbete inletts för att utveckla det tekniska systemstödet för kommunens hållbarhetsarbete. 2022 års hållbarhetsrapport bilagades årsredovisningen, föreliggande rapport gick upp som ett eget ärende. Arbetet med att utveckla kommande hållbarhetsrapporter kommer att fortgå under 2024.

Kommunen har under året arbetat med att ta fram en planeringsstrategi som ska antas under 2024. Planeringsstrategin syftar till att främja en ökad kontinuerlig och framåtsyftande översiktsplanering. Kommunen ska aktualitetspröva översiktsplanen via planeringsstrategin och kan därigenom fånga upp ändrade planeringsförutsättningar samt beskriva prioriteringar i fortsatt översiktsplanering.

Under 2023 har kommunens säkerhetsavdelning fortsatt arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Analyserna tas fram med syftet att minska samhällets sårbarhet och att öka krishanteringsförmågan i kommunen. Arbetet med att ta fram tillhörande verksamhets-specifika kontinuitetsplaner har inletts. Därtill har beredskapssamordnare, stabschefer och säkerhetssamordnare tillsatts på förvaltningarna, representanterna genomgår utbildningar och ska förankra kontinuitetsplaneringen på verksamhetsnivå.

Bygg- och miljöförvaltningen arbetar systematiskt med att förbättra hemsidan för att på så sätt göra det lätt för kommuninvånarna att göra rätt och få den information som de söker för respektive projekt.

4 Ekologisk hållbarhet

4.1 Fossilbränslefri kommun

År 2030 har Håbo kommun ställt om mot en hållbar framtid. Den kommunala organisationen är fossilbränslefri och visar vägen för det övriga samhället som ska nå samma mål 2050. Vi bygger upp energi och effektsmarta alternativ och visar fördelarna med fossilbränslefrihet. Väl genomtänkt planering av bebyggelse minskar behovet av bilresor och underlättar för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik.

4.1.1 Minska andelen fossilberoende fordon genom att säkerställa möjligheterna till förnyelsebara drivmedel, ställa krav på leverantörer samt samspela med näringsliv och invånare

Håbo kommun har som målsättning att kommunens egna verksamheter ska vara fossilbränslefria år 2030. Kommunen ska på så sätt vägleda det övriga samhället mot en övergång till en helt fossilbränslefri kommun 2050.

Under året har kommunens fordonsflotta inventerats med syftet att minska andelen fossilberoende fordon genom att ställa om och effektivisera användandet av flottan. Arbetet med inventeringen har tydliggjort behovet av en samlad fordonssamordning för hela kommunens flotta och vilka vinster det skulle medföra – ur samtliga hållbarhetsperspektiv.

Håbo kommun deltar i projektet *Fossilfritt 2030* vars mål är att ställa om kommunala fordonsflottor till mer hållbara alternativ. Tillsammans med projektägaren BioDriv Öst ska kommunen arbeta med fördjupade analyser av kommunens fordonsflotta samt ta fram rutiner som kan underlätta fordonssamordningen och att rätt krav ställs i fordons- och transportupphandlingar.

Till följd av att hemtjänsten under 2022 gick över från privat till kommunal regi, har fordonsflottan växt, detta har inneburit att bensinförbrukningen ökat markant, se Diagram 1.

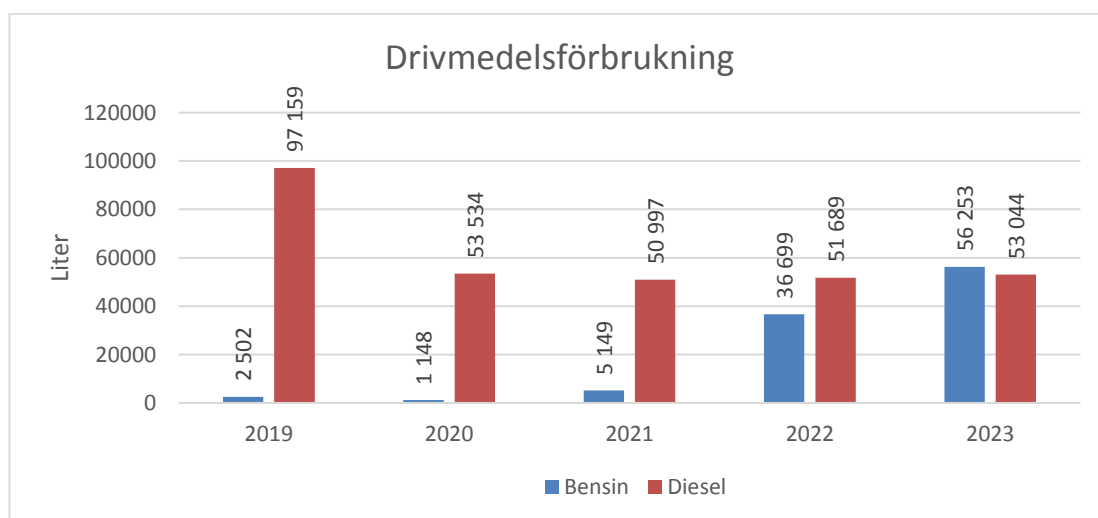

Diagram 1 visar Håbo kommuns drivmedelsförbrukning mellan åren 2019–2023. Etanol redovisas ej på grund av små mängder. (Källa OKQ8)

Avfallsenheten har påbörjat ett arbete med att plocka ut och rusta upp cyklar från återvinningscentralen för att dessa ska kunna användas för resor i kommunala verksamheter.

Detta är något som kommunen planerar att utveckla under 2024.

I den pågående planeringen inom Vård- och omsorgsförvaltningen är hemtjänstgruppernas lokalisering en viktig fråga. Lokaliseringen har betydelse för minskat bilåkande och minskade koldioxidutsläpp. Vård- och omsorgsförvaltningen är den främsta användaren av den slutna bilpoolen vars kontrakt löper ut under 2024. I samband med det undersöker förvaltningen förutsättningarna att gå över till elfordon (och under en övergångsperiod etanolfordon) och ser även en stor möjlighet att optimera ruttplaneringen. Inom färdtjänsten finns krav på samåkning och avtalet för färdtjänst innehåller krav på miljögodkända fordon. Under sommaren användes elcyklar inom delar av hemtjänsten.

Håbohus har sedan några år tillbaka rena elbilar som används av företagets reparatörer, drifttekniker och fastighetsskötare. Utmaningen framöver är att ställa om de tyngre fordonen.

Efterfrågan på laddinfrastruktur är stor och fler aktörer arbetar för att möjliggöra etablering. Utöver den gemensamma insatsen i Skokloster där 24 nya laddpunkter etablerats har exempelvis en privat aktör beviljats bidrag från Energimyndigheten för att etablera snabbbladdning för tunga fordon vid Ekolskrog.

Som en del av Mobilitetsveckan, ett europeiskt initiativ för att främja hållbar mobilitet, genomför kommunen årligen en mobilitetsdag, tillsammans med externa aktörer som polisen, UL och Energi- och klimatrådgivningen för kommunens femteklassare. Eleverna får genom interaktiva moment lära sig mer om hållbar mobilitet och trafiksäkerhet.

Globalt mål	Nyckeltal	2020	2021	2022
13	Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	10,8	15,2	19,3
13	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	44,9	54,2	60,0

Tabell 1 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska andelen fossilberoende fordon. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.1.2 Öka andelen förnybar energi genom att ställa krav och öka den egenproducerade energin

Solcellsanläggningen på kommunhuset har en förväntad årlig produktion på ca 59 000 kWh. Solceller installerades på nya simhallen under hösten, de kommer uppskattningsvis att producera 191 145 kWh per år och anläggningen planeras att gå i gång under våren 2024. Installation av fler solcellsanläggningar ska genomföras utifrån tidigare gjorda kartläggningar samt i samband med planering och produktion av nya fastigheter.

Håbohus har installerat en hel del solceller under åren och i dagsläget har de befintliga solcellsinstallationerna en maximal produktionskapacitet på 689,7 kW, vilket genererar en uppskattad årlig produktion om 551 760–758 670 kWh.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
7	Andel förnybar och återvunnen energi i kommunens lokaler	100	99	99	99	98	99

Tabell 2 visar Håbo kommuns status för gröna nyckeltal från Sveriges ekokommuner, som är relevanta för målet att öka andelen förnybar energi. De grå cellerna är från kommunens egna uppgifter.

4.1.3 Minska utsläppen av växthusgaser genom att göra hållbara val och tydliga prioriteringar för begränsad klimatpåverkan vid planering och genomförande av bebyggelse och infrastruktur

De som har möjligheten att delvis arbeta hemifrån gör det fortsatt, vilket innebär färre resor till och från jobbet. Digitala möten fortsätter att ersätta vissa fysiska möten, särskilt med externa aktörer utanför kommunen, vilket innebär mindre resande till andra orter.

Arbetet med att se över behovet av laddinfrastruktur i kommunala verksamheter påbörjades under året och kommer att fortsätta tillsammans med BioDriv Öst och Håbohus under 2024. Kommunen har arbetat med att ta fram en taxa för de två laddstolparna belägna vid kommunhusets besöksparkering. Detta kommer att öppna upp för en användning eftersom dessa laddplatser varit avstängda under en längre tid.

Håbohus arbetar aktivt med att främja möjligheterna till elbilsladdning i sina bostadsområden. Det finns sedan tidigare publika laddare på Rosgårdens parkering i Mansängen. Under året har ytterligare två platser försetts med publik laddning, dels vid restaurangen i Kalmarsand, dels på Vänersborgsvägen. Det finns även en publik laddare vid Håbohus nya bostadsområde i Skokloster. Håbohus kommer under de kommande åren arbeta med att erbjuda laddplatser för fler fastigheter, givet att det finns tekniska förutsättningar för att genomföra insatsen.

Kommunen ser stor potential i en samordnad etablering av laddinfrastruktur för aktörer i exempelvis Logistik Bålsta och fortsätter föra dialog med berörda.

Totala koldioxidutsläppen från tjänsteresor under 2023 var 323 359 kg CO₂. Från och med 2023 räknar kommunen totala CO₂-utsläppen från:

- Bränsleförbrukningen från drivmedelsleverantören (273 853 kg CO₂). Se Diagram 2.
- Privatbilskörning i tjänsten (42 106 kg CO₂). Baserat på reseersättning och den generella fordons-/drivmedelsfördelningen i Sverige enligt Trafikanalys rapport för respektive år samt Svalna/SCB:s statistik för kg CO₂/krona.
- Resor gjorda med upphandlad resebyrå samt kollektivtrafikaktörer (7 400 kg CO₂). Baserat på bokföring.

Det finns fortsatt mycket att göra för att ställa om kommunens fordonsflotta, se koldioxidutsläpp från drivmedelsförbrukningen nedan.

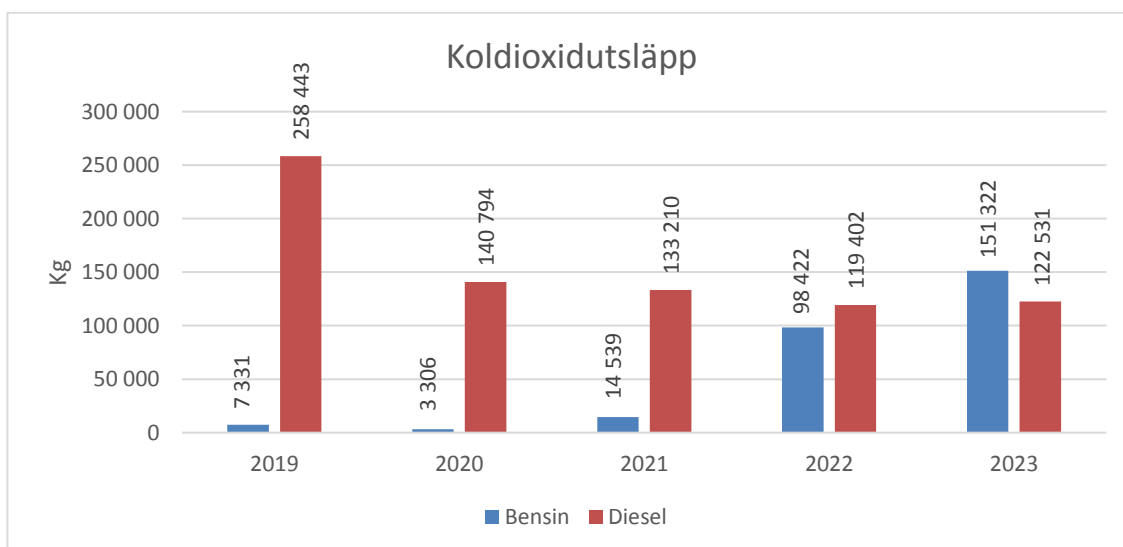

Diagram 2 visar Håbo kommuns koldioxidutsläpp för transporter mellan åren 2019–2023. Etanol redovisas ej på grund av små mängder. (Källa OKQ8)

Under 2023 intensifierades arbetet med att se över det befintliga busslinjenätet för att kunna lansera ett nytt som är anpassat till dagens förutsättningar. Inom det stadsmiljöfinansierade projektet *Bättre buss i Bålsta* som kommunen driver tillsammans med Region Uppsala, har det under 2023 byggts infrastruktur som varit nödvändig för en lansering av linje 34 mellan Logistik Bålsta och Resecentrum. Linje 34 kunde lanseras i december. Projektet pågår fram till år 2027 och har som mål att öka andelen bussresor och inkluderar även åtgärder för gående och cyklister. I slutet av 2023 genomfördes, inom projektet även en resvaneundersökning för kommunanställda som arbetar i Kommun- eller Landstingshuset med fokus på arbetspendling och tjänsteresor. Detta för att kunna arbeta vidare med riktade åtgärder för att öka det hållbara resandet bland kommunanställda.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	81,6	84,7	84,7	84,8	84,8	
11	Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg	215 553	211 715	194 866	177 732	175 789	
11	Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg	31 865	30 412	29 171	28 651	28 004	
13	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv		3,72	3,65	3,37	3,47	
13	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	754,8	753,9	724,2	675,1	693,7	707,0

Tabell 3 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska utsläppen av växthusgaser. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.1.4 Minska energi- och effektanvändningen genom att energi- och energieffektivisera byggnader och verksamheter samt anpassa användningen så att vi bara använder den energi som vi behöver

Kommunen har under året arbetat med att minska förbrukningen av såväl el som fjärrvärme i sina verksamhetslokaler. En framgångsfaktor är ett intensifierat samarbete mellan fastighetsavdelningen och andra verksamheter som skola, vård och omsorg samt kultur och fritid för att kunna optimera drifttider för framför allt ventilationen. Rengöring av värmeväxlare och andra finjusteringar har också genomförts under året. Arbetet har resulterat i kraftigt minskad energianvändning, särskilt i förhållande till prognostiserad elförbrukning. Dock har flera nya fastigheter anslutits vilket har inneburit en ökad totalförbrukning av energi. Fjärrvärmeförbrukningen har varit relativt oförändrad mellan 2022–2023. Resecentrum anslöts till fjärrvärmenätet under slutet av 2022 och inkluderas inte i diagrammet nedan för att kunna göra en jämförelse mellan åren. Under 2023 förbrukade Resecentrum 125 861 kWh. Det skulle behövas ett mer systematiskt arbete för att effektivisera fjärrvärmeanvändningen, likt det arbete som bedrivs för elanvändningen.

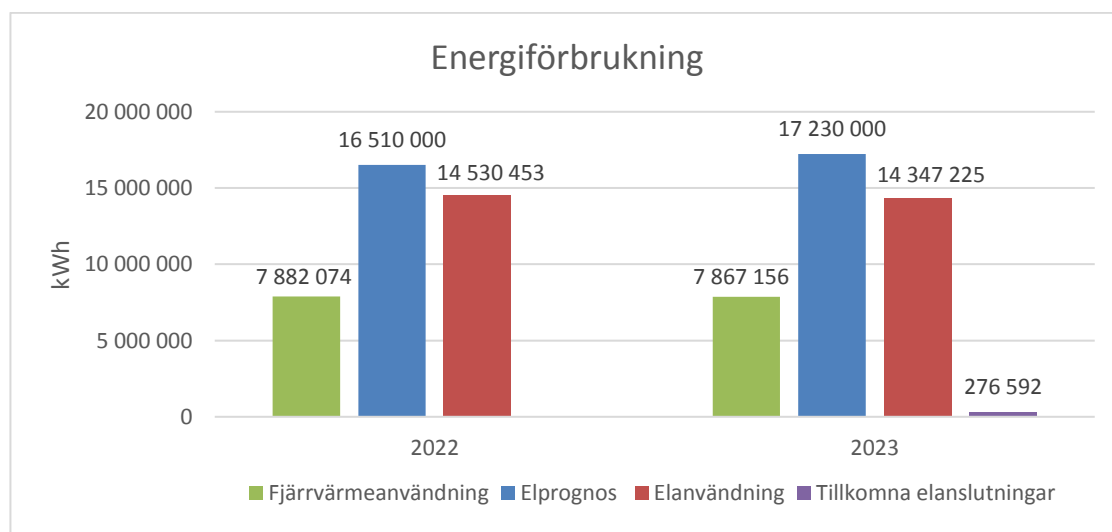

Diagram 3 visar Håbo kommuns energiförbrukning för åren 2022–2023. (Källa: EON Navigator)

Fastighetsavdelningen och måltidsservice har påbörjat en utredning i skolköken som avser att minska energianvändningen under skollov när lokalerna är tomma. Detta genom att flytta innehåll från kylar och frysar i mindre skolkök till större kök för att på så sätt spara in på ventilation och kunna optimera användningen.

Under slutet av 2023 påbörjades ett arbete med att byta ut armaturer i Gransätters och Jan Fridegårds idrottshallar till LED-belysning. Främsta anledningen är att livslängden förlängs och bidrar till en lägre energikostnad och underhåll.

Håbohus har sedan tidigare ett aktivt energispararbete. Under 2023 har arbetet varit extra fokuserat kring optimering av fjärrvärmeundercentraler, värmepumpar och energianläggningar. Håbohus totala energiförbrukning 2023 var 11 278 879 kWh fjärrvärme och 3 192 508 kWh fastighetsel. Under året har en ny fjärrvärmeundercentral kopplats in i Mansängen, vilket resulterar i ett mer effektivt fjärrvärmesystem.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
7	Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund	150	307	191	171	149	300
7	Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv		28	27	25		

Tabell 4 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska energi- och effektanvändningen. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.2 Rent vatten för alla

Året är 2030 och Håbo kommuns vattenförekomster har en god ekologisk och kemisk kvalitet med fungerande ekosystemtjänster. Vi har en långsiktigt säkrad och klimatanpassad dricksvattenförsörjning och ett välorganiserat vattenarbete på kommunal och regional nivå. Stråvan efter giftfria vatten, ingen övergödning, fungerande ekosystem och tillgängliga vattenmiljöer är kontinuerlig. Vatten av god kvalitet är en av grundförutsättningarna för det goda livet i Håbo.

4.2.1 Säkerställa en långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning genom robusta försörjningssystem, gynna naturlig vattenrening och skydda vattentäkter

VA-avdelningen har påbörjat utredningar utifrån politiskt framtagna strategier, det handlar dels om att ansöka om medlemskap i Norrvatten, dels om att förprojektera en överföringsledning mellan Bålsta och Skokloster. En vattentjänstplan har arbetats fram under året och förväntas antas av kommunfullmäktige under 2024. VA-verksamheten har dock redan börjat arbeta utifrån ambitionerna i vattentjänstplanen. Under året har utökade effektbaserade provtagningar genomförts för att få en nulägesanalys av status på kommunens råvattentäkt i Bålsta. VA-avdelningen har även påbörjat ett nytt arbetssätt som möjliggör att hitta läckor på ledningsnätet, detta har genomförts med mycket goda resultat och är nu ett etablerat arbetssätt på avdelningen.

Kommunen har deltagit i en workshopserie initierad av Länsstyrelsen Västmanland och Mälarens Vattenvårdsförbund som handlar om klimat och vatten där kommunen fått lära sig mer om klimatiförändringar och hur det går att arbeta strategiskt med klimatanpassning. Kommunen har också påbörjat ett klimatanpassningsprojekt som handlar om att Samhällsbyggnadsförvaltningen ska ta fram rutiner och åtgärder för hantering av skyfallsrelaterade risker.

2023 års förbrukning av färskvatten i kommunala verksamheter (inklusive Håbohus) var 339 300 m³, det är en liten minskning i jämförelse med 2022 då motsvarande förbrukning var 353 556 m³. Något besparingsmål finns inte i dagsläget.

Håbohus har sedan ett antal år tillbaka individuell mätning av varmvatten på några enstaka fastigheter. Ett nyligen antaget mål är att se över möjligheten att bygga ut den individuella mätningen, detta arbete är påbörjat under 2023.

En vattendag för kommunens fjärdeklassare anordnades under våren där eleverna fick lära sig mer om kommunens värdefulla vattenmiljö.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6	Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100	100	100	100	100	100

Tabell 5 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att säkerställa en hållbar dricksvattenförsörjning. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.2.2 Minska gifters och övergödnings påverkan på yt- och grundvatten genom medvetna val, bred samverkan, hållbar planering och förvaltning samt en aktiv tillsyn

Kommunen utför lokalvård nästan helt kemfritt sedan flera år tillbaka, vilket är ett viktigt steg i att minska kemikaliers påverkan på våra vattendrag.

Håbo kommun samarbetar med Upplands-Bro och Sigtuna kommuner i ett LOVA- finansierat samverkansprojekt (Lokalt vattenvårdsprojekt) kring en åtgärdssamordnare för vatten. Samarbetsprojektet syftar till att förbättra vattenkvaliteten i Lilla- och Stora Ullfjärden samt Skofjärden. Projektet har under året bland annat utvecklat ett nätverk mellan hästgårdar kring gödselhantering vilket har resulterat i ett digitalt kartverktyg för hästgödsel som kan användas av lantbrukare, hästägare och privatpersoner. Åtgärdssamordnaren har nått stora framgångar, under slutet av 2022 skickades fyra ansökningar om LOVA-bidrag till Länsstyrelsen i Uppsala, vilka samtliga beviljades. Ansökningarna innefattar projekt som vattenprovtagning under 3 års tid i några av kommunens vattendrag samt gårdsvisa vattenplaner för tre hästgårdar.

Under året har kommunen även blivit beviljade ett nytt LONA-bidrag (Lokal naturvårdssatsning) för att etablera en våtmark mellan Broby backar och Låddersta i Bålsta. Projektet genomförs i samverkan med Uppsala stift och pågår till 2024.

VA-avdelningen har identifierat åtgärder som behöver genomföras på spilledningsnätet för att ytterligare minska utläckage av näringsämnen vid exempelvis bräddning.

Kommunen har ett pågående arbete med att finna renande dagvattenlösningar för Gröna dalen i Bålsta, arbetet är komplext på grund av dåliga markförhållanden och höga etableringskostnader. Det är dock av stor vikt att någon form av dagvattenlösning kommer på plats för att ny och befintlig bebyggelse inte ska påverka miljö kvalitetsnormerna för vatten negativt.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6	Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	20
6	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	0	0	0	0	0	0

Tabell 6 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska gifters och övergödnings påverkan på yt- och grundvatten. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.2.3 Öka tillgången till vattenmiljöer för alla genom långsiktig planering och ett hållbart nyttjande där vattenmiljöerna ses som en resurs för rekreation och naturupplevelse

I Grönstrukturprogrammet finns fem aktiviteter till målområdet ”Säkerställ allmänt tillgängliga strandmiljöer”. Under 2023 har bland annat följande åtgärder vidtagits:

- Arbetet med att tillgängliggöra ett stigstråk runt Lillsjön har slutförts, där det även har etablerats sittplatser, grillplats, två trappor i branta slänter samt placerats ut information i form av skyltar. Arbetet har finansierats via statligt stöd från LONA (lokala naturvårdssatsningen) samt egna investeringsmedel för friluftslivsåtgärder. Arbetet är genomförd av ett politiskt uppdrag från 2019 (KS 2019-03-18 § 50) som handlar om att tillgängliggöra naturvärden runt Lillsjön för allmänheten.
- En förstudie kring en ny dragning av Upplandsleden på Skoklosterhalvön har påbörjats tillsammans med ledhuvudman Upplandsstiftelsen. En utgångspunkt för förstudien är att undersöka om det skulle vara möjligt att få leden att möta Mälarens strand på fler ställen. Förstudien kommer pågå under 2023–2024 och finansieras via statligt stöd från LONA.
- En ny slinga av Upplandsleden som gör det möjligt att komma ner till stranden vid Björkbacka/Lilla Ulvfjärden har färdigställts och invigts. En sittyta för allmänheten har etablerats nere vid vattnet. Arbetet har finansierats via statligt stöd från LONA samt egna investeringsmedel för friluftslivsåtgärder.

4.3 Naturmiljöer med mångfald

År 2030 bevaras och nyttjas den biologiska mångfalden i Håbo på ett hållbart sätt. Vi värnar naturens ekosystem för dagens och framtida generationer. Våra friluftsområden är utvecklade och vävs samman med tillgängliga grönområden. Håbo kommuns rika naturmiljöer är en tillgång och förvaltas ansvarsfullt och hållbart genom långsiktigt skydd och skötsel.

4.3.1 Öka andelen skyddad natur genom att långsiktigt förvalta samt varsamt utveckla natur- och vattenområden med höga natur-, kultur- och friluftsvärden för att stärka biologisk mångfald, livskvalitet och folkhälsa

Håbo kommun har ett hållbarhetslöfte om att bilda minst ett nytt kommunalt naturreservat till 2023. Under 2023 har arbetet stannat av då det varit flera turer kring detaljplaneuppdraget för Dragelund, ett uppdrag som är nära sammankopplat med avgränsningen för reservatet.

Under året har kommunen tecknat ett långsiktigt naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen för återvätning av skog på cirka 2 hektar, vilket blir en form av skyddad natur.

VA-avdelningen har identifierat åtgärder som kommer att genomföras inom ramen för vattentjänstplanen som på sikt kommer att skydda kommunens dricksvattentäkter.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022
15	Skyddad natur land, andel (%)	15,1	15,1	15,2	15,1	15,1
15	Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	12,8	12,8	12,8	12,9	12,9

Tabell 7 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevant för målet att öka andelen skyddad natur. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

4.3.2 Säkerställ en hållbar förvaltning av mark genom hållbara metoder för att den ska utgöra en resurs för biologisk mångfald, rekreation, livsmedelsförsörjning och klimatanpassning

Under 2023 har en skötselplan för mångbruk av kommunens skogar arbetats fram, den ersätter tidigare skogsbruksplaner och syftar till att sköta kommunens skogar med ett större fokus på rekreation, friluftsliv, naturvärden och klimatanpassning. Arbetet har delfinansierats via statligt stöd från LONA.

Den reviderade naturvårdsplanen som beslutades under 2023 utgör ett viktigt kunskapsunderlag för att skydda värdefulla natur- och rekreationsvärden i kommunen. Dessa värden är viktiga att ta hänsyn till i Håbos framtida samhällsutveckling då de bidrar med ekosystemtjänster på flera olika sätt. Nedan följer några exempel på naturvårdsinsatser som genomförts under året.

- Omkring 3 hektar gräsmark i Bålsta sköts genom årlig slåtter för att på så sätt gynna blommande växter och pollinerade insekter. Även i Granåsens naturreservat sköts cirka 3 hektar genom årlig slåtter för att bidra till området bevarandevärden. Under 2023 har två nya hagar med höga naturvärden börjat att betas av får, en i Ekilla naturreservat och en vid Graneberg i Bålsta, vilket gör att cirka 20 hektar värdefull natur inom det kommunala markinnehavet nu sköts med hjälp av betesdjur.
- Uppföljning och fortsatt bekämpning av tidigare kända områden med jättebalsamin samt jätteloka inom kommunens markinnehav har genomförts. Ett flerårigt LONA-projekt med fokus på invasiva främmande arter har slutförts. Inom projektet har bland annat otillåtna trädgårdskomposter på kommunens mark kartlagts och förekomsten av invasiva främmande arter noterats och lagts in i kartlager samt rapporterats till Artportalen. Syftet med inventeringen är att kommunen ska få bättre koll på potentiella spridningskällor för invasiva främmande arter som kan behöva hanteras i planering, lovgivning och förvaltning.
- I Ekillaåsens naturreservat har fortsatta skötselinsatser för att hämma den invasiva växten häggmispel genomförts, vilket är ett årligt återkommande arbete. Under året har vassslåtter genomförts inom reservatet i samverkan med Länsstyrelsen för att gynna småsvalting.
- I Granåsens naturreservat har insatser mot invasiva arter såsom jätteslide och vresros genomförts. Den gamla vedboden har ersatts med en ny för att även fortsättningsvis kunna förse området många besökare med torr ved. Ett nytt samverkansavtal kring naturvårdsförvaltningen har tecknats med Upplandsstiftelsen under året. Arbete med att revidera naturreservatets skötselplan har genomförts. Området har en regelbunden tillsyn vilket är en förutsättning för att hålla området i bra skick trots det höga besöksstrycket. I området finns en bra samverkan mellan kommunens förvaltningar och föreningslivet genom ett etablerat skötselråd.

Gatu- och parkavdelningen arbetar löpande med att förbättra befintliga friluftsområden. Under 2023 har nya vandringsleder skapats och tillgängliggjorts genom tydlig skyltning och röjning, spänger har även lagts ut. Vid vissa platser har även grillplatser iordningställts.

Under året påbörjades ett arbete med att ta fram en markstrategi. Markstrategin ska utgå från kommunens översiktsplan och långsiktigt verka för att kommunens mark nyttjas och förvaltas i enlighet med den långsiktiga planeringen och visionen om hållbara Håbo.

4.3.3 Planera hållbart och långsiktigt genom att skapa en god bebyggd miljö med stärkta gröna samband och ekosystemtjänster

Det finns ännu inget systematiskt arbete för hur naturområdets värden (dess ekosystemtjänster och biologisk mångfald) ska tillvaratas i hela samhällsbyggnadsprocessen. Genom att i tidigt skede tillämpa översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta, grönstrukturprogrammets kartunderlag och utpekade naturområden i naturvårdsplanen kan dock underlagen tillstyrka om

ett område inte bör exploateras. I de fall som naturmark tas i anspråk för detaljplanering krävs en miljökonsekvensbeskrivning då inverkan på naturvärden och ekosystemtjänster behöver utredas mer detaljerat, och åtgärder tas fram som på ett långsiktigt hållbart sätt tar hand om förlorade värden. Kommunen har en process, ”hållbarhetskollen”, som delvis används för att analysera samtliga hållbarhetsaspekter vid detaljplaneskedet. Denna process kan utvecklas för att omfatta hela samhällsbyggnadsprocessen.

En anvisning för ekologisk kompensation med tillhörande checklista har arbetats fram under 2023. Anvisningen kan utgöra ett stöd i hur ekologisk kompensation kan bedrivas på ett systematiskt sätt. Även arbetet med att integrera ekosystemtjänster i samhällsbyggnadsprocessen kan bidra positivt till detta mål, ett arbete som också behöver systematiseras.

Håbo kommun och Håbohus har tillsammans arbetat med att synliggöra och informera om ekosystemtjänster via skyltning i några bostadsområden i Bålsta. Vid Dalvägen lyfts ”Trädens viktiga roll”, vid Gröna Dalens odlarförening lyfts ”Mysigt och nyttigt med krypen”, vid Vallvägen lyfts ”Små kryp som gör nytta”. Vid Vallvägen har Håbohus även en av sina bikupor utplacerad. ”Krypens vardagsrum” finns vid Lindegårdsvägen där Håbohus har en stor perennrabatt som ger mat och husrum till många småkryp, slutligen finns skylten ”Må bra vid stranden” i Kalmarsand, placerad vid den grillplats som Håbohus ställt i ordning och som används flitigt av besökare.

4.4 Hållbarhetslöften

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen. Löftena syftar till att stärka fokus och samverkan i miljöarbetet samt att öka åtgärdstakten för de svenska miljömålen. Håbo kommun tecknade 2019 hållbarhetslöften för Minskad klimatpåverkan, 2020 för Ekosystem och biologisk mångfald och 2021 för Vatten. Under 2023 tecknades nya löften för Minskad klimatpåverkan (2023–2027) och Miljömässigt hållbar samhällsutveckling (2023–2026). Genom hållbarhetslöftena förbinder sig kommunen att genomföra ett antal aktiviteter. De redan tecknade och framtida löftena fungerar som handlingsplan och uppföljning för kommunens arbete med ekologisk hållbarhet.

4.4.1 Minskad klimatpåverkan

Åtgärdsprogrammet för Minskad klimatpåverkan syftar till att öka takten i genomförandet av prioriterade åtgärder för att minska de klimatpåverkande utsläppen och effektivisera energianvändningen i länet. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till energi- och klimatpåverkan, *begränsad klimatpåverkan*, *frisk luft* och *god bebyggd miljö* samt det övergripande *generationsmålet*.

Håbo kommun har genomfört och slutrapporterat den första programperioden för Minskad klimatpåverkan (2019–2022) inom följande åtgärder:

- Öka gång och cykling
- Fossilfria tjänstefordon
- Minska energi- och effektanvändning för fastigheter och verksamheter
- Minska effektoppar för el
- Öka produktionen och användningen av återvunnen eller förnybar energi och av fossilfria drivmedel.

Nedan följer exempel på hur Håbo kommun arbetat med åtgärdsprogrammet:

Under programperioden byttes belysningen vid kommunens pumpstationer ut till närvarostyrd LED-belysning. Det har inneburit att VA-avdelningen har minskat energiförbrukningen med 134,889 kWh 2020 jämfört med 2019. Detta motsvarar 16,86 ton koldioxidekvivalenter.

Aktiviteten bidrar till Kommunstyrelsens mål om att vara en energieffektiv kommun.

Det politiska målet och hållbarhetslöftet om att samtliga fordon av personbilstyp samt lättare transportfordon som Håbo kommun införskaffar från 2020 ska vara fossilbränsle fria, har inte efterlevts. Detta beror på flera saker, men har framför allt att göra med att det saknas en kommunal fordonssamordning.

Diagram 4. Diagrammet visar Håbo kommuns slutrapportering av åtgärdsprogrammet Minskad klimatpåverkan 2019–2022.

Håbo kommun har 2023 tecknat nya löften för Minskad klimatpåverkan, inom följande åtgärder:

- Öka transporteffektivitet och flexibilitet
- Fossilfria tjänstefordon och fossilfri arbetspendling och möteskultur
- Främja laddinfrastruktur eller tankmöjlighet av fossilfria drivmedel
- Minska energi- och effektanvändning och öka flexibilitet
- Öka kunskap, delaktighet och engagemang

4.4.2 Ekosystem och biologisk mångfald

Åtgärdsprogrammet för Ekosystem och biologisk mångfald syftar till att öka takten i genomförandet av åtgärder för att bevara och stärka biologisk mångfald i länet. En bibehållen biologisk mångfald är avgörande för att länets ekosystem ska fungera och leverera livsnödvändiga ekosystemtjänster. Ambitionen är att åtgärdsprogrammet ska vara ett användbart verktyg för aktörer på både regional och lokal nivå. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till ekosystem och biologisk mångfald, *ett rikt växt- och djurliv, god bebyggd miljö och levande sjöar och vattendrag*.

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen inom följande åtgärder för Ekosystem och biologisk mångfald 2020–2023:

- Öka andelen skyddad skog genom frivilliga avsättningar och formellt skydd
- Bevara bete och slåtter i jordbrukslandskapet
- Motverka invasiva främmande arter
- Öka hänsyn till biologisk mångfald i fysisk planering
- Bevara och öka biologisk mångfald i parker och grönområden
- Öka hänsyn till biologisk mångfald genom inköp av hållbara varor och tjänster
- Integrera biologisk mångfald och hållbar utveckling i skola och förskola

Nedan följer exempel på hur Håbo kommun arbetat med åtgärdsprogrammet: Kommunen har genomfört flera insatser som gynnar pollinerare. Sedan 2020 har flera gräsytor i Bålsta lagts om till en mer ängslik skötsel med årlig traktorslåtter, samt att en del mindre ytor slås för hand, totalt motsvarande cirka 3,5 ha. Inga bekämpningsmedel används av kommunen i parkskötsel.

Under 2023 skulle en kartläggning av kommunens strategiskt viktiga inköpsområden och produktgrupper som kan förväntas ha stor påverkan på biologisk mångfald ha genomförts. Detta har inte gjorts på grund av att resurs- och kompetensbrist.

Åtgärdsprogrammet avslutades vid årsskiftet 2023–2024 och kommer att slutrapporteras till länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att uppdatera programmet och erbjuda länets aktörer att teckna nya löften inom programmet 2024–2028.

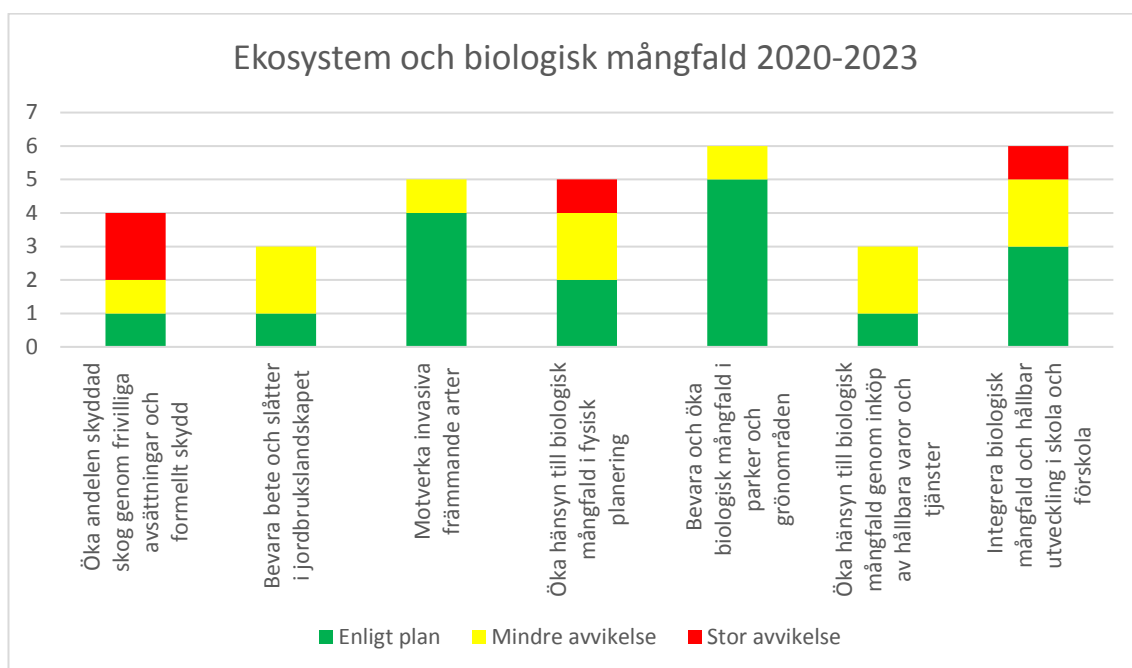

Diagram 5. Diagrammet visar antalet löften Håbo kommun tecknat för respektive åtgärd i åtgärdsprogrammet för Ekosystem och biologisk mångfald, samt status vid uppföljningen våren 2023.

4.4.3 Vatten

Åtgärdsprogrammet för Vatten syftar till att öka takten i genomförandet av åtgärder som bidrar till hållbar vattenanvändning och minskad påverkan på länets vatten, såväl ytvatten som grundvatten. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till vatten, vilket inkluderar *grundvatten av god kvalitet* och *ingen övergödning*.

Håbo kommun har tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen inom följande åtgärder för Vatten 2021–2024:

- Hållbar vattenplanering
- Öka kunskap och förståelse kopplat till näringsämnen
- Minska belastningen på yt- och grundvatten från förorenade områden och/eller pågående verksamheter
- Förstärka skyddet av länets vattenskyddsområden

Nedan följer exempel på hur Håbo kommun arbetat med åtgärdsprogrammet: En handlingsplan för tillsyn av förorenade områden 2023–2025 har färdigställts och beslutats av Bygg- och miljönämnden. Detta är ett viktigt steg för att minska riskerna för spridning av

föreningar till yt- och grundvatten. Handlingsplanen är också ett viktigt verktyg i tillsynsarbetet, för att spåra förändringar i och kartlägga förorenade områden samt där det finns misstanke om att verksamheter bidragit till förorening.

Under 2023 avslutade kommunens vattenstrateg sin tjänst, vilket kommer att få betydelse för arbetet med vattenrelaterade frågor. Arbetet med att etablera en intern samverkansgrupp mellan VA, miljö och plan har därför inte kunnat genomföras.

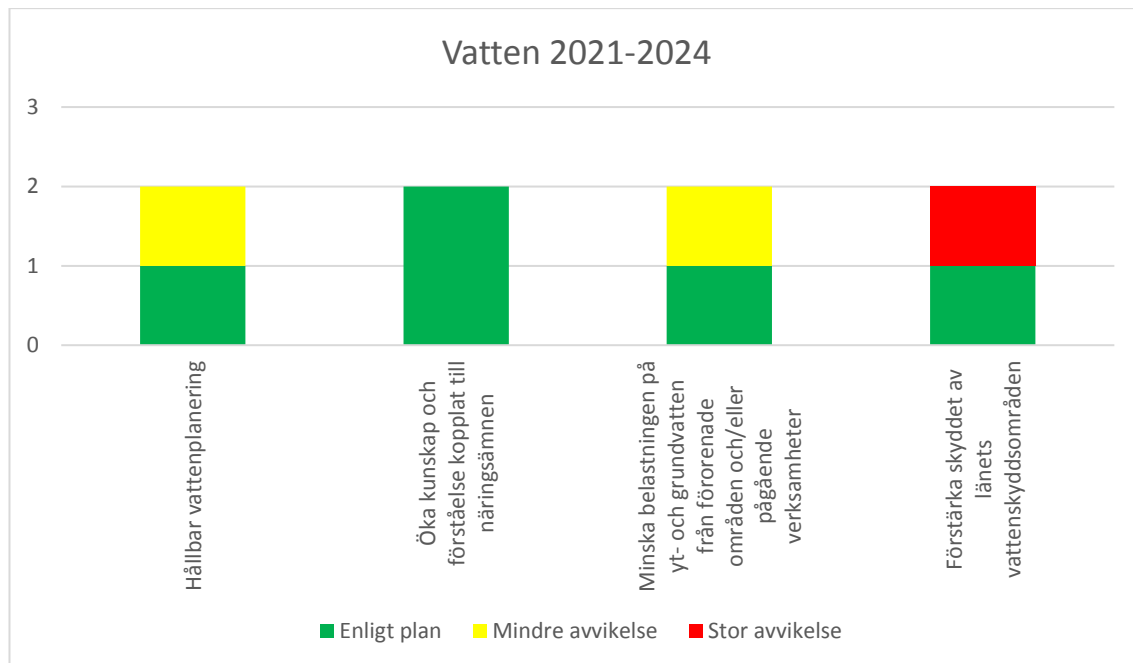

Diagram 6. Diagrammet visar antalet löften Håbo kommun tecknat för respektive åtgärd i åtgärdsprogrammet för Vatten, samt status vid uppföljningen våren 2023.

4.4.4 Miljömässigt hållbar samhällsutveckling

Åtgärdsprogrammet för Miljömässigt hållbar samhällsutveckling syftar till att öka takten i genomförandet av åtgärder som bidrar till hållbar utveckling av samhällen såväl i städer som på landsbygden. Det ska även bidra till ökad resurseffektivitet och minskad miljö- och hälsopåverkan från kemikalier. Det övergripande målet är att uppnå miljömålen med koppling till miljömässigt hållbar samhällsutveckling, med fokus på *god bebyggd miljö* och *giftfri miljö* samt det övergripande *generationsmålet*.

Håbo kommun har 2023 tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen inom följande åtgärder för Miljömässigt hållbar samhällsutveckling 2023–2026:

- Fysisk planering som minskar miljö- och hälsopåverkan
- Exploatering med hänsyn till miljö och hälsa
- Förvaltning och utveckling av befintlig bebyggelse, infrastruktur och miljöer
- Öka återbruk, förebygg avfall, minska nykonsumtion av material och varor

5 Social hållbarhet

5.1 Delaktighet

År 2030 lever vi i ett Håbo där alla har samma möjlighet att delta och växa. Vi tar vara på varandras ambitioner, drivkrafter och kreativitet och formar något större. Det finns en god kommunikation genom dialog och tydlig information. Våra arbetsplatser har specifik information och introduktion för en hållbar arbetsplats.

5.1.1 Öka invånarnas inflytande och delaktighet genom att agera transparent, kommunicera, erbjuda kultur- och bildningsverksamhet, ge möjlighet att påverka med dialoger, öppenhet och god synpunktshantering

Sedan 2023 deltar kommunen i ett treårigt projekt som heter *Tess2*. Projektet syftar till att förbättra flyktningmottagandet och skapa fler möjligheter till aktivt socialt deltagande. Bland annat genomförs simskola, studiebesök på öppna förskolan, arbetsplatser, föreningar och folkhögskola. Kurser hålls även i hur myndigheter arbetar med digitalisering. Det finns planer på att utveckla verksamheten i form av hälso- och cykelkurser samt ett Servicekontor för alla som behöver extra hjälp med att förstå vad olika myndigheter kräver och vilka rättigheter man har som utrikesfödd.

Håbo bibliotek anordnade under 2023:

- Språkcafé både fysiskt i bibliotekets lokaler och digitalt. Språkcaféer görs i samarbete med Rotary och Studieförbundet vuxenskolan.
- Högläsning genom metoden ”shared reading” på träffpunkten Källan och på fritidsgårdarna. Det ökar delaktighet i kulturell verksamhet för målgrupper som kanske inte besöker biblioteket i vanliga fall. Högläsningen syftar också till att öka välmåendet hos individen då texter kan diskuteras utifrån egna erfarenheter i ett sammanhang.
- Digital handledning på arabiska, persiska och dari med IT-guider anställda genom arbetsmarknadsenheten. Syftet är att stötta nyanlända med digitala tjänster på deras språk.
- Talbokscirkel för personer med synnedsättning vilket skapar ett socialt sammanhang där deltagarna kan diskutera litteratur men även livet med allt vad det innebär.

Kommunen har sedan flera år tillbaka beslutat att ge barn och ungdomar en kanal för reellt inflytande genom att årligen anordna en demokratidag för elever i grundskolans årskurs 7 till årskurs 3 i gymnasiet. Representanter från skolorna får där möjlighet att diskutera och komma med förslag på åtgärder utifrån det för året gällande temat. Årets tema var Agenda 2030 och ungdomarna fick arbeta med frågan ”Vilken förändring vill du se?”. Ungdomarna fick möjligheten att uttrycka sig genom olika konstformer som måleri, film, musik, teater och skrivande. Deltog gjorde också tjänstepersoner och politiska representanter. En uppföljning i form av en vernissage planeras för 2024.

Ungdomsrådet, som var med och anordnade demokratidagen, fick under länsstyrelsens sociala hållbarhetsvecka chansen att presentera sitt arbete i ungdomsrådet, utbyten med andra ungdomsråd och demokratidagen för andra tjänstepersoner och förtroendevalda i länet.

Under året har Ung Håbo deltagit i ett demokrati-projekt tillsammans med två afrikanska kommuner. Projektet syftade till att undersöka vilka utvecklingsmöjligheter de tre kommunerna upptäckt vad gäller ungas delaktighet och inflytande i politiskt beslutsfattande. Projektgruppen har ringat in flera områden där Håbo kommun kan utveckla sitt demokratiska arbete. Projektet

avslutades 2023, men lärdomarna och idéerna kommer att leva kvar i det fortsatta arbetet.

Socialnämndens verksamhet som riktar sig till barn och unga har under året arbetat aktivt med att få till stånd den nya organisationen av barn och unga som trädde i kraft 1 januari 2023. Den nya organisationen syftar till "en väg in" vilket leder till ökad tillgänglighet för kommunens invånare och ökat fokus på det förebyggande arbetet.

Håbo kommun fanns representerade på det årligen återkommande evenemanget Håbo festdag. Utanför kommunhuset fick kommunens invånare möjligheten att inhämta information om kommunens arbetssätt, pågående projekt samt kunde ställa frågor vilket är viktigt för att öka invånarnas inflytande och delaktighet.

Kommunen deltog i MSB:s beredskapsvecka (v. 39) som är en årlig informationskampanj som ska öka människors beredskap inför kriser och krig. Under veckan genomfördes flera olika aktiviteter. Bland annat fanns kommunen på plats utanför biblioteket med tips och idéer på hur det går att förbereda sig på olika sätt, exempelvis med krislåda, vatten, mat och uppvärmning.

Under året har flera av kommunens verksamheter bjudit in till öppna hus för att invånare ska få bättre inblick i kommunens arbetssätt samt att kunna få stöd och vägledning i frågor som är viktiga för och kan påverka individen. Bygglovavdelningen genomför kontinuerligt öppna hus i Kommunhuset eller i Skokloster. Dit är alla välkomna och kan ställa sina frågor till bygglovhandläggarna, byggnadsinspektörerna, bygglovkoordinator eller administratör. För företagarna finns även lotsmöten som skapar förutsättningar för dialog och vägledning i processen. Under 2023 har bygglovavdelningen introducerat digitala enskilda möten för privatpersoner och företagare, för frågor och rådgivning.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar systematiskt med att öka invånarnas inflytande och delaktighet, under hösten 2023 har förvaltningen hållit medborgardialoger med anledning av förvaltningens uppdrag från nämnden att utreda en förändring av skolstrukturen i kommunen. Förvaltningen har regelbundet och systematiskt publicerat information riktad till alla medborgare kring frågor som berör dem och deras barn.

Medborgarinflytande är en central del i skolans statliga uppdrag, som bland annat innebär att skolorna håller elevråd, föräldramöten, andra forum för vårdnadshavare, samt deltar i demokratidagen. All undervisning innehåller i enlighet med skolväsendets styrdokument inslag för att främja jämställdhet, jämlikhet, demokrati och inflytande.

Håbohus arbetar med att alla hyresgäster ska känna sig delaktiga och känna ansvar för sina bostadsområden. Detta sker genom boinflytandemöten med Hyresgästföreningen samt gårdsvandringar i bostadsområden. Gårdsvandringarna syftar till att boende, tillsammans med Håbohus, ska ges möjlighet att diskutera boendemiljön vad gäller trygghet, trivsel och utformning. Inkomna synpunkter noteras och Håbohus berättar vilka åtgärdsförslag som kan utföras, protokoll från gårdsvandringarna publiceras på Håbohus hemsida.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10	Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20–64 år, andel (%)	68,7	69,3	64,4	73,4	80,5	
16	Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	86	86	86	86	83	83

Tabell 8 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka invånarnas inflytande och delaktighet. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.1.2 Öka det livslånga lärandet genom att ta vara på kompetens och satsa på långsiktig kompetensutveckling och karriärväxling

Håbo vuxenutbildning bidrar till att ge människor möjlighet att växa. Utbildning bidrar både direkt och indirekt till samhällelig gemenskap och integration då språket är en nyckel för integration av nyanlända. En examen från vuxenutbildning eller en yrkesutbildning öppnar nya dörrar till vidare utbildning och arbete, vilket är viktiga vägar till en bättre sats, ekonomiskt och socialt. Att kunna yrkesväxla är en allt viktigare del av ett hållbart arbetsliv.

All verksamhet inom Barn- och utbildningsförvaltningen utgör grunden i samhällets uppdrag att bidra med livslångt lärande.

Idén om det livslånga lärandet är centralt i bibliotekets verksamhet då målgruppen sträcker sig från nyfödda till äldre-äldre. Biblioteket bidrar till det livslånga lärandet genom bland annat:

- Enskild digital hjälp och handledning som minskar det digitala utanförskapet, sker ofta spontant under bibliotekets öppettider.
- IT-café riktat till seniorer.
- Digitala aktiviteter för barn och unga, under sportlovet arrangerades workshop med Tekniska museet.
- Tillgängliga medier och läsning i olika format som tillgängliggör litteratur för alla.
- Utställningar och temaskyltningar med litteratur för att locka till läsning och utbildning.
- Läsfrämjande aktiviteter som bokcirklar, föreläsningar, informationsträffar med organisationer och intresseföreningar, workshops i kreativt skapande med mera.
- Bokcirkel, språkkurs och barnaktiviteter på finska arrangeras i samarbete med Finskt förvaltningsområde.
- Biblioteket erbjuder ett brett utbud av studielitteratur för studenter på olika nivåer.

På Vård- och omsorgsförvaltningen har kompetensutveckling under 2023 skett i många former, bland annat genom utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa och palliativ vård samt genom certifierad tjärnmärkt demensvård som fokuserar på personcentrering.

5.2 Jämlikhet

Året är 2030 och i Håbo finns en plats för alla och ingen lämnas utanför. Olika förmågor och resurser tas tillvara. Inom Håbo kommun finns inkluderande och jämställda arbetsplatser med rättvisa arbetsvillkor och en nolltolerans när det gäller diskriminering. Ett gott och respektfullt bemötande är nödvändigt för att lyckas med detta.

5.2.1 Öka jämställdheten genom att arbeta med normer och attityder

Håbo bibliotek bidrar till att öka jämställdheten, bland annat genom att:

- Erbjuder en öppen och icke-kommersiell mötesplats för alla.
- Minoritetsspråken har en viktig plats i bibliotekets verksamhet och medieutbud.
- Aktivt arbete med HBTQI+, bland annat genom certifiering, kompetensutveckling för personalen, medieinköp till Regnbågshyllan och HBTQI-häng på Generator.
- Erbjuder kostnadsfri tillgång till fysisk och digital litteratur för olika ändamål.
- Erbjuder kostnadsfri tillgång till datorer och digitala resurser (databaser, e-medier).

Ung Håbos verksamhet bidrar till jämlikhet bland annat genom att erbjuda fritidsverksamheter

till minoritetsgrupper. Kultur- och fritidsförvaltningens samtliga verksamheter är HBTQI-certifierade, som en del av arbetet har Ung Håbo och Håbo bibliotek, sedan en tid tillbaka, gemensamt startat ett HBTQI-häng för ungdomar på Generator. Ung Håbo erbjuder också mötesplatser för unga och unga vuxna med funktionsvariation.

HR bidrar till ökad jämställdhet genom aktiviteter och stöd i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Bland annat genom att arbeta med de olika diskrimineringsgrunderna som hänger samman med kravet i diskrimineringslagen, i detta ingår också att arbeta med den kultur och jargong som finns på arbetsplatsen.

Under slutet av 2022 genomfördes en inventering av hur den finska minoriteten ställde sig till en rad frågeställningar. Bland annat berördes frågan om äldreomsorg på finska. En majoritet av de tillfrågade önskade finsk hemtjänst och särskilt boende när behoven blev aktuella. Under 2023 har ytterligare statistiskt underlag sammanställts utifrån beställt underlag från SCB. Underlagen visar att volymerna av behövande äldre som kan åberopa äldreomsorg på finska ökar under kommande år.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	10	9	9	8	9	
1	Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	0,76	0,90	0,86	0,74	0,61	
5	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	29,5	29,0	32,0	29,6	30,1	28,9
5	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	34,7	35,1	36,7	37,2	36,9	37,8
5	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	77,6	77,7	78,8	78,4	78,8	
11	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	13,5	13,4	12,7	12,7	13,1	

Tabell 9 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka jämställdheten. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.2.2 Öka kunskapen om allas lika rätt genom diskussion och förståelse

Bibliotekets verksamhet bidrar till att öka kunskapen om allas lika rätt, bland annat genom att teman som knyter an till allas lika rätt lyfts genom bokskyltningar och utställningar. Det kan bland annat handla om jämställdhet, våld i nära relationer och barns rättigheter. Bibliotekets personal arbetar aktivt med kompetensutveckling inom HBTQI-området för att öka förståelsen för de grupper som ingår under paraplybegreppet.

Kommunens verksamheter har under arbetsplatsträffar gått igenom en matris för likabehandling utifrån de sju diskrimineringsgrunderna och därefter tagit fram handlingsplaner med syftet att främja likabehandling.

Hela svenska skolväsendet bygger på att allas lika rätt och genomsyrar aktivt all undervisningsverksamhet. Flera av Håbo kommuns verksamheter arbetar utifrån barnkonventionen, ett exempel är förskolan där barnkonventionen är integrerad i läroplanen. I förskolan bedrivs ett kontinuerligt arbete för att skapa en miljö som främjar barns utveckling, trygghet och delaktighet. I arbetet ingår också att förebygga och motverka diskriminering och att lära barnen om allas lika värde. Förskolan ska vara en trygg och inkluderande plats där varje barn känner sig sedd, hörd och respekterad. Barnen uppmanas att uttrycka sina åsikter och vara delaktiga i beslut som berör dem.

Socialförvaltningen arbetar med att stärka barn och ungas möjligheter att vara delaktiga och komma till tals i ärenden som berör dem. Utredare använder barnanpassat material i de

utredningar som rör barn, bland annat i form av leksaker och frågematerial som är utformat för att samtala med barn.

5.3 Trygga mötesplatser för alla

År 2030 erbjuder Håbo kommun möjligheter till mötesplatser för människor i olika åldrar och olika faser av livet. Det engagemang som finns i föreningar och hos invånare tas tillvara. Invånarna upplever att det finns gott om mötesplatser som tillgodoser den efterfrågan och de behov som finns. Trygghet och gröna värden är viktiga beståndsdelar för mötesplatserna.

5.3.1 Öka insatser för att den upplevda tryggheten ska öka genom ett nära samarbete mellan kommun, andra myndighet, föreningsliv, civilsamhälle och näringsliv

Under året förstärktes samarbetet mellan kommunen och polisen för att kunna skapa ett tryggare Håbo. I kommunen finns många olika verksamheter som arbetar med att förebygga brott och det ökade samarbetet kommer bland annat att innebära kontinuerliga tillfällen där verksamheterna och polisen träffas. Håbo kommun har under flera år tecknat ett medborgarlöfte med polisen som innehåller en färdplan med prioriterade aktiviteter för att öka tryggheten i Håbo. För 2023 var följande aktiviteter prioriterade:

- Polisiär närvaro av uniformerad eller civil polis på prioriterade platser
- Förebyggande arbete mot alkohol, tobak och narkotika, genom:
 - Informationsutdelning ”Håbo mot langning” enligt konceptet Full koll.nu
 - Polarverksamheten (uppsökande) som arbetar alkohol-, drog- och brottsförebyggande
 - Insatser mot droganvändning bland ungdomar
 - Värderingsövningar gällande tobak, droger och alkohol
- Trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön, genom:
 - Arbeta för en trygg offentlig miljö
 - Trygghetsvandring
- Delaktighet för medborgarna, genom:
 - Medborgardialog
 - PAR (polis, ambulans och räddningstjänst) – metod för att stärka relationen mellan ungdomar och blåljuspersonal
- Upplevd trygghet för alla, genom:
 - Nattvandring via föreningslivet
 - Polarverksamhet
 - Utbildning för personal som möter personer i psykologisk kris
 - Ge elever möjlighet att reflektera kring normer, våld, svartsjuka och samtycke i relationer

Håbohus är delaktiga i det kommungemensamma trygghetsarbetet, genom att arbeta för uppfyllandet av medborgarlöftet. Håbohus deltar på antilångningskampanjer i centrum och på trygghetsvandringar som genomförs i kommunen. Grupper för grannsamverkan har startats upp och hyresgäster har utbildats i vad grannsamverkan innebär för att de ska kunna bidra till det trygghetsskapande arbetet i det egna bostadsområdet. Målet är att få fler hyresgäster att engagera sig i grannsamverkan.

Kommunens säkerhetsavdelning har under året utökats och består nu av en säkerhetschef, beredskapsstrateg och informationssäkerhetssamordnare. Att avdelningen utökas är viktigt för arbetet med trygghets- och säkerhetsskapande åtgärder inom kommunorganisationen samt för kommunens invånare.

I juni bjöd politiken in allmänheten till en trygghetsdialog för att tillsammans diskutera hur Håbo kan bli tryggare för barn och unga. Medborgardialogen syftade till att skapa en gemensam lägesbild och ett gemensamt fokus på åtgärder och strategier som minimerar riskerna för barn och unga. Något som lyftes under dialogen var möjligheten att anmäla sig till nattvandringar via en e-tjänst.

En tydlig modell för samverkan mellan socialtjänstens mottagningsteam, förebyggarteam och polisen har införts. Modellen bygger på att polis och mottagning genomför gemensamma förhandsbedömningar för ungdomar som misstänks för brott. Vidare har en rutin för medling upprättats och implementerats. Modellen är ett exempel på hur kommunen arbetar för att öka tryggheten och minska brottsligheten bland unga. Arbetssättet bedöms leda till att fler ungdomar och deras föräldrar ges snabbt stöd och att återfall i brott förhindras.

Kommunens ANDT-arbete (alkohol, narkotika, dopning, tobak) har utvecklats under året med flera kampanjer inom nätverket ”Håbo mot langning” i samarbete med bland andra Systembolaget och Länsstyrelsen. Arbetet syftar till en bättre hälsa i befolkningen och upplysning till äldre syskon och vårdnadshavare om att inte långa alkohol eller andra droger.

Under 2023 har förebyggarteamet mött ca 900 föräldrar på föräldramöten, samtliga planerade föräldragrupper är fullteknade och extra grupper planeras för att möta den stora efterfrågan. Genom socialtjänstens närvaro i nya forum har fler föräldrar sökt stöd i sin föräldraroll, vilket kan bidra till ökad upplevd trygghet.

Under våren pausades den förebyggande och uppsökande verksamheten Bålstapolarna på grund av arbetsmiljörisker. Bålstapolarna startade 2008 för att bland annat bemöta klotter, skadegörelse och ungdomsbrottslighet. Syftet med polarverksamheten, där unga människor möter andra unga människor, är att öka tryggheten i det offentliga rummet och uppmuntra ungdomar att delta i det förebyggande arbetet mot brott och droger. Socialnämnden har mot bakgrund av de upplevda arbetsmiljöriskerna samt pågående omorganisering beslutat att utreda i vilken form den förebyggande och uppsökande verksamheten kan och ska fortsätta bedrivas. Tills vidare förblir Bålstapolarnas arbete pausat.

Som en del i att öka den upplevda tryggheten har Ung Håbo tillsammans med föreningar och sommarjobbare bemannat Bålsta aktivitetspark under hela sommarlovet. Måndag-fredag klockan 11.00-20.00 fanns det personal och aktiviteter på plats i parken. Håbo bibliotek hade också en fin läshörna i parken hela sommaren. Allt var gratis och det fanns aktiviteter som drejning, högläsning och sport.

Gatu- och parkavdelningen förser ständigt gång- och cykelsträckor med ny gatubelysning för ökad trygghet. Under 2023 har Fackelvägen, Arosvägen och Gillmaren försetts med ny belysning. Centrumnära ytor renhålls löpande för en ökad trygghetskänsla. Även Håbohus arbetar kontinuerligt med att se över belysning. Dessutom ses regelbundet utemiljöerna vid Håbohus fastigheter över, vilket syftar till att skapa trivsamma och trygga utemiljöer.

Globalt mål	Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4	Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)					69,8	69,8
11	Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)					33	
16	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	710	707	690	779	778	
16	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)					31	

Tabell 10 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka den upplevda tryggheten. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.3.2 Öka möjligheten till möten genom att erbjuda trygga, inkluderande, gröna och tillgängliga miljöer och lokaler där friluftsliv och idrottsaktiviteter kan ske spontant, nära bostaden, i skolan eller inom det lokala föreningslivet

Under 2023 har kommunen genomfört flertalet fysiska åtgärder för att öka möjligheten till möten i våra naturområden. Åtgärderna har genomförts inom ramen för flera projekt samt genom investeringsmedel. Åtgärder som har genomförts är bland annat etablering av grillplatser och bänkar samt uppmärkning av stigar som Björnbroslingan och Lillsjöslingan. Flera sittbänkar med tak har placerats ut i våra naturområden. Vid Viby friluftsområde har även ett tillgänglighetsanpassat vindskydd med grillplats etablerats.

Gång- och cykelvägnätet samt nya lekparker har utrustats med parkmöbler och utegym. Bland annat har Runbroparken anlagts för seniorvänliga möten och Skeppsparkens lekplats har byggts ut för äldre barn och ungdomar för aktivitet och möten.

Kommunen erbjuder en trygg och aktiv fritid för alla unga genom bland annat Ung Håbos mötesplatser. Det finns tre mötesplatser i kommunen, Generator och Aktivitetsparken i Bålsta och Slottgården i Skokloster som erbjuder gratis aktiviteter året om för barn och unga mellan 11–19 år. Under året har Ung Håbo tillsammans med Håbo pastorat genomfört träffar för motorburen ungdom.

Kommunen ökar möjligheten till möten genom att bland annat driva fritidsbanken och informera om fritidsaktiviteter. Hos fritidsbanken kan alla invånare låna fritidsutrustning helt gratis och på så sätt minska tröskeln för ett aktivt fritidsliv.

Biblioteket erbjuder en öppen mötesplats för alla där litteratur, kunskap och kultur är centralt. Lokalen är belägen i Bålsta centrum i samma byggnad som Fridegårdsgymnasiet, Fridegårdsscenen och Fridegårdscaféet. Deltagande i bibliotekets verksamhet ska inte styras av socio-ekonomiska förutsättningar utan utbud och tjänster ska vara kostnadsfria så långt det är möjligt.

Även Vård- och omsorgsförvaltningen bidrar till trygga möten genom att erbjuda verksamhet och lokaler för invånare med olika behov. Träffpunkt Pomona i Bålsta erbjuder kostnadsfria aktiviteter för personer över 65 år som är bosatta i kommunen. Aktiviteterna bidrar till social gemenskap, samt träning för både kropp och knopp. Ångsgårdens dagverksamhet tar emot gäster med diagnostiserad demenssjukdom som bor i ett eget boende. Gästerna ska känna sig trygga och hemmastadda med aktiviteter och utflykter som ger positiv stimulans. I Skeppsgården, pensionärernas samlingslokal i Håbo, driver Finska föreningen, BFF, PRO och SBF verksamheter tillsammans. Föreningarna ansvarar för intern lokalbokning och café för medlemmarna. De tre föreningarna arrangerar även studiecirklar, gymnastik, dans, bridge, shuffleboard, underhållning, utflykter med mera.

5.4 God hälsa och arbetsmiljö

År 2030 fortsätter Håbos hälsofrämjande arbete ge människor möjlighet att öka kontrollen över sin hälsas utveckling. Hälsoöklyftorna minskar och alla, barn som äldre har en meningsfull fritid och vardag. Håbo kommun erbjuder säkra arbetsmiljöer som gynnar välbefinnande och hälsa. Sunt arbetsliv är ledord för arbetsmiljöarbetet som är långsiktigt och systematiskt där åtgärder vidtas direkt vid behov. Det finns en stolthet över att studera och arbeta i eller för Håbo kommun.

5.4.1 Minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa genom att arbeta förebyggande och erbjuda generella främjande insatser anpassat efter olika målgruppers behov

I juni antog kommunfullmäktige en strategi för suicidprevention. Strategin för suicidprevention anger en kommunövergripande målsättning gällande suicidprevention och har som syfte att motverka en avsiktligt självdestruktiv handling som leder till döden. Målsättningen är utvecklade arbetsmetoder med genomförande i samverkan för en god hälsa hos både personal, brukare och Håbo kommuns invånare. Håbo kommun uppmärksammade den suicidpreventiva dagen 10 september genom att bjuda in till en ljusmanifestation och fika. Medarbetare från Socialförvaltningen fanns tillgängliga för samtal. På kommunens hemsida finns information om var det går att vända sig för stöd samt information kommunens arbete med suicidprevention.

Det suicidpreventiva arbetet att möta personer i psykologisk kris har efter pandemin återigen kunnat bedriva utbildningen MHFA- mental health – first aid. Utbildningar har genomförts för skolpersonal och personal inom Socialförvaltning samt Vård och omsorgsförvaltningen. Under 2023 har två medarbetare från Socialförvaltningen utbildats till MHFA-instruktörer, inom skolan finns ytterligare fem utbildade instruktörer som kan genomföra utbildningar för rektorer och pedagoger. Under hösten har dessa instruktörer anordnat sex utbildningstillfällen för vardera 20 medarbetare vid varje utbildningstillfälle. Även personal från kommunens Kontaktcenter har gått utbildningen. Medarbetare har utöver det erbjudits Suicide Zeros kostnadsfria utbildning ”våga fråga” och arbetsmarknadsenhetens handledarutbildning har fått en kortare utbildning inom suicidprevention.

Hälso- och trygghetsrådet arbetar strategiskt och långsiktigt för en god livsmiljö i Håbo. Rådet samverkar med flera olika aktörer för brottsförebyggande-, trygghetsskapande-, och hälsofrämjande åtgärder. Syftet med rådet är att skapa ökad kunskap och förståelse i frågor och utmaningar i samhället som inte kan lösas av en enskild aktör. Ett ämne som diskuterats särskilt under året är resultatet i enkäten Liv och hälsa ung. Liv och hälsa ung är en enkät som görs i hela länet (Region Uppsala) hos länets elever i årskurs 7, 9 och årskurs 2 i gymnasiet. Eleverna får besvara frågor om bland annat hälsa och trygghet, sin fritid, om inflytande och demokrati och hur de ser på framtiden.

Kommunens arbete med att minska rökningen i befolkningen till under 5% fortsätter i samarbete med Hälsoäventyret och metodiken tobaksfri Duo samt för kommunalt anställda tobaksfri arbetstid för välmående och hälsa. 2022 uppgick andelen av befolkningen i Håbo som röker dagligen till 6,8%. Studien Liv och hälsa ung (Region Uppsala) år 2023 visar att andelen rökning hos flickor och pojkar är högst i årskurs 9. Pojkar som röker dagligen med 5,8% och flickor 3,9%.

Kommunen har under året fortsatt att utveckla sitt arbete med tidiga samordnade insatser för barn och unga som behöver stöd. Barn- och utbildningsförvaltningen samarbetar med Socialförvaltningen och flera andra aktörer för att tillsammans ta fram nya arbetssätt som ska göra samordningen bättre. Tidiga samordnade insatser betyder att personal från skola, hälso- och sjukvård, socialtjänst och andra aktörer, arbetar tillsammans med barn och familjer som är i behov av stöd. Tidiga insatser är viktiga för att förebygga normbrytande beteenden, kriminalitet och brottsutsatthet bland unga. Genom det tidiga samordnade stödet till barn, unga och deras föräldrar minskas antalet återaktualiserade barn och unga. Verksamheten når direkt till barn och unga på deras arenor genom att ha en namngiven kontaktperson från socialtjänsten kopplad till varje förskola/skola. Vidare tillhandahålls barn- och ungdomsgruppsverksamhet, ungdomsmottagning och coachning direkt till ungdomar genom socialtjänstens ”en väg in”.

För att stärka unga tjejers välmående bedriver Ung Håbo, Hälsoäventyret och Barn- och elevhälsan tillsammans ”Dans för hälsa” som är en forskningsbaserad metod med goda resultat. Dans för hälsa är kravlösa danspass för de som identifierar sig som tjejer och är mellan 13–19

år. Passen innehåller uppvärmning, dans, övningar och avslappning i grupp som löser upp spänningar i kroppen, motverkar nedstämdhet, stress och oro. Dans för hälsa erbjuds både i Bålsta och i Skokloster, aktiviteten är gratis.

Hälsosamtal för äldre är ett projekt som syftar till att minska den ofrivilliga ensamheten hos äldre i kommunen som är i åldern 80 år och uppåt. Projektet vänder sig till de som inte har en pågående insats i hemtjänsten och erbjuder ett stöd för den enskilde. Hälsosamtalen genomförs för att den som är drabbad av ensamhet ska kunna må bättre och för att förebygga ohälsa och sjukdom. Tillsammans med den enskilde identifieras meningsfulla och hållbara rutiner i vardagen som motverkar känslan av ensamhet och som även fortsätter att bibehållas efter projektets avslut. Vård- och omsorgsförvaltningen har under 2023 gjort cirka 80 hembesök vilka har lett till både lotsning till aktuella sociala insatser och aktiviteter, samt lett till vägledning i att hitta rätt vårdinstans vid olika typer av åkommor. Besöken har bidragit till att ansöka om insatser från kommunen i form av trygghetslarm, hemtjänst och färdtjänst.

HR driver det systematiska arbetsmiljöarbetet och genomför årligen aktiviteter för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. I detta arbete ligger mycket fokus på att förebygga hög arbetsbelastning, främja ett gott arbetsklimat och förebygga kränkande särbehandling. Risk och konsekvensanalyser genomförs kontinuerligt i samband med att förändringar i arbetsmiljön införs. Cheferna har en viktig roll i att agera tidigt vid upprepad korttidsfrånvaro och därefter ta fram en förebyggande plan för att medarbetaren inte ska hamna i en långtidsfrånvaro.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2	Invånare med fetma, andel (%)	20,2					20,2
3	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	73					69
3	Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)						81,6
3	Medellivslängd kvinnor, år	84,1	84,1	84,1	84,1	84,1	83,8
3	Medellivslängd män, år	81,2	81,4	81,1	81,1	81,7	81,4
3	Invånare 16–84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)						60,8
3	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7–20 år		29,0	28,8	26,2	25,3	27,5
3	Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	296,2	288,4	267,0	215,8	208,1	231,1
3	Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv	2 140	2 184	2 371	2 563	2 575	2 233
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – besvärar ofta av ensamhet, andel (%)			15		14	15

Tabell 11 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet om att minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

5.4.2 Öka utbudet av frukt och grönt genom att alltid erbjuda frukt, grönsaker, rotfrukter och baljväxter i eller till de måltider som serveras

Kommunens måltidsservice erbjuder alltid frukt eller grönsaker i samband med alla måltider som de serverar. Andelen ekologiska inköp under 2023 blev 28%, verksamheten har behövt välja mer prisvärda alternativ på grund av inflationen och de ökade priserna. Måltidsservice har fortsatt att öka antalet köttfria måltider under 2023, även där främst av ekonomiska skäl. Menyplaneringen genomsyras av råvara utifrån säsong.

5.4.3 Öka andelen studerande som klarar studierna med godkända betyg genom att erbjuda individuell studieanpassad undervisning i anpassade lokaler och möjliggöra kompetensutveckling

Ett kontinuerligt arbete pågår i kommunens skolor för att öka andelen studerande som klarar studierna med godkända betyg. Siffror för 2023 från Kolada visar att andelen elever i årskurs 9 som gick ut med godkända betyg i alla ämnen var 69,5% i Håbo kommun jämfört mot

rikssnittet på 71,2% och andelen gymnasieelever med examen från ett högskoleförberedande program inom 4 år var 75,2%, jämfört med rikssnittet på 85,1 %.

En bestående ökning av andelen studerande som uppnår målen kräver ett kontinuerligt systematiskt kvalitetsarbete med inriktning mot att öka måluppfyllelsen i varje skolform och utbildningsnivå. Under 2023 införde Barn- och utbildningsnämnden Skolverkets nya nationella kvalitetssystem för skolväsendet i samtliga verksamheter. Grundskolan i Håbo kommun har också under 2023 ökat antalet timmar för lovskola för elever i åk 8–9, lovskola har erbjudits även under påsk- och höstlovet.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
4	Barn 1–5 år inskrivna i förskola, andel (%)	85,9	87,2	87,9	88,7	88,6	88,9	
4	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	87,9	91,5	83,0	88,9	83,1	88,7	86,1
4	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	69,3	69,8	63,1	67,3	68,2	71,8	69,2
4	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)	72,1	78,5	78,5	82,5	81,1		
4	Invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	32,6	33,0	33,3	33,7	34,8	36,0	

Tabell 12 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka andelen med godkända betyg. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6 Ekonomisk hållbarhet

6.1 Hållbara inköp

År 2030 skapar vi långsiktiga och medvetna affärer i Håbo där våra resurser används hållbart. Det gör vi genom att förbereda oss väl innan vi gör våra inköp. Vi använder våra medel på ett ansvarsfullt sätt och våra hållbarhetskrav är välplanerade och möjliga att följa upp. Korruption motverkas och goda arbetsvillkor säkerställs. Det cirkulära och lokala gynnas.

6.1.1 Öka långsiktigheten i våra inköp genom att förvalta de investeringar som görs, välja hållbara alternativ och använda livscykelanalyser i våra beslut kring investeringar

Håbo kommun arbetar för att göra hållbara val vid inköp av livsmedel till verksamheterna. Gällande kommunens mål att servera svenskt kött är måluppfyllelsen nära 100%.

Även valet av produkter vid renovering eller utbyten av väsentliga komponenter i kommunens byggnader görs utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Håbohus ställer krav kring miljö och hållbarhet vid nyproduktion och renoveringar genom Boverkets byggregler samt krav utifrån det egna miljö- och hållbarhetsarbete. Det är ett pågående arbete som utvecklas.

Bibliotekets och fritidsbankens verksamheter bidrar till en cirkulär ekonomi genom att erbjuda lån av böcker och fritidsutrustning.

De flesta inköpen görs via ramavtal som upphandlats i kommunen eller via ADDA-avtal som upphandlats genom Sveriges kommuner och regioner. I de upphandlingar som görs finns miljökrav och genom att använda befintliga avtal bidrar kommunen till en ökad långsiktighet i sina inköp.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
12	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	28	40	36	35	33	32

Tabell 13 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka långsiktigheten i våra inköp. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.1.2 Minska mängden avfall som går till energiåtervinning genom cirkulär ekonomi där återanvändningen och materialtervinningen ökar samt uppkomsten av avfall förebyggs

Avfallsverksamheten har detta mål som kärnuppdrag och arbetar kontinuerligt med hållbarhetsfrågor. Bland annat i arbetet på återvinningscentralen, där stort fokus har lagts på att inspirera till återbruk, återanvändning och minskad konsumtion samt ökad sortering av olika avfallsslag. På återvinningscentralen arbetar även en arbetsledare och deltagare från kommunens dagliga verksamhet, vilket bidrar till ökad inkludering.

Återvinningscentralen i Västerskog har ett samarbete med Bålsta centrum, där avfallsverksamheten under året haft fem utställningar med olika teman, vilka går under namnet ”Skattkammaren”. Fokus har varit avfallsminimering och att uppmuntra till återanvändning och återbruk. Konceptet skattkammaren finns också internt på kommunens intranät. Där återbrukas möbler och annat material som finns ute i verksamheterna.

I samarbete med Naturskyddsföreningen, Internationella kvinnors förening och Björksäterkyrkan genomfördes under året två klädbyttardagar. En klädbyttardag är en rolig, social och gratis aktivitet som ger konkret miljönytta. På den senaste klädbyttardagen genomfördes rekordmånga klädbyten.

På återvinningscentralen har verksamheten utökat återbruket av byggmaterial samt ökat insamlingen av kabel, blybatterier och metall. Årets fokus har varit tryckimpregnerat trä. Det pågår också ett försök med att samla in trädgårdsavfall för flisning på plats för att minimera antalet transporter. På återvinningscentralen har flera sorteringsutbildningar för företagare genomförts. Avfallsverksamheten har deltagit på näringslivsenhetens morgonsoffa för att öka kunskapen hos och samarbetet med näringslivet.

Kommunen har i samverkan inom Avfallssamverkan i Mälardalen – genomfört ett flertal aktiviteter som syftar till en hållbar utveckling av avfallshanteringen:

- Förberedelser inför övertagandet av samlingsansvaret för förpackningar, inklusive inventering av hämtställen, dialog med entreprenörer och andra aktörer, framtagande av kommunikationsplan, kommunikation med fastighetsägare vid bland annat digitala möten och gemensamma upphandlingar av till exempel tömning och städning av återvinningsstationer och fastighetsnära insamling från flerbostadshus.
- Vidareutveckling av kommunernas avfallsappar.
- Uppstart i genomförandet av den gemensamma avfallsplanen, innefattande bland annat skräpmätningar, dialog med upphandlingsorganisationerna i kommunerna och bildande av arbetsgrupp för projekt kopplade till utveckling av återvinningscentralerna.
- Gemensamma upphandlingar inom flera områden, till exempel farligt avfall, även påbörjat upphandlingar för behandling av mat- och restavfall, container till återvinningscentralerna och papperspåsar för matavfall.
- Samordningsmöten med ansvariga politiker i kommunerna, inklusive information, dialog och utbildning i specifika frågor.
- Uppföljning av insamlade avfallsmängder och ekonomi i gemensamma entreprenader, vilket visar på en väl fungerande och kostnadseffektiv insamling, källsortering och återvinning.

Tillsammans med Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har avfallsverksamheten gett E.ON i uppdrag att återvinna den flygaska som uppstår vid produktionen av kraftvärme. Ragn-Sells anläggning för återvinning av flygaska ligger alldeles intill E.ON, vilket gör transportvägen för askan minimal. Genom att återvinna flygaska bidrar kommunerna till att råvaror används om och om igen i en allt mer cirkulär ekonomi.

Ett annat fokus har varit att öka den digitala kommunikationen, både externt och internt. Avfallsverksamheten har fortsatt lansera avfallsappen som nu har över 14 000 användare, tagit fram fler e-tjänster och utvecklat de som redan finns.

Utöver avfallsenhetens arbete har hela kommunorganisationen under året arbetat med att se avfall som en resurs. Nedan är några exempel:

- Papperskorgsfritt kommunhus.
- IT ställer krav på att leverantören ska erbjuda återbruk av all utrustning, och i sista hand återvinns utrustning.
- Projektenheten har en bra planering av masshantering, vilket både sparar kommunen pengar, minskar växthusgasutsläpp och minskar avfall.
- Måltidsservice har kontinuerlig matsvinnsmätning i de flesta kök och källsorterar köksavfall.
- Lokalvården har samarbetat med Fridegårdsgymnasiet gällande återvinningssystemet på skolan och har bidragit med inspel.

- Daglig verksamhet har en arbetsgrupp på återvinningscentralen som ansvarar för skattkammaren. Gruppen demonterar exempelvis elektronik, kablar och böcker för att återvinna så många olika material som möjligt, samt kontrollerar och återställer spel och pussel inför försäljning åt Röda Korset.

Håbohus uppmuntrar sina hyresgäster att återvinna, återbruka och minska konsumtionen. Bland annat genom att erbjuda hyresgäster att hyra verktyg eller låna en skottkärra eller liknande. Det finns även en bytesbod i Mansängen som Hyresgästföreningen hanterar och sköter om. Övergivna cyklar som Håbohus hanterar överläts till kommunen, cyklarna kan exempelvis komma till användning av nyanlända kommuninvånare. Håbohus planerar att informera sina hyresgäster än mer om vikten att återvinna förpackningar och annat material.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
12	Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	595	521	523	583	546	507
12	Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)		37	35	36	46	44

Tabell 14 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att minska mängden avfall som går till energiåtervinning. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.1.3 Öka hållbarhetskraven på de inköp vi gör genom att ställa tydliga miljökrav och sociala krav där så är möjligt och följa upp dem kontinuerligt

Vid upphandling av fordon eller transporttjänster har kommunen stor hjälp av att delta i projektet *Fossilfritt 20230* som drivs av BioDriv Öst. De kan bistå med råd och stöttning vid upphandlingar som leder mot en fossilfri kommun.

Samtliga IT-avtal för avrop av produkter innehåller (eller vid förnyelse, kommer att innehålla) krav på efterlevnad av kommunens mål inom hållbarhet. Ramavtal mot kammarkollegium eller ADDA används, vilket borgar för att krav på ISO-standard 14001 uppfylls vid hantering av produktion och återbruk av utrustning. Produkter ska vara certifierade enligt regelverk från EU och eller TCO-standard.

Avfallsenheten ställer i upphandlingar krav på återvunnen plast i avfallskärl, krav på både nya och begagnade alternativ gällande containers, att tunga fordon som används i enhetens uppdrag ska drivas med 100 % förnybart drivmedel. I upphandling av förbränning av restavfall ställs krav på att restavfallet ska behandlas så att resurserna i materialet tas tillvara. Det innebär bland annat att metallskrot och annat återvinningsbart material bör sorteras ut från avfallet på sätt som entreprenören finner lämpligt. Efter eventuell förbehandling ska avfallet förbrännas i en förbränningsanläggning för energiåtervinning. Planerad avsättning av energin som återvinns via förbränning i form av värme och el ska redovisas.

Lokalvården ställer höga krav i upphandling av städprodukter och hygienpapper. Leverantören ska ha rutiner för att minska såväl sin energi- och resursförbrukning som sitt avfall och utsläpp till mark, atmosfär och vatten. Kemikalier ska hanteras på ett för människan och naturen säkert sätt. Leverantören ska aktivt arbeta med att erbjuda miljöprodukter i sitt sortiment. Kommunen ska regelbundet informeras om nyheter inom området. Samtliga produkter ska upprätthålla och följa svensk lag gällande typgodkännande och certifieringar.

6.2 Struktur och system

Året är 2030 och i Håbo är det lätt att göra rätt. Vårt arbete utgår från långsiktighet och regelbundenhet. Det är ordning och reda i alla led. Håbo kommuns hållbarhetsarbete kännetecknas av ständiga förbättringar. Struktur tillsammans med gemensamma mål och tydligt ledarskap gör förbättringarna möjliga.

6.2.1 Öka tillgången till digitala möjligheter genom att arbeta för att alla ska ha tillgång till snabbt bredband samt stabila mobila tjänster av god kvalitet

Håbo kommun har investerat i digitala hjälpmedel och utrustning inom hemsjukvården och rehabiliteringen för att främja hälsa och välbefinnande i hemmiljö, vilket ger bättre tillgång till vårdtjänster.

Håbo kommun har regelbunden kontakt med Region Uppsala och nätägare i kommunen i syfte att tillvarata kommunens och nätägarnas intressen, bland annat vad gäller frågor om ekonomiskt stöd från post- och telestyrelsen. Vidare finns ett uppdrag om att ta fram ett förslag till digitaliseringsstrategi som även ska beröra strategiska bredbandsfrågor.

Vård- och omsorgsförvaltningen arbetar ständigt för att öka tillgången till digitala möjligheter bland annat genom att:

- Inom hemtjänsten göra digitala inköp av livsmedel med hemleverans till brukaren.
- Installera skärmar på boenden så att anhöriga kan se aktuell information om exempelvis aktiviteter och matsedel.
- Nya boenden har fiber och Wi-Fi i lägenheterna och i gemensamma utrymmen.
- Installera medicinrobotar som påminner den enskilde om att ta läkemedel.
- Bjuda in till utbildningar i digitala frågor (E-leg, Swish, konton, E-handel).
- Personal ges möjlighet att dokumentera mobilt i verksamhetssystemet.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	71,4	76,4	85,4	88,4	89,4	91,1

Tabell 15 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka tillgången till digitala möjligheter. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.2.2 Öka antal arbetstillfällen i Håbo kommun genom att ge förutsättningar för hållbara lokala företag, nyetableringar och verksamheter

Gatu- och parkavdelningen och arbetsmarknadsenheten har tillsammans genomfört projektet *Naturnära jobb* med ett gott resultat. En arbetsgrupp om 5–7 personer har fått arbetsuppgifter inom röjning och underhåll vid gång- och cykelvägar samt friluftsområden.

Arbetsmarknadsenheten har aktivt arbetat med att öka tillgängligheten för företagare. Genom att vara synliga på sociala medier, som kommunens hemsida och Instagram, samt delta i nyhetsreportage och workshops, har de gjort sig tillgängliga för företagarnas frågor och behov.

Kommunen deltar tillsammans med Tierps kommun i ett projekt som syftar till att skapa bättre förutsättningar för samhälls-entreprenörskap. För att skapa goda möjligheter har det bildats en intern arbetsgrupp på kommunen och en extern grupp med samhälls-entreprenörer från näringsliv och föreningar. Målet är att i Håbo kommun skapa större kunskap om socialt

företagande vilket kan skapa fler arbetstillfällen eller praktikplatser till de som står långt utanför arbetsmarknaden.

Näringslivsenheten har medverkat på en rad olika utbildningar för att öka kunskapen om företagets behov och förutsättningar, för ett hållbart och livskraftigt näringsliv. Enheten har genomfört företagsbesök och dialoger. Under året har näringslivsenheten bjudit in till morgonsoffor och företagsfrukostar med teman som hållbarhet och civilt försvar.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022
9	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index	67	74	72	75	73	76
11	Demografisk försörjningskvot	0,81	0,81	0,81	0,80	0,80	0,79

Tabell 16 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka antalet arbetstillfällen i Håbo. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

6.3 God etik och moral

År 2030 är Håbo en kommun där ansvarsfullhet, tillit och rättvisa är grunden för god samhällsstyrning, fri från onödiga konflikter. Kommunens värdegrund ska även synas i vårt sätt att agera. Det finns utrymme för konsekvensanalyser och reflektion för att kunna ta långsiktiga beslut och hålla en budget i balans. Medvetenhet och regelbunden avstämning är en självklarhet för att ständigt underhålla och upprätthålla god etik och moral.

6.3.1 Öka andelen långsiktigt hållbara investeringar genom att investera och bygga resurseffektivt och genom att vårda det nuvarande och framtida värdet av våra tillgångar

Inom kommunens markförvaltning har arrendavtalen setts över och det ställs hållbarhetskrav.

Kommunens fastighetsinvesteringar i nyproduktion har som ambition att alla projekt ska uppfylla kraven för lägst Miljöbyggnad silver, men inget krav på certifiering. Miljöbyggnad är ett svenskt system för miljöcertifiering av byggnader. I lokalförsörjningsplanen finns numera skrivningar om att renovering, ombyggnad och tillbyggnad av befintliga byggnader och anläggningar ska prioriteras framför nyproduktion.

6.3.2 Öka tilliten och skapa ett inkluderande samhälle genom att ge möjligheter till arbete och egenförsörjning där civilsamhällets raft och engagemang tas tillvara och man snabbt kommer in på arbetsmarknaden

Håbo kommun arbetar i hög omfattning för social och ekonomisk hållbarhet genom arbetsmarknadsenhetens arbete med att minska utanförskapet och ger fler individer möjlighet till egen försörjning.

Inflytande och delaktighet är grundstenar i ett demokratiskt och välmående samhälle. Detta gäller även för de som är nyanlända i Håbo. För att bidra till en lyckad integration i samhället arbetar Håbo kommun efter följande mål:

- Nyanlända i Håbo kommun har en egen ordnad bostad vid etableringsperiodens slut.
- Nyanlända i Håbo kommun blir självförsörjande under etableringsperioden.
- 85 procent av eleverna på SFI har klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare.

- Nyanlända i Håbo kommun ges förutsättningar och möjligheter till ett aktivt socialt deltagande i samhällslivet.

Under året har flera av kommunens verksamheter erbjudit sommarjobb och praktik. Det bidrar till lärande både för kommunen och för den enskilde individen och kan innebära en väg in i arbetslivet.

Projektet *Framsteget 2.0* riktar sig till personer som varken studerar eller arbetar – för att hjälpa dem att komma in i arbetslivet. Projektet drivs av kommunens arbetsmarknadsenhet tillsammans med Samordningsförbundet. Den prioriterade målgruppen är mellan 16–29 år. Målet med projektet är att fler arbetsgivare ska ta emot målgruppen i arbetsträning praktik eller arbete. Det kan handla om personer som har varit långtidssjukskrivna, har olika funktionsvariationer, är utrikesfödda och behöver träna på språket eller unga vuxna som har behov av stöttning en kort tid för att ta sig vidare. Den gemensamma nämnaren är att många har behov av insatser från fler myndigheter för att komma vidare till arbete eller studier.

Håbohus har sociala mål som innefattar att företaget i den mån det är möjligt, tar emot personer som på ett eller annat sätt står långt från arbetsmarknaden, det kan röra sig om arbetsträning eller praktikplats. Håbohus har också mål om att erbjuda kommunens ungdomar sommarjobb, under 2023 fick 22 ungdomar möjlighet att sommarjobba hos Håbohus.

Globalt mål	Nyckeltal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
8	Förvärvsarbetande invånare 20–64 år, andel (%)	85,2	85,0	84,5	83,5	84,5		
8	Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)		7,2	5,9	6,4	6,1		
8	Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	2,0	2,0	2,0	2,5	3,0	2,5	2,0

Tabell 17 visar Håbo kommuns status för nyckeltal från Kolada som är relevanta för målet att öka tilliten och skapa ett inkluderande samhälle. Färgerna indikerar hur Håbo förhåller sig till andra kommuner (de 25% bästa resultaten får grön färg, de 25% sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg).

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Clara Rosander Sjöberg, hållbarhetsstrateg

Hållbarhetsrapport 2023

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner 2023 års hållbarhetsrapport.

Sammanfattning

Enligt uppföljning i beslutad tjänsteskrivelse *Antagande hållbarhetsstrategi KS 2021/00135 doknr. 100859* ska Håbo kommuns hållbarhetsstrategi Hållbara Håbo årligen följas upp.

2023 års hållbarhetsrapport har samordnats av hållbarhetsstrategen och samtliga förvaltningar har fått rapportera hur deras verksamheter under året bidragit till strategierna och delmålen i hållbarhetsstrategin. En sammanställning av rapporten redovisas till kommunfullmäktige som föreslås godkänna 2023 års hållbarhetsrapport.

Ärendet

Enligt uppföljning i beslutad tjänsteskrivelse *Antagande hållbarhetsstrategi KS 2021/00135 doknr. 100859* ska Håbo kommuns hållbarhetsstrategi Hållbara Håbo årligen följas upp: ”Hållbarhetsarbetet i kommunen kommer att följas upp och rapporteras årligen inom kommunens rutiner för uppföljning”.

År 2022 var första gången som hållbarhetsstrategin följdes upp och som en hållbarhetsrapport togs fram. Rapporten utgår från hållbarhetsstrategins rubriker och beskriver på vilka sätt kommunens olika verksamheter har bidragit till uppfyllandet av strategier och delmål.

2023 års hållbarhetsrapport har samordnats av hållbarhetsstrategen och samtliga förvaltningar har fått rapportera hur deras verksamheter under året bidragit till strategierna och delmålen i hållbarhetsstrategin. En sammanställning av rapporten redovisas till kommunfullmäktige som föreslås godkänna 2023 års hållbarhetsrapport.

Under 2023 har kommunens säkerhets- och brottsförebyggande arbete utvecklats och förstärkts. Många verksamheter arbetar för ökad social hållbarhet genom att erbjuda trygga mötesplatser och tillhandahålla stöd för livets olika skeden, bland annat genom projekt som syftar till förbättrad hälsa, gemenskap, delaktighet och jämlikhet. Arbetet med att minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa har varit centralt i många av kommunens verksamheter. Under 2023 har arbetet med att ställa om kommunens fordonsflotta intensifierats med syftet att ställa om till en fossilbränslefri organisation. De fortsatt höga energipriserna har lett till en

ökad takt och ambition i arbetet med att energieffektivisera kommunens fastigheter.

Det ekonomiska läget, med stigande inflation och höjda räntor, har påverkat hela kommunorganisationen. Köp- och anställningsstopp har utfärdats samtidigt som flera verksamheter har omorganiserats. 2024 kommer fortsatt att präglas av ett tufft ekonomiskt läge vilket kommer att kräva att kommunen ser över hur processer kan effektiviseras samt hur det går att göra smartare och mer hållbara val vid upphandling och inköp.

Bild 1. Håbo kommuns hållbarhetstårta illustrerar hållbarhetsstrategins inriktningar för respektive hållbarhetsdimension, hur de samspelar, är beroende av varandra och hur de förhåller sig till de globala målen.

Att regelbundet följa upp kommunens hållbarhetsarbete är av största vikt, särskilt för att kunna bidra till kommunfullmäktiges mål om *En hållbar kommun* samt kommunens vision. Hållbarhetsrapporten ger en bra bild över hur långt kommunen kommit inom de olika strategiska områdena samt var det fortsättningsvis behöver läggas ett större fokus.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Hållbarhetsrapporten beskriver aktiviteter som rapportörerna bedömer skulle behövas för att Håbo kommun ska nå längre i sitt hållbarhetsarbete. Genomförandet av sådana aktiviteter (exempelvis tillsättande av tjänster och projektinvesteringar) skulle medföra ekonomiska konsekvenser. Storleken på dessa potentiella ekonomiska konsekvenser går inte att bedöma här.

Barnperspektivet

Hållbarhetsrapporten beskriver flera aktiviteter som verksamheterna genomfört under 2023 som har betydelse för kommunens barn och unga. Exempelvis har Håbos ungdomar fått göra sin röst hörd vid en demokratidag, arbetet med tidiga samordnade insatser för barn och unga

som behöver stöd fortsatt utvecklats, verksamheten med Bålstapolarna pausats, och ”Dans för hälsa” erbjudits gratis. Att satsa på en hållbar samhällsutveckling påverkar barn, unga och framtida generationer.

Näringslivsperspektivet

Hållbarhetsrapporten beskriver flera aktiviteter som verksamheterna genomfört under 2023 som har betydelse för kommunens näringslivsutveckling. Exempelvis ett projekt om socialt företagande och dialog med näringslivet via morgonsoffor och näringslivsfrukostar.

Uppföljning

Kommunens hållbarhetsarbete följs årligen upp i form av en hållbarhetsrapport.

Beslutsunderlag

- 2023/01293, doknr. 126520, Hållbarhetsrapport 2023
- 2021/00135, doknr. 100859, Antagande Hållbarhetsstrategi

Beslut skickas till

Samtliga nämnder (kommunfullmäktiges beslut)
Håbohus
Samhällsbyggnadsförvaltningen

§ 116

Dnr 2024/00392

Revidering av reglemente för Håbo kommuns nämnder

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar reviderat förslag till reglemente för Håbo kommuns nämnder att gälla från 2024-06-01.
2. Kommunfullmäktige upphäver reglemente för Håbo kommuns nämnder antaget 2023-10-02, § 142 från och med 2024-06-01.

Sammanfattning

Reglemente för Håbo kommuns nämnder reglerar bland annat nämndernas mötesformer och sammanträdesadministration. Fråga har uppkommit om ordförandens möjlighet att ändra datum eller tid samt att ställa in ett sammanträde. Kommunledningsförvaltningen föreslår därför att uppdatera §10 i enlighet med bilagt förslag.

Beslutsunderlag

- Förslag till revidering av reglemente för Håbo kommuns nämnder.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Kommunledningsförvaltningen
Kansliavdelningen
Jessica Thorsell, Kommunsekreterare

jessica.thorsell@habo.se

Revidering av reglemente för Håbo kommuns nämnder

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar reviderat förslag till reglemente för Håbo kommuns nämnder att gälla från 2024-06-01.
2. Kommunfullmäktige upphäver reglemente för Håbo kommuns nämnder antaget 2023-10-02, § 142 från och med 2024-06-01.

Sammanfattning

Reglemente för Håbo kommuns nämnder reglerar bland annat nämndernas mötesformer och sammanträdesadministration. Fråga har uppkommit om ordförandens möjlighet att ändra datum eller tid samt att ställa in ett sammanträde. Kommunledningsförvaltningen föreslår därför att uppdatera §10 i enlighet med bilagt förslag.

Ärendet

Reglemente för Håbo kommuns nämnder reglerar bland annat nämndernas mötesformer och sammanträdesadministration. Fråga har uppkommit om ordförandens möjlighet att ändra datum eller tid samt att ställa in ett sammanträde. För att utöka ordförandens möjlighet till detta måste det gemensamma reglementet uppdateras. Kommunledningsförvaltningen föreslår därför att uppdatera §10 i det gemensamma reglementet med skrivningen:

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med presidiet i nämnden inför ett beslut om ändrad dag eller tid.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Tillagd skrivelse har sin utgångspunkt i Sveriges kommuner och regioners förslag till reglemente för styrelse och nämnder. Föreslagna ändringar i reglementet är markerat med röd text.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Beslutet ger inga ekonomiska konsekvenser.

Barnperspektivet

Barn och unga påverkas inte av förslag till beslutet.

Näringslivsperspektivet

Näringslivet påverkas inte av förslag till beslut.

Uppföljning

Beslutet kräver ingen uppföljning. Reglementet aktualitetsprövas i enlighet med riktlinjer för styrdokument.

Beslutsunderlag

- Förslag till revidering av reglemente för Håbo kommuns nämnder.

Beslut skickas till

Samtliga nämnder
Kommundirektör

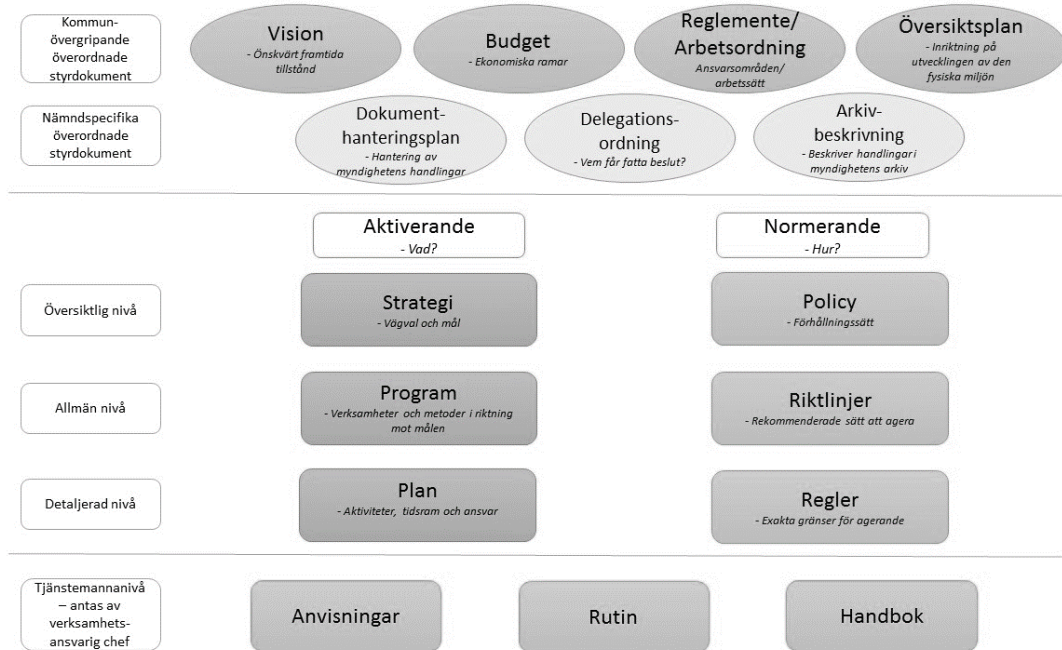
REGLEMENTE FÖR

Håbo kommuns nämnder

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2024-05-06
Giltighetstid	Från 2024-06-01 och tillsvidare
Dokumentansvarig	Kanslichef

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

Diarienummer **KS 2024/00392**

Gäller för Håbo kommuns nämnder

**Tidpunkt för
aktualitetsprövning** -

Ersätter tidigare versioner **KS 2022/01479**

Relaterade styrdokument Nämndernas reglementen

Nämndernas sammansättning

1 §

Kommunens nämnder består av följande antal ledamöter och ersättare:

Nämnd	Ledamöter/Ersättare	
Kommunstyrelsen tillika krisledningsnämnd	13	7
Barn- och utbildningsnämnden	11	5
Bygg- och miljönämnden	5	3
Valnämnden	5	3
Vård- och omsorgsnämnden	7	3
Socialnämnden	7	3

Nämndsansvar, samverkan mellan nämnderna och rapporteringsskyldighet

2 §

I reglemente för respektive nämnd anges nämndens ansvarsområden och övriga specifika uppgifter. Nämnd ansvarar utöver detta inom sina ansvarsområden för:

- att utarbeta förslag till program, taxor och andra ärenden som ska fastställas av fullmäktige
- att fullmäktiges beslut verkställs
- uppföljning, utvärdering och kvalitetsarbete
- långsiktig planering och strategisk utveckling av verksamheterna
- att med uppmärksamhet följa den allmänna utvecklingen inom nämndens ansvarsområden och bedriva ett aktivt arbete med omvärldsbevakning av områden som rör nämndens uppdrag.
- att till kommunstyrelsen yttra sig över förslag, framställningar och motioner etc. samt fullgöra de övriga uppgifter som fullmäktige delegerar till nämnderna och i samband med detta vid behov, samråda med övriga berörda nämnder
- att delegationsordningar dels är aktuella och dels utformas så att en effektiv ärendehantering uppnås
- att aktuella lagar och övriga bestämmelser beaktas

- att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- att räkenskaperna är rättvisande
- att den interna kontrollen är tillräcklig
- att budgeten från kommunfullmäktige inte överskrider
- det systematiska arbetsmiljöarbetet vars grunder regleras i arbetsmiljölagen
- informationsverksamhet inom verksamhetsområdet
- reformering av de regelbestånd nämnden förfogar över
- att medverka i vänortsarbetet i kommunen utifrån respektive nämnds uppdrag.

3 §

Nämnd ska i sitt arbete beakta miljö-, funktionsvariation-, integrations-, tillgänglighets-, mångfalds- och folkhälsofrågor.

Nämnd ska i sin verksamhet och i beslut alltid överväga intentionerna i Förenta Nationernas barnkonvention.

Nämnd ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål, riktlinjer, policys eller andra styrande dokument som fullmäktige bestämt

Nämnd ska vid behov, till fullmäktige och kommunstyrelsen, rapportera hur nämndens verksamheter och ekonomi utvecklas.

4 §

Innan nämnd beslutar i enskild fråga, som berör annan nämnds ansvar eller verksamhet, ska samverkan ske med denna nämnd.

Nämnderna ska verka för att samråd sker med dem som utnyttjar deras tjänster.

Nämnd är i enlighet med bestämmelser i gällande personuppgifts-, dataskydds- och integritetsskyddande lagstiftning samt registerlagstiftning ansvarig för de personregister och de personuppgiftsbehandlingar som nämnden för i sin verksamhet och förfogar över.

Val

5 §

Ledamöter och ersättare i nämnderna väljs för fyra år, räknat från och med det sammanträde då nyvalda fullmäktige förrättar val av ledamöter och ersättare intill det sammanträde då val av nämnder förrättas nästa gång.

Ersättarnas tjänstgöring

6 §

Om en ledamot är förhindrad att närvara vid ett sammanträde eller vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Det ankommer på den ledamot som inte kan delta att själv kalla ersättare.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt en av fullmäktige bestämd ordning. En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen.

7 §

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får därefter åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Ersättare, som inte tjänstgör, får närvara vid nämndens sammanträden och delta i dess överläggningar men inte i besluten samt har rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Ordförande och vice ordförande

8 §

Fullmäktige väljer bland ledamöterna i nämnden en ordförande samt en vice ordförande, att tjänstgöra den tid, för vilken de blivit valda som ledamöter i nämnden. Tillsammans utgör de nämndens presidium.

Om varken ordförande eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör annan av nämnden utsedd ledamot ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter. I första hand bör vice ordföranden utses till ersättare.

Det åligger nämndsordförande att:

- närmast under nämnden ha uppsikt över nämndens hela förvaltningsområde och med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling, ekonomiska intressen och effektivitet samt ta initiativ i dessa frågor.
- att representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden, om nämnden inte bestämt annat.

Sammanträdena

9 §

Kommunstyrelsens ordförande och oppositionsråd får närvara och delta i samtliga nämnders överläggningar men inte i beslut.

Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot enskild.

Partier som är representerade i kommunfullmäktige men inte i en särskild nämnd eller i kommunstyrelsen har rätt att utse en representant som har rätt att närvara vid sammanträden. Representanten ska vara förtroendevald för aktuellt parti i kommunfullmäktige eller nämnd. Representanten har inte rätt att delta i överläggningarna och platsen berättigar inte till arvode. Anmälan om närvaro enligt insynsplats ska anmälas till ordförande i god tid innan sammanträdet.

Personalföreträdare har rätt att närvara och delta i överläggningar i samtliga nämnder och i kommunstyrelsen i frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess anställda. Bland de fackliga organisationer som kommunen har kollektivavtal med utses upp till tre företrädare och lika många ersättare per nämnd och styrelse.

Personalföreträdares närvarorätt gäller inte i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, förhandlingar med en arbetstagarorganisation, uppsägning av kollektivavtal, arbetskonflikter, rättstvister mellan kommunen och arbetstagarorganisation eller ärenden som gäller beställning eller upphandling av varor och tjänster.

Tidpunkt och kallelse

10 §

Nämnd sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med presidiet i nämnden inför ett beslut om ändrad dag eller tid.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

11 §

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till nämndsammanträden. Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska på lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare, annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet, kommunstyrelsens ledamöter och ersättare samt gruppledarna i kommunfullmäktige senast fem dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen ska åtföljas av en föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Föredragningslista och handlingar ska tillsändas kommunstyrelsens ledamöter och ersättare samt gruppledarna i kommunfullmäktige och publiceras på kommunens webbplats om de inte innehåller ärenden som innehåller sekretessbelagd information eller utgör myndighetsutövning mot enskild eller ordföranden i övrigt har bestämt att handlingar tillhörande ärenden på föredragningslistan inte ska skickas ut inför nämndens sammanträde.

Sammanträde på distans

12 §

Nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 5 dagar innan sammanträdet anmäla detta till nämndens sekreterare. Ordförande avgör om närvaro får ske på distans.

Nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

13 § Votering

Omröstningar genomförs genom att ledamöterna avger sina röster efter upprop eller via en voteringsanläggning. Uppropet sker enligt uppsproplistan. Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Justering av protokoll

14 §

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot senast fjorton dagar efter sammanträdesdagen. För kommunstyrelsens protokoll gäller att dessa ska justeras av två ledamöter.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation

15 §

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas senast i samband med justeringen av protokollet.

Delegering av ärenden inom en nämnd

16 §

En nämnd får uppdra åt utskott, ledamot, ersättare eller en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

1. Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.
2. Framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats.
3. Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
4. Ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. Ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Ärenden, där beslutanderätten tillagts en delegat, ska överlämnas till nämnden för avgörande, om särskilda skäl för detta finns.

Nämnd får delegera beslutanderätten till ordföranden eller annan ledamot i nämnden i brådskande ärenden, där nämndens avgörande inte kan avvaktas.

Förvaltningschef, som fått delegationsrätt får i sin tur delegera beslutanderätten åt en annan anställd inom kommunen. Sådana beslut ska anmälas till förvaltningschef.

Vid handläggning av ärende med stöd av delegerad beslutanderätt gäller i tillämpliga delar vad som är föreskrivet i kommunallagen för nämndbeslut.

Beslut, som fattas med stöd av delegation, ska anmälas till nämnden som bestämmer i vilken ordning detta ska ske.

Nämnd får besluta att vissa delegerade beslut inte behöver anmälas till nämnden. Sådana beslut ska protokollföras särskilt och anslås på kommunens anslagstavla. Brådskade beslut enligt 6 kap 39 § kommunallagen (SFS 2017:725) måste dock alltid anmälas till nämndens nästa sammanträde.

Samverkan och förhandling

17 §

Nämnderna ansvarar för att följa samverkansavtal. Medbestämmandelagen (MBL), arbetsmiljölagen (AML) och lagen om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen (LFF) utgör den rättsliga grunden för samverkanssystemet.

Samråd i samverkansgrupp ersätter information och förhandling enligt 11,19 och 38 § MBL. Uppkommer oenighet vid behandling av fråga är arbetsgivaren skyldig att fullgöra sin förhandlingsskyldighet enligt 11 § MBL

Hantering av tvisteförhandling och rätten att träffa kollektivavtal ankommer på kommunstyrelsen.

Administrativa regler

18 §

Nämnd ansvarar för att administrationen av dess verksamhet i alla avseenden fullt ut motsvarar de krav som kommer till uttryck i det offentlighetsreglerade regelverk som framgår av bland annat kommunallagen, förvaltningslagen, lagen om kommunal redovisning, tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, arkivlagen, de specialreglerade områdenas regelverk, upphandlingslagstiftningen samt gällande personuppgifts-, dataskydds- och integritetsskyddande lagstiftning samt registerlagstiftning.

Delgivning

19 §

Delgivning till en nämnd sker med ordförande, förvaltningschef, nämndsekreterare eller registrator.

Undertecknande av handlingar

20 §

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av nämnd ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och medundertecknas av förvaltningschef. I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar.

Övrigt

21 §

Nämnd ska verka för reformering och förenkling av regler inom sitt verksamhetsområde med beaktande av de krav som uttrycks i § 16 ovan.

22 §

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet.

23 §

Nämnd ansvarar för vård och förvaring av verksamhetens arkivhandlingar enligt arkivlagen och kommunens arkivreglemente och arkivmyndighetens anvisningar.

24 §

Nämnds budgetförslag, budgetuppföljning, delårsrapport, årsredovisning inklusive verksamhetsberättelse ska lämnas till kommunstyrelsen inom den tid och följa de riktlinjer som kommunstyrelsen bestämmer.

25 §

Nämnd får externt hyra verksamhetslokaler först efter medgivande från kommunstyrelsen.

26 §

Om beslut av nämnd efter laglighetsprövning enligt reglerna i 13 kap kommunallagen blivit upphävt genom avgörande som vunnit laga kraft och om beslutet redan verkställts, ska nämnden omgående underrätta kommunstyrelsen om detta.

Nämnd är i beslutsfattande skyldig att beakta de verkställighetsbegränsningar som följer av 13 kap i kommunallagen (SFS 2017:725)

Kommunledningsförvaltningen
Kansliavdelningen
Jessica Thorsell, Kommunsekreterare

jessica.thorsell@habo.se

Redovisning av inkomna skrivelser till Kommunfullmäktige maj 2024

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning

Följande skrivelser och protokoll har inkommit sedan den senaste redovisningen av inkomna skrivelser till Kommunfullmäktige.

Beslut kommunstyrelsen 2024-04-10 § 107, med underlag.

Beslut kommunstyrelsen 2024-04-10 § 108, med underlag.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Uppföljning

Beslutet kräver ingen uppföljning.

Beslutsunderlag

- Bilagda skrivelser och protokoll

§ 107

Dnr 2023/01736

Granskning av vård-och omsorgsnämndens och barn-och utbildningsnämndens budgetförutsättningar.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner bilagt yttrande över revisionsrapportens slutsatser och rekommendationer.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har granskat vård- och omsorgsnämndens och barn- och utbildningsnämndens budgetförutsättningar för att utröna om nämnderna har budgetförutsättningar för att säkerställa rutiner för en effektiv och tillfredsställande ekonomistyrning.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen godkänner bilagt yttrande över granskningen.

Beslutsunderlag

- Missiv - Granskning av vård-och omsorgsnämndens och barn-och utbildningsnämndens budgetförutsättningar.
- Granskningsrapport - Granskning av vård-och omsorgsnämndens och barn-och utbildningsnämndens budgetförutsättningar.
- Yttrande över granskning av vård-och omsorgsnämndens och barn-och utbildningsnämndens budgetförutsättningar.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunfullmäktige (för kännedom)
Vård- och omsorgsnämnden (för kännedom)
Barn- och utbildningsnämnden (för kännedom)
Kommundirektören
Ekonomichef
Kanslichef

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Granskning av vård- och omsorgsnämndens och barn- och utbildningsnämndens budgetförutsättningar

Rapport

Håbo kommun

KPMG AB

2023-12-14

Antal sidor 30

Håbo kommun

Granskning av vård- och omsorgsnämndens och barn- och utbildningsnämndens

2023-12-14

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Avgränsning	5
2.4	Metod	5
3	Organisation	6
3.1	Omorganisation år 2023	6
3.2	Kommunens ekonomifunktion	6
4	Resultat av granskningen	6
4.1	Styrdokument	6
4.2	Ansvar budget och uppföljning	9
4.3	Budget- och uppföljningsprocessen	11
4.4	Underlag till budgetarbetet	13
4.5	Prognosprocessen och prognossäkerhet	16
4.6	Avvikelse	20
4.7	Kommunstyrelsens uppsikt	23
5	Samlad bedömning och rekommendationer	25
A	Bilagor	27
5.1	Årshjul budgetprocessen	27

1 Sammanfattning

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att övergripande granska om vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden har budgetförutsättningar för att säkerställa rutiner för en effektiv och tillfredsställande ekonomistyrning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden inte har budgetförutsättningar för att säkerställa rutiner för en effektiv och tillfredsställande ekonomistyrning.

Vi bedömer att:

- det endast delvis finns tillfredsställande styrdokument.
- ansvaret för budget och uppföljning i allt väsentligt är tydligt.
- budget- och uppföljningsprocesserna endast delvis är ändamålsenliga.
- det endast delvis finns tillförlitliga och uppdaterade underlag för budgetarbetet.
- endast delvis har upprättats ändamålsenliga prognoser samt att prognossäkerheten är rimlig.
- avvikelser i förhållande till budget och prognos endast delvis har analyserats och hanterats.
- kommunstyrelsen i allt väsentligt utövar tillräcklig uppsikt.

Kommunen har fastställt ett övergripande regelverk för såväl budget- som uppföljningsprocesserna. Inom ramen för det regelverket anges ansvar, tidplan och rollfördelning både på politisk nivå och för nyckelfunktioner inom tjänstemannaorganisationen. Däremot framgår av granskningen att tillgängliga systemstöd inte fullt ut är tillräckliga samt att introduktion och utbildning i dessa systemstöd inte är tillräcklig för att möjliggöra att budgetansvariga chefer fullt ut fullgöra sitt budget- och uppföljningsansvar.

Vidare konstaterar vi att nämnderna formellt uttalar sig om dess möjligheter att klara angiven budgetram först under september månad, varvid arbetet med åtgärder för budget i balans inleds först i samband med respektive nämnds detaljbudgetarbete. Det bedömer vi medför en risk att åtgärder inte kan vidtas eller uppnå full effekt i tid för att ge förutsättningar för budget i balans det kommande budgetåret.

Vi ser positivt på att ett arbete har genomförts under 2023 för att ta fram nya ekonomistyrningsprinciper, i vilka kommunens resursfördelningsmodell specificeras. Däremot noterar vi att uppräkningsen av vård- och omsorgsnämndens respektive barn- och utbildningsnämndens budget för 2024 innebär fortsatt risk att nämndernas budgetförutsättningar inte är tillräckliga för att uppnå ett resultat i enlighet med budget. Båda nämnderna har idag och prognostiserar framåt betydande underskott under 2023.

Metoden att vid ramfördelning till nämnder utgå från föregående års ram bedöms i ljuset av detta medföra en risk att respektive nämnds budget inte är anpassad till nämndens faktiska kostnader.

Av granskningen framgår slutligen att ett aktivt arbete pågår för att åstadkomma budget i balans och att flera beslut som syftar till detta har fattats av såväl vård- och omsorgsnämnden, barn- och utbildningsnämnden som kommunstyrelsen. Bland annat har båda nämndernas budgetförutsättningar för 2024 förstärkts genom särskilda beslut och nämnderna har uppdragits att ta fram handlingsplaner för budget i balans som sträcker sig över tre år, vilket vi ser positivt på. Betydande delar av de åtgärder som nämnderna planerar att genomföra återstår dock fortsatt att besluta om och genomföra. Mot bakgrund av detta ser vi att det finns en risk att både vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden kommer att ha underskott mot budget 2023 och att denna risk kvarstår inför 2024.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden** och **vård- och omsorgsnämnden** att:

- Säkerställa att tillräckliga systemstöd finns och att tillräcklig introduktion och utbildning tillhandahålls för att budgetansvariga chefer själva ska kunna följa upp och analysera sin ekonomi.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **kommunstyrelsen** att:

- Säkerställa att granskade nämnder vidtar tillräckliga åtgärder för att uppnå en budget i balans. Inom ramen för detta rekommenderas styrelsen att fortlöpande följa upp och utvärdera om de åtgärder som nämnderna planerar och beslutat är tillräckliga.
- Säkerställa att nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv antas.
- Se över behovet att i styrande dokument tydliggöra regelverk och ramverk för nämndernas arbete med prognoser.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **vård- och omsorgsnämnden** och **barn- och utbildningsnämnden** att:

- Säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att uppnå en budget i balans. Inom ramen för detta rekommenderas respektive nämnd att fortlöpande följa upp och utvärdera om de åtgärder som är beslutade är tillräckliga.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **barn- och utbildningsnämnden** att:

- Säkerställa att planerade och pågående åtgärder för budget i balans förankras med berörda intressenter inom och utom kommunorganisationen.

2 Bakgrund

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att övergripande granska om barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden har budgetförutsättningar för att säkerställa rutiner för en effektiv och tillfredsställande ekonomistyrning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Budget- och prognosarbetet är ett viktigt verktyg för styrning och uppföljning av den bedrivna verksamheten. Kommunens och i förlängningen nämndernas **budget** anger förutsättningarna för det aktuella budgetåret och planeringsramarna för de följande två åren. Budgeten ska vara en hjälp för att effektivt nå ekonomiska mål, därtill att säkerställa en **budget i balans**.

En långsiktigt hållbar ekonomi bygger på tydliga roller och ansvar, en god organisation samt aktuella och relevanta beslutade styrdokument. Detta kräver i sin tur en god ekonomistyrning, med en tydlig budgetprocess, löpande uppföljning och träffsäkra prognoser. Därtill att dessa prognoser bygger på relevant och tillförlitligt underlag.

I samband med årsredovisningen för 2022 redovisade barn- och utbildningsnämnden en negativ avvikelse mot årsbudget på 25,7 mnkr. För vård- och omsorgsnämnden redovisades en negativ avvikelse mot årsbudget på 19,6 mnkr i samband med årsredovisning 2022.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att rutiner och processer för budgetförutsättningar och ekonomistyrning gällande vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att övergripande bedöma om barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden har budgetförutsättningar för att säkerställa rutiner för en effektiv och tillfredsställande ekonomistyrning.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Finns tillfredsställande styrdokument?
- Är ansvaret för budget och uppföljning tydligt?
- Är budget- och uppföljningsprocesserna ändamålsenliga?
- Finns tillförlitliga och uppdaterade underlag för budgetarbetet?
- Upprättas ändamålsenliga prognoser? Är prognossäkerheten rimlig?
- Analyseras och hanteras avvikelser i förhållande till budget och prognos?
- Utövar kommunstyrelsen tillräcklig uppsikt?

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6

— Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Avgränsning

Granskningen avser att övergripande granska och vård- och omsorgsnämndens och barn- och utbildningsnämndens styrning och uppföljning av ekonomin samt kommunstyrelsen uppsikt över nämnderna.

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, protokollgenomgång och intervjuer med förtroendevalda och tjänstemän.

Protokollgenomgång har genomförts för vård- och omsorgsnämndens, barn- och utbildningsnämndens och kommunstyrelsens protokoll omfattande perioden oktober 2022 – oktober 2023.

Dokumentstudier har genomförts av styrande och stödjande dokument avseende kommunens budget och uppföljningsprocess.

Intervjuer har genomförts med:

- Ordförande, vård- och omsorgsnämnden
- Ordförande, barn- och utbildningsnämnden
- Ekonomichef
- Avdelningschef, vård- och omsorgsnämnden
- Enhetschef, vård- och omsorgsnämnden
- Controller, vård- och omsorgsnämnden
- Förvaltningschef, barn- och utbildningsnämnden
- Ekonom, barn- och utbildningsnämnden
- Controller, barn- och utbildningsnämnden

Samtliga intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten. I samband med faktakontroll har även kommundirektören givits möjlighet att inkomma med synpunkter på rapporten.

3 Organisation

3.1 Omorganisation år 2023

Av kommunens "Budget 2023, plan 2024–2025" framgår att från och med 2023 överförs ansvaret för socialpsykiatri och insatser beviljade enligt LSS, från vård- och omsorgsnämnden till socialnämnden. Totalt 144,8 mkr i driftbudget och investeringsbudget förs i och med det över från vård- och omsorgsnämnden till socialnämnden.

3.2 Kommunens ekonomifunktion

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen. Kommunstyrelseförvaltningens syfte är att ge stöd och service till nämndernas förvaltningar, allmänheten och andra myndigheter. En del av förvaltningen är enheten ekonomi och upphandling, som ger stöd till kommunens verksamheter i ekonomi- och upphandlingsfrågor. Varje förvaltning i kommunen har en eller fler tilldelade controller för stöd i ekonomifrågor. Utöver detta har barn- och utbildningsnämnden även en egen ekonom som är anställd vid förvaltningen.

4 Resultat av granskningen

4.1 Styrdokument

Ansvar enligt reglementen

Av reglemente för Håbo kommuns nämnder, fastställt av kommunfullmäktige 2022-12-12 § 210, framgår att respektive nämnd ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål, riktlinjer, policys eller andra styrande dokument som fullmäktige bestämt. Respektive nämnd ska vid behov, till fullmäktige och kommunstyrelsen, rapportera hur nämndens verksamheter och ekonomi utvecklas. Inom sitt ansvarsområde ansvarar nämnden för:

- Att fullmäktiges beslut verkställs
- Långsiktig planering och strategisk utveckling av verksamheterna
- Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt
- Att den intern kontrollen är tillräcklig
- Att budgeten från kommunfullmäktige inte överskrids
- Informationsverksamhet inom verksamhetsområdet

Av reglemente för barn- och utvecklingsnämnden, fastställt av kommunfullmäktige 2020-12-07 § 127, framgår att nämnden ansvarar för kommunens utbildningsverksamhet¹.

Av reglemente för vård- och utbildningsnämnden, fastställt av kommunfullmäktige 2022-12-12 § 210, framgår att nämnden bland annat ansvarar för omsorg om äldre enligt socialtjänstlagen (SoL), omsorg om funktionsnedsatta enligt SoL², särskilda boendeformer för äldre, hemtjänst, ledsagning och dagverksamhet för äldre.

4.1.1 Övergripande styrdokument god ekonomisk hushållning och ekonomistyrning

Kommunfullmäktige har 2019-02-25 § 8 antagit "Riktlinjer för God ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv". Riktlinjerna gäller enligt beslut för de kommande 4 åren och är således inte längre giltiga per granskningstillfället (hösten 2023). I intervju beskrivs att arbetet med att uppdatera riktlinjerna är pågående, men att de formellt utdaterade riktlinjerna fortsatt i praktiken är styrande tills dess beslut om uppdaterade riktlinjer fattas.

Av de befintliga riktlinjerna framgår att "God ekonomisk hushållning för Håbo kommun" bland annat innebär att kommunens och nämndernas resultat skall innebära att ekonomin är i balans³. Vidare framgår bland annat att god ekonomisk hushållning innebär att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler, etablerade normer, budget och enligt ekonomistyrningsprinciper som beslutas av kommunfullmäktige i samband med det årliga budgetbeslutet eller i annat styrdokument.

Kommunfullmäktige har i "Budget 2023 plan 2024–2025" (antagen av kommunfullmäktige 2022-12-05 § 162) fastställt ekonomistyrningsprinciper för 2023 samt instruktioner för kommunens budgetprocess.

Syftet med ekonomistyrningsprinciperna är att klargöra kommunens olika ansvarsinstanser samt det regelverk som styr kommunens ekonomiska verksamhet. Ekonomistyrningsprinciperna anger vilket ansvar olika politiska instanser och tjänstefunktioner har avseende kommunens ekonomiska styrning.

I ekonomistyrningsprinciperna regleras vidare hur olika typer av kostnader⁴ och budgetar⁵ ska hanteras samt när under året uppföljning av nämndernas ekonomi och verksamhet ska ske till kommunstyrelsen och vidare till kommunfullmäktige.

¹ Nämnden ansvarar för kommunens förskolor, fritidshem, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklasser, grundskolor, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, den kommunala vuxenutbildningen, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

² Nämnden ansvarar däremot inte för stöd och service till vissa funktionsnedsatta enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

³ Ytterligare uppställda krav för god ekonomisk hushållning är att skatten inte ska höjas respektive att kommunens budget ska innehålla finansiella mål och mål för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

⁴ Till exempel kapitalkostnader, personalkostnader och interhyra.

⁵ Driftram, tilläggsbudget, investeringsbudget och exploateringsbudget.

I avsnitt om budgetprocessen i "Budget 2023, plan 2024–2025" redogörs för de viktigaste stegen i kommunens budgetprocess samt vad de innebär och när i tid de ska vara genomförda. Kommunens resursfördelningsmodell beskrivs övergripande i avsnitt 11.

I intervju beskrivs att det under året pågått ett arbete att ta fram nya riktlinjer för ekonomistyrningen där god ekonomisk hushållning inkl. resultatreserv, resursfördelningsmodell och ekonomistyrningsprinciper ingår. Riktlinjerna är inte antagna vid tiden för granskningen, men planeras enligt intervju att antas under slutet av 2023 och att de ska börja gälla från och med den 1 januari 2024. I de nya riktlinjerna tydliggörs utöver det som framgått av tidigare riktlinjer för god ekonomisk hushållning och ekonomistyrningsprinciper också kommunens övergripande resursfördelningsmodell.

Stöddokument

Som komplement till kommunens övergripande styrdokument upprättar kommunens centrala ekonomifunktion löpande anvisningar och mallar för de olika stegen i kommunens budget- respektive uppföljningsprocess. Dessa anvisningar dokumenteras i kommunens verksamhetssystem *Stratsys* samt kommuniceras till berörda chefer inom kommunorganisationen via mejl från respektive förvaltningsansvarig controller. Anvisningarna läggs även upp på kommunens intranät och vid behovs görs även genomgång på ledningsgruppen.

I intervjuer ges delvis olika bilder av hur tydliga och användbara framtagna anvisningar och mallar är för berörda förvaltningar och nämnders uppföljnings- och rapporteringsarbete. Ett par intervjuade uppger att anvisningar och mallar är lätta att följa och att det tydlig framgår deadlines för respektive delmoment för budget- och uppföljningsprocessen. I andra intervjuer beskrivs att anvisningar och mallar kommuniceras på ett tydligt sätt, men att de inte är tillräckliga för att nämnden ska få den uppföljning den bedömer sig behöva.

Lokala styrdokument

Vi har inom ramen för granskningen inte mottagit några lokala styr- eller stöddokument med specifika rutiner avseende ekonomistyrning för respektive nämnd. Vid intervjuer framgår att nämnderna utgår ifrån de kommunövergripande styr- och stöddokumentet för ekonomistyrning. Nämnderna har däremot i dialog med sin förvaltning arbetat fram och fastställt informella rutiner för ytterligare uppföljningstillfällen utöver de kommungemensamma tillfällena för ekonomiskuppföljning.

4.1.2 Bedömning

Vår bedömning är att det endast delvis finns tillfredsställande styrdokument.

Nämndernas ansvar avseende verksamhet och ekonomi regleras i reglemente. Vi konstaterar att övergripande styrdokument för kommunens ekonomistyrning, inklusive kommunens budget och uppföljningsprocesser är framtagna och årligen fastställs av kommunfullmäktige i kommunens budgetdokument. Kompletterande anvisningar finns i kommunens verksamhetssystem.

Däremot noterar vi att kommunens ”Riktlinjer för God ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv” är utdaterade och därmed har slutat gälla.

Vi ser positivt på att arbete har genomförts under året för att ta fram ett nytt styrdokument avseende kommunens ekonomistyrning som också inkluderar riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resursfördelningsmodell.

4.2 Ansvar budget och uppföljning

4.2.1 Övergripande ansvarsfördelning

Som redogjorts för under avsnitt 4.1.1 ovan regleras övergripande ansvarsfördelning för kommunstyrelsen och nämnder i kommunens ekonomistyrningsprinciper. I ekonomistyrningsprinciperna är politiska instansers och ledande tjänstepersoners övergripande ansvar fastställt enligt nedan.

Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna kommunens angelägenheter och att ha uppsikt över de övriga nämndernas verksamhet. Vidare ska styrelsens särskilt ha hand om den ekonomiska förvaltningen och inom ramen för det ta ställning till vilka åtgärder som utöver nämndernas åtgärder ska vidtas om resultatutvecklingen avviker från den planerade. Kommunstyrelsen ansvarar även för att till fullmäktige presentera ett förslag på rambudget för kommunen.

Nämnderna ansvarar för att fastställa en budget för sin verksamhet utifrån de givna ekonomiska ramarna. Håbo kommun är en decentraliserad organisation vilket innebär att respektive nämnd har långtgående befogenheter och skyldigheter att vidta åtgärder för att hålla budgeten. Det tydliggörs också i ekonomistyrningsprinciperna att det är principiellt viktigt att problemlösning inte överförs till högre nivå eller att problem överförs till annan nämnd eller kommunstyrelsen.

Vidare regleras ansvar för kommunens budgetansvariga chefer i ekonomistyrningsprinciperna. Specifikt regleras ansvar för kommundirektör, förvaltningschef respektive linjechef. Kommundirektör har ett särskilt ansvar att följa den ekonomiska utvecklingen och regelbundet informera kommunstyrelsen om denna. Förvaltningschef ansvarar för att arbeta fram den budget och verksamhetsplan som beslutas av nämnd, samt att kontinuerligt analysera verksamhetens grunduppdrag och utveckla sitt arbetssätt i syfte att uppnå högre effektivitet.

Kommunens samtliga chefer med budgetansvar har ett ansvar för sina verksamhetskostnader och intäkter, samt ansvar för sin verksamhets grunduppdrag och kontinuerliga utvecklingen. Ansvaret innebär att verksamheten måste anpassa sig efter fastställda ekonomiska ramar och politiska beslut, oavsett eventuella förändringar under året.

Intervjuade uppger att det generellt är tydligt var det ekonomiska ansvaret finns i kommunen. Däremot beskrivs i intervju att det i vissa avseenden inte finns förutsättningar för framför allt budgetansvariga chefer att leva upp till det ekonomiska ansvaret. Intervjuade beskriver att cheferna har svårt att självständigt följa sin ekonomi i ekonomi- och verksamhetssystemet.

Detta beskrivs delvis bero på att tillgängliga systemstöd inte har tillräcklig funktionalitet och inte är tillräckligt användarvänliga, men också att chefer inte får en tillräcklig introduktion och löpande utbildning i ekonomi- och verksamhetssystemen. Intervjuade beskriver att controllers genomför utbildningar och att stöd från kommunens centrala ekonomifunktion kan efterfrågas och då i regel tillhandhålls. Verksamhetens komplexitet ställer dock stora krav på controllers insikt och förståelse för den aktuella verksamheten. Det beskrivs i intervju medföra att det stöd som budgetansvariga chefer får från central ekonomifunktion delvis är avhängig den ansvariga controllers erfarenhet och kunskap om verksamhetsområdet.

4.2.2 Reglering av ansvar för budget

I avsnittet avseende budgetprocessen i kommunens budget regleras kommunstyrelsen och nämndernas respektive ansvar inom ramen för budgetprocessen. Budgetprocessens viktigaste steg beskrivs och det framgår övergripande när olika underlag och moment i budgetprocessen ska vara genomförda samt vilka politiska instanser som ansvarar att besluta om dem.

4.2.3 Reglering av ansvar för uppföljning

Av kommunens ekonomistyrningsprinciper framgår att nämnden är skyldig att hålla sig informerad om den ekonomiska utvecklingen och snabbt vidta åtgärder som leder till att budgeten hålls då avvikelser uppstår eller är prognostiserade. När obalans råder mellan ekonomi och verksamhet är det ekonomi som är överordnat, med hänsyn till lagstiftning eller ambitionsnivåer fastställda av kommunfullmäktige. I relation till detta anges att nämndens ledamöter är skyldig att medverka till att beslut om åtgärder för att budgeten efterlevs. Om de förslag på åtgärder som presenteras av nämndens förvaltning inte anses vara acceptabla ur nämndens synvinkel är nämnden skyldig att fatta alternativa beslut som är genomförbara under året och som leder till att den av fullmäktige fastställda budgeten kan hållas.

Utöver de ordinarie rapporteringstillfällena ska nämnderna skyndsamt rapportera till kommunstyrelsen om väsentliga förändringar inträffar i verksamhet och i resultatutveckling. Av kommunens ekonomistyrningsprinciper framgår dock inte en definition av väsentliga förändringar eller en tydlig tidsram för dessa rapporteringar.

4.2.4 Bedömning

Vår bedömning är att ansvaret för budget och uppföljning i allt väsentligt är tydligt.

Vi konstaterar att övergripande ansvarsfördelning för ekonomi, budget och uppföljning är tydliggjort i styrande dokument. Vi bedömer att ansvar och krav som fastställs i budgetdokumentet i huvudsak är tydliga, men noterar att ingen definition av vad en väsentlig förändring innebär anges.

Vidare konstaterar vi att budgetansvariga chefer inte i samtliga fall bedöms kunna följa sin budget och ekonomi självständigt utifrån brister i systemstöd och att introduktion och utbildning i dessa inte fullt ut är tillräcklig. Tillgängligt stöd från central ekonomifunktion är delvis personbundet.

4.3 Budget- och uppföljningsprocessen

4.3.1 Budgetprocessen

Som framgår av rubrik 4.2.2 ovan regleras kommunens budgetprocess i ett specifikt avsnitt i kommunens "Budget 2023, plan 2024–2025". I avsnitt om budgetprocessen är respektive steg i budgetprocessen tidsatt. Vid sidan av tidplanen beskrivs respektive steg i budgetprocessen med utgångspunkt i framtaget årshjul (Se bilaga **5.1 Årshjul budgetprocessen**).

Budgetprocessen inleds med att kommunstyrelseförvaltningen tar fram och kommunicerar ett underlag för kommunens ekonomiska förutsättningar inför kommande budgetperiod i mars månad året innan budgetåret. Baserat på detta underlag tar respektive förvaltning och kommunens ledningsgrupp under perioden februari till april fram en så kallad verksamhetsanalys. Den och ramförslag är inte föremål för beslut i nämnd eller kommunstyrelsen, men kommuniceras till kommunstyrelseförvaltningen, representanter för nämnderna och övriga deltagande på budgetdagen som hålls i maj månad. Ekonomiska förutsättningar, omvärldsanalys och förvaltningarnas verksamhetsanalyser är underlag för diskussion under budgetdagen.

Kommunstyrelsen beslutar om budgetramar för kommunens nämnder i maj. Dessa kommuniceras sedan till nämnderna, vilka i september månad inkommer med ett yttrande avseende dem. I yttrandet ska nämnden redogöra för eventuella synpunkter på inriktningsramarna utifrån tidigare framtagna verksamhetsanalyser. Yttrandena används som underlag för den fortsatta politiska beredningen och ska redovisas under september månad i samband med budgetkonferensen, som 2023 genomfördes den 20 september.

När yttrande om nämndernas ramar har lämnats in påbörjar respektive nämnd sin process för att ta fram en detaljbudget för kommande budgetår. I samband med detaljbudgetarbetet ska respektive nämnd inarbeta eventuella effektiviseringskrav för kommande år.

Kommunfullmäktige fattar beslut om budget för kommande verksamhetsår och plan för de två därpå följande åren i november. Normalt fattar sedan respektive nämnd beslut om sin verksamhetsplan med budget i december⁶.

Budgetprocessen har inför budget 2024, med plan 2025–2026 förändrats något jämfört med tidigare år. Framför allt genom att fler avstämningstillfällen med den politiska organisationen har lagts in i syfte att möjliggöra mer informationsutbyte och påverkan.

Nämnderna i budgetprocess

Vid intervjuer samt av genomförd protokollgenomgång för nämndernas sammanträden 2023 framgår att både vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden följer stegen i kommunens gemensamma budgetprocess.

⁶ Angående år 2023 fattade kommunfullmäktige 2022-12-05 § 162 beslut om att uppdra till nämnder och styrelse att Budget och verksamhetsplan 2023, plan 2024–2025 skulle antas senast 28 februari 2023. Detta med anledning av nya övergripande mål från fullmäktige.

Intervjuade uppger däremot att strukturen i kommunens budgetprocess innebär att nämndernas arbete med åtgärder för budget i balans förskjuts i tid från våren till hösten året inför budgetår. Det är då de först, i samband med yttrandet om nämndernas inriktningsramar i september, formellt uttalar sig om given ram. Det beskrivs i intervju att detta medför svårigheter för nämnderna med att hinna ta fram och bereda åtgärder för en budget i balans, som har en tillräcklig eller fullständig ekonomisk effekt under det kommande budgetåret. I intervju beskrivs att kommunen inför budget 2024 infört rutinen att nämnderna redan i verksamhetsanalysen ska beskriva åtgärder för budget i balans.

4.3.2 Uppföljningsprocessen

Utvärderingen av kommunfullmäktiges mål, som tillika är mål för god ekonomisk hushållning sker genom utvärdering av nämndernas mål enligt plan för uppföljning som årligen fastställs av kommunstyrelsen. Plan för uppföljning avseende verksamhetsår 2023 fastställdes av kommunfullmäktige i "Budget 2023, plan 2024–2025". Uppföljning ska ske enligt tabell 1 nedan.

Tabell 1 – Ordinarie uppföljning avseende ett verksamhetsår

Uppföljnings-tillfälle	Rapporterande instans	Innehåll	Mottagande instans
Februari	Nämnderna	Uppföljning och prognos för driftbudget och investeringsbudget	Kommunstyrelsen
Mars	Nämnderna och styrelsen	Uppföljning och prognos för driftbudget med volymmått, investeringsbudget och exploateringsbudget	Kommunfullmäktige
Augusti	Nämnderna, styrelsen och bolag	Uppföljning och prognos av ekonomi (driftbudget, investeringsbudget, exploateringsbudget) och verksamhet (grunduppdrag, utvecklingsmål och personal)	Kommunfullmäktige
April (året efter)	Nämnderna, styrelsen och bolag	Uppföljning av ekonomi och verksamhet	Kommunfullmäktige

Central ekonomisk uppföljning görs även per maj och oktober, vilket framgår av de årliga ekonomiuppföljningsanvisningarna som går till förvaltningarna. Rapportering rekommenderas i anvisningarna att också skickas till nämnder och går till kommunstyrelsen muntligt innan nämndbehandling.

Nämndernas uppföljningsprocess

Av genomförd protokollgenomgång samt genomförda intervjuer framgår att vård- och omsorgsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden följer ordinarie uppföljningsprocess i enlighet med kommunens centrala instruktioner.

Utöver ordinarie rapporteringstillfällen har respektive nämnd infört ytterligare rapporteringstillfällen för att säkerställa att nämnden är tillräckligt informerad och uppdaterad om verksamhetens ekonomiska status. Anledningen till att de utökade uppföljningstillfällena har fastställts är att det upplevs som att de ordinarie rapporterna tar lång tid att ta fram och att det inte blir aktuellt när nämnden får ta del av rapporterna.

Vård- och omsorgsnämnden får ekonomisk uppföljning vid samtliga sammanträden med information från verksamheterna om volym och personal. Intervjuade beskriver att uppföljningen oftast sker muntligt. Dock efterfrågas ytterligare uppföljning med prognos från vård- och omsorgsnämnden för att nämnden löpande ska ha koll på ekonomin.

Barn- och utbildningsförvaltningen redovisar skriftliga och muntliga månadsrapporter till nämnden innehållande bland annat resultat per verksamhet, personalkostnadsavvikelser samt sjukfrånvaro. Intervjuade uppger att en anledning till de extra rapporteringstillfällena är att de ordinära ekonomiska rapporterna inte bedömts tillhandahålla tillräckligt aktuell information till nämnden.

4.3.3 Bedömning

Vår bedömning är att budget- och uppföljningsprocesserna endast delvis är ändamålsenliga.

Av genomförd granskning framgår att kommunens budgetprocess är fastställd i styrande och stödjande dokument. Däremot noterar vi att nämnderna inte formellt beslutar om framtagen verksamhetsanalys (per april) utan endast om yttrande om inriktningsram (per september). Vi bedömer att detta riskerar medföra att arbetet med åtgärder för att klara budget i balans påbörjas för sent för att åtgärderna ska kunna beredas och nödvändiga beslut fattas i tid för att dessa ska kunna ge full effekt det budgetår som budgeten avser.

Av genomförd granskning framgår att kommunens övergripande uppföljningsprocess är tydliggjord i styrande dokument, till vilka kompletterande anvisningar och mallar är framtagna. Dessa beskrivs dock inte fullt ut anpassade till de två granskade nämndernas behov av uppföljning och nämnderna har utifrån det infört rutin avseende anpassad månatlig uppföljning av ekonomi. Vi ser positivt på att nämnderna har arbetat fram egna kompletterande rutiner för uppföljning utifrån identifierat behov.

4.4 Underlag till budgetarbetet

Som redogjorts för under **avsnitt 4.3.1** ovan tas ett antal underlag fram inom ramen för kommunens budgetprocess. Nedan redogörs övergripande för dessa underlag, deras syfte och mest väsentliga innehåll samt om det är något som inte framgår av underlagen.

4.4.1 Ekonomiska förutsättningar och planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningar är ett kommunövergripande dokument som tas fram av kommunstyrelsens förvaltning. Utgångspunkt för planeringsförutsättningarna är föregående års befolkningsprognos⁷ med eventuella justering för de demografiska förändringarna, SKR:s skatte- och stadsbidragsprognos, löne- och prisförändringar och eventuella effektiviseringskrav.

De så kallade arbetsramarna tas fram utifrån dessa underlag samt baserat på föregående årsbudget. I samband med arbetsramarna anges de löne- och prisförändringar och eventuella effektiviseringskrav som förvaltningarna har att utgå från vid framtagandet av sin verksamhetsanalys.

4.4.2 Verksamhetsanalys

Parallellt med framtagandet av de övergripande planeringsförutsättningarna arbetar förvaltningarna och kommunens ledningsgrupp under februari-april med analysen av verksamheterna inför kommande budgetår och planåren. Viktiga underlag till verksamhetsanalysen är omvärldsanalys, lagförändringar, demografiska förändringar enligt befolkningsprognos samt effekter av politiskt fattade beslut. Detta analysarbete ska resultera i ett antal planer/underlag, av vilka nedan är ett urval som bedöms särskilt relevanta för denna granskning:

- Investeringar på kort och lång sikt
- Driftbudget
- Plan för omprioriteringar och effektiviseringar
- Eventuella konsekvenser för målgruppen, verksamhet, medarbetare, ekonomi, barnperspektivet och näringslivet

Verksamhetsanalyserna används som ett underlag för politiken samt har enligt intervju presenteras på budgetdagen i maj där controllers och verksamhetschefer deltar.

Nämndernas verksamhetsanalyser

Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsanalys är upprättad i enlighet med centrala anvisningar. Av analysen framgår information om uppdrag och ansvarsområde, konsekvens av demografiska förändringar, lagar och förordningar, omorganisation och övriga förändringar, volym- och resursmätt, driftbudget, behov utöver ram samt förändringar om ramen minskas. Under rubriken "Behov utöver ram" beskrivs att nämndens uppdrag sannolikt kommer att behöva revideras och ambitionsnivån kommer att behöva sänkas om inte finansieringen kan säkerställas.

Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsanalys är upprättad i enlighet med centrala anvisningar. Av analysen framgår information om uppdrag och ansvarsområde, konsekvens av demografiska förändringar, lagar och förordningar, omorganisation och övriga förändringar, volym- och resursmätt, driftbudget, behov utöver ram samt förändringar om ramen minskas.

⁷ Kommunen beställer sedan år 2017 befolkningsprognos från Statistiska Centralbyrån (SCB) och innehåller prognos fördelad per ålderskategori.

Av analysen framgår även en handlingsplan för budget i balans med både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. Dock framgår ingen information om en tidsplan för de beskrivna omprioriteringarna och effektiviseringarna eller hur stor ekonomisk effekt dessa beräknas få.

4.4.3 Inriktningsramar och yttrande om inriktningsramar

Som beskrivits i **avsnitt 4.3.1** ovan fastställer kommunstyrelsen inriktningsramar för respektive nämnd i juni månad året innan budgetår. I samband med respektive nämnds yttrande över inriktningsramar sammanställer nämnden en rapport där bland annat förutsättningar som ändrats sedan verksamhetsanalysen och önskade konsekvenser framgår.

Vård- och omsorgsnämnden antog yttrandet avseende inriktningsramarna 2023-09-05 § 61. Yttrandet är upprättat i enlighet med anvisning. Inledningsvis beskrivs flera förutsättningar som har förändrats sedan upprättad verksamhetsanalys. Dessa förändringar är bland annat har planerna för byggnation av särskilt boende fördröjts, detta har bidragit till att kommunen har behövt och kommer behöva köpa boendeplatser i andra kommer, vilket bedöms medföra ökade kostnader.

Av yttrandet framgår vidare att nämnden inte bedömer att den klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad ram för 2024. I rapporten beskrivs att budgetramen innehåller inräknade effektiviseringar, men att dessa bedöms bli svåra att uppnå i tillräcklig utsträckning för att uppnå budget i balans.

Barn- och utbildningsnämndens antog yttrandet avseende inriktningsramarna 2023-09-06 §127. Barn- och utbildningsnämnden har inte upprättat ett underlag i enlighet med mallen från den centrala ekonomifunktionen. I stället har ett dokument tagits fram där det framgår att det inte har skett några större förändringar sedan verksamhetsanalysen samt att nämnden bedömer att den klara av att uppnå budget i balans med föreslagna ramar om organisationen och skolstrukturen förändras. I analysen redogörs inte i detalj för vad en förändrad organisation och skolstruktur innebär. I intervju beskrivs däremot att arbete pågår med att ta fram en mer detaljerad plan för en förändrad skolstruktur för grundskolan i Håbo kommun.

4.4.4 Resursfördelning

Som beskrivits under **avsnitt 4.1.1** ovan har ett arbete med att ta fram och fastställa nya ekonomistyrningsprinciper för Håbo kommun pågått under 2023. I de nya ekonomistyrningsprinciperna tydliggörs kommunens resursfördelningsprinciper. I intervju beskrivs att dessa principer redan i praktiken är gällande för budgetarbete inom kommunen, vilket också framgår av kommunens "*Budget 2023, plan 2024–2025*". Den centrala resursfördelningsmodellen består av beräkningsförutsättningar och politiska prioriteringar. Beräkningsförutsättningarna tas fram av tjänstemän och utgår ifrån föregående årsbudget, demografiska förändringar, löneökning, prisökning, kapitalkostnader, engångsåtgärder, internhyra, omorganisation och statliga beslut.

I intervju beskrivs att det finns en risk kopplat till att bygga nämndernas budget på föregående års budget om nämnden inte uppvisar budget i balans, vilket är fallet för de två granskade nämnderna år 2023.

I intervju beskrivs även att det enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper är nämnderna som ansvarar för att bedriva ett arbete för att uppnå budget i balans. Kommunstyrelsen har även i samband med budgetarbetet inför 2024 beslutat att de två granskade nämnderna ska ta fram treåriga handlingsplaner för budget i balans. Det beskrivs visa på att det finns en medvetenhet om den utmanande ekonomiska situation nämnderna befinner sig i, men att det är tydliggjort att nämnderna behöver fortsätta arbeta för budget i balans utifrån befintliga ram- och resursfördelningsförutsättningar.

4.4.5 Bedömning

Vår bedömning är att det endast delvis finns tillförlitliga och uppdaterade underlag för budgetarbetet.

Vi konstaterar att kommunen har en fastställd och standardiserad process för framtagande av underlag för budgetarbetet som följs av berörda nämnder. I processen analyseras förutsättningar för kommunen som helhet och respektive nämnd. Däremot noterar vi att kommunen ännu inte formellt har fastställt en resursfördelningsmodell. Av granskade underlag avseende vård- och omsorgsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden framgår vidare att dessa nämnder utifrån de inriktningsramar som kommunfullmäktige beslutade om i juni inför år 2024 bedömer att de antingen inte kommer kunna uppnå budget i balans eller att det kommer krävas omfattande åtgärder för att göra det. I nämndernas verksamhetsanalys eller yttrande om rambudget ingår inte detaljerade redogörelser för de åtgärder nämnden planerar för att uppnå en budget i balans.

4.5 Prognosprocessen och prognossäkerhet

Nämnderna ska som framgår av **tabell 1** ovan lämna en prognos för sitt ekonomiska utfall mot budget åtminstone per februari, mars och augusti. Av genomförd protokollgenomgång för vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden perioden augusti 2022 – oktober 2023 framgår att uppföljning med prognos har genomförts i enlighet med gällande regelverk under den granskade perioden. På grund av det senarelagda budgetantagandet i enlighet med fullmäktiges beslut 2022-12-05 § 162, genomfördes ingen uppföljning per februari 2023.

4.5.1 Arbetet med prognoser

Det finns ”*Anvisningar för ekonomiskuppföljning 2023*” som anger hur den ekonomiska uppföljningen ska genomföras samt vad den ska innehålla och som är framtagen av ekonomiavdelningen. Av anvisningarna framgår att uppföljningen ska prognostisera utfallet av ekonomi för årets slut. Det framgår vidare att prognosen ska kommenteras i ekonomisystemet. Anvisningarna innehåller även information avseende hur prognosen ska tas fram med personalprognos, volymprognos, driftkostnader, investeringar samt exploateringsprojekt.

Intervjuade uppger att det är budgetansvariga chefer inom respektive förvaltningsorganisation som ansvarar för att ta fram en prognos vid de ekonomiska uppföljningstillfällena. Controllers ansvar i huvudsak är att kvalitetssäkra och bedöma rimligheten i satt prognos.

Av anvisningar för ekonomiuppföljningar 2023 framgår däremot att controllers finns tillgängliga för stöd med arbete avseende budget, uppföljning, analys samt prognos av ekonomin. Samt att ekonomiavdelningen erbjuder utbildning i ekonomi på en grundläggande nivå för budgetansvariga chefer.

I intervju beskrivs att det finns brister i prognosarbetet. Dessa är framför allt kopplade till de ovan beskrivna bristerna i tillgängliga systemsstöd och att chefer inte får en tillräcklig introduktion i tillgängliga systemstöd för att fullt ut kunna följa sin ekonomi självständigt.

4.5.2 Prognossäkerhet historiskt

I tabell 2 respektive 3 nedan redovisas resultat och prognos för vård- och omsorgsnämnden samt barn- och utbildningsförvaltningen åren 2019-2022.

Tabell 2 – Resultat och prognos, vård- och omsorgsnämnden 2019–2022, i mnkr

Vård- och omsorgsnämnden				
År	Budget	Prognos helårsutfall mot budget, per delårsrapport	Utfall per helår mot budget	Prognosavvikelse, utfall per helår mot prognostiserat utfall per helåret
2019	-282,1	0	8,3	8,3
2020	-306,6	12,1	20	7,9
2021	-325,5	4,9	1,7	-3,2
2022	-365,4	-10,8	-20,4	-9,6

Av tabell 2 ovan framgår att nämnden har haft ett positivt resultat mot budgetåren 2019-2021 men att resultat år 2022 var ett underskott om cirka 20,4 mnkr. I kolumnen längst till höger i tabell 2 redovisas prognosavvikelsen mellan nämndens prognostiserade helårsutfall vid delårsbokslut per augusti och faktiskt helårsutfall. Avvikelsen uppgår i genomsnitt till cirka 7,3 mnkr. I förhållande till nämndens genomsnittliga budgettram 2019-2022 motsvarar det en prognosavvikelse om cirka 2,3 procent.

Tabell 3 – Resultat och prognos, barn- och utbildningsnämnden 2019–2022, i mnkr

Barn- och utbildningsnämnden				
År	Budget	Prognos helårsutfall mot budget, per delårsrapport	Utfall per helår mot budget	Prognosavvikelse, utfall per helår mot prognostiserat utfall per helåret

2019	-589,3	-18,2	-23,4	-5,2
2020	-618,2	-19,5	-0,4	19,1
2021	-607,9	-7,9	-0,2	7,7
2022	-621,7	-22,4	-26,1	-3,7

Av tabell 3 ovan framgår att nämnden har haft ett negativt resultat mot budget samtliga år 2019–2022. I kolumnen längst till höger i tabell 3 redovisas prognosavvikelsen mellan nämndens prognostiserade helårsutfall vid delårsbokslut per augusti och faktiskt helårsutfall. Avvikelsen uppgår i genomsnitt till cirka 8,9 mnkr. I förhållande till nämndens genomsnittliga budgetram 2019-2022 motsvarar det en prognosavvikelse om cirka 1,5 procent.

4.5.3 Prognos under 2023 och nämndens prognosarbete

Vård- och omsorgsnämndens prognoser 2023

Tabell 4 – Vård- och omsorgsnämndens prognos under 2023, i mnkr

Vård- och omsorgsnämnden 2023			
Driftbudget	Prognos helårsutfall mot budget per mars	Prognos helårsutfall mot budget per maj	Prognos helårsutfall mot budget per augusti
-248,8	-14,5	-24,9	-35,3

Som framgår av tabell 4 ovan har vård- och omsorgsnämndens prognos försämrats med 20,8 mnkr från uppföljningen per mars till uppföljningen per augusti år 2023. Nämnden redovisar i sin delårsuppföljning per mars ett prognostiserat underskott om -14,5 mnkr. Vid maj prognostiserade nämnden ett underskott om -24,9 miljoner kronor vid ekonomiuppföljningen. Vid delårsrapporten per augusti prognostiserar vård- och omsorgsnämnden ett underskott om -35,3 miljoner kronor vid årets slut.

Underskottet beskrivs i samband med prognosen per mars bestå av konsekvenser av 2022 års förändring där förvaltningen tog över brukare från fristående aktörer, inhyrd personal för sjuksköterskor och socionomer samt högre personalkostnader än budgeterat. Det framgår även att det finns osäkerhet i prognosen per mars då det väntas tillkomma faktorer som kan påverka resultatet negativt per helåret. Dessa faktorer är bland annat: ny arbetstidslag om 11 timmar dygnsvila, rekvisering av statsbidrag, resultatet av extern konsults genomlysning av hemtjänsten, avveckling av verksamhet vid fastigheten Pomona och nya lokaler, ytterligare löneökningar samt att verksamhetssystem som ej stödjer en tillförlitlig statistik. Vidare framgår att prognosen bland annat ej tagit höjd för ökade volymer inom hemtjänsten och eller korttidsboende.

Vid intervjuer framgår att en anledning till ökningen av prognosen per augusti bland annat beror på stora ökning av insatser jämfört budget och tidigare prognoser.

I och med ökningen har platserna på kommunens boenden fyllts upp, vilket har inneburit att kommunen behövt köpa externa platser.

Vård- och omsorgsförvaltningens prognosarbete

Vård- och omsorgsnämnden eller dess förvaltningen har inte fastställt några principer eller instruktioner för prognosarbetet. I intervju beskrivs att prognoser tas fram och kommuniceras nedifrån och upp, från enhetschefer till avdelningschefer och sedan slutligen på förvaltningsnivå. Ansvarig controller bistår med stöd på samtliga nivåer, både direkt då prognos upprättas om så efterfrågas samt som kvalitetssäkrare av prognoser på olika nivåer. Intervjuade beskriver att tillgängligt stöd från controller i huvudsak är tillräckligt.

En utmaning i nämndens prognosarbete är att så pass mycket av nämndens verksamhet och utfall styrs av volymer för behov av olika typer av insatser och det personalbehov som är förknippat med det. Det beskrivs i intervju att det är svårt att prognostisera med exakthet, bland annat då tillgängligt verksamhetssystem ej stödjer tillförlitlig statistik avseende till exempel utförda insatser i förhållande till planerade. Fokus vid prognos beskrivs i intervju vara att avläsa vilka kostnader som ökar mest och att analyser utförs för att identifiera vad som påverkat kostnaden.

Barn- och utbildningsnämnden

Tabell 5 – Barn- och utbildningsnämndens prognos under 2023, i mnkr

Barn- och utbildningsnämnden 2023			
Driftbudget	Prognosavvikelse per mars	Prognosavvikelse per maj	Prognosavvikelse per augusti
-640,9	-26,2	-23,2	-37,5

Som framgår av tabell 5 ovan har barn- och utbildningsnämndens prognos försämrats med 11,3 mnkr från uppföljningen per mars till uppföljningen per augusti år 2023. Vid nämndens delårsuppföljning per mars redovisas ett prognostiserat underskott om -26,2 mnkr per helåret.

Nämndens underskott beskrivs bero på att verksamheten inte är kostnadsanpassad till årets budgetramar. I intervju beskrivs att framför allt nämndens grundskoleverksamhet har en högre kostnad än den i jämförbara kommuners. Prognosen innefattar planerade personaleffektiviseringar under år 2023 om 11 mnkr.

Vid delårsrapporten per augusti prognostiserar barn- och utbildningsnämnden ett underskott om -37,5 mnkr. Av delårsrapporten framgår att effektiviseringsåtgärderna som togs fram i samband med den ekonomiska upplöjningen per mars inte kommer uppnå den effekt som bedömdes i prognos per mars under år 2023. Det är också detta som är av anledningen till att prognosen för augusti försämrats jämfört med den per mars.

Nämnden prognosarbete

Barn- och utbildningsnämnden eller dess förvaltning har inte fastställt några egna principer eller instruktioner för prognosarbetet. Som beskrivits ovan och som beskrivs i intervju innebär brister i befintliga systemstöd och budgetansvariga chefers möjligheter att arbeta i dessa att förvaltningschef och förvaltningens ekonom bedömt det nödvändigt att driva nämndens prognosarbete under år 2023.

Av "Informationsunderlag inför handlingsplan" daterat 2023-01-30 framgår att barn- och utbildningsförvaltningen upplever att centralt antagna riktlinjer om kvartalsvis uppföljning försvårar för förvaltningens förutsättningar att prognostisera på ett ändamålsenligt sätt.

I intervju beskrivs att controller vid ekonomikontoret inte varit involverad på ett aktivt sätt i prognosarbetet inför barn- och utbildningsnämndens delårsbokslut.

4.5.4 Bedömning

Vår bedömning är att det endast delvis har upprättats ändamålsenliga prognoser samt att prognossäkerheten är rimlig.

Av granskningen framgår att det finns anvisningar samt till viss del stödsystem för prognosarbetet. Tillgängliga stödsystem är dock inte för någon av nämnderna fullt ut anpassade för att budgetansvariga chefer genom dem självständigt ska kunna följa sin ekonomi och därmed göra prognoser.

Vi konstaterar att vård- och omsorgsnämnden åren 2019-2022 i genomsnitt hade en prognosavvikelse mellan prognos per augusti och utfall per helåret om cirka 2,3 procent av budgetramen. Motsvarande siffra för barn- och utbildningsnämnden är cirka 1,5 procent. Vidare framgår att båda nämndernas prognostiserade resultat försämrats på ett betydande sätt mellan prognoserna per mars och per augusti 2023. Detta indikerar att respektive nämnds prognosarbete inte fullt ut är tillräckligt för att ge ett tydligt underlag för bedömning av nämndens ekonomiska situation per rapporteringstillfället.

4.6 Avvikelser

Som beskrivits under avsnitt 4.2 ovan är respektive nämnd ansvarig att hålla sig informerad om den ekonomiska utvecklingen inom verksamheten och måste fatta beslut om åtgärder då avvikelse mot budget uppstår⁸. Av kommunens ekonomistyrningsprinciper framgår att Håbo kommun är en decentraliserad organisation vilket innebär att det är principiellt viktigt att inte överföra problemlösningen till högre nivåer (främst kommunstyrelsen) eller till annan nämnd.

Av "Anvisningar för delårsrapport 2023" framgår att kommunen visade ett sämre resultat än budgeterat vid delårsuppföljningen per mars 2023.

⁸ I ekonomistyrningsprinciperna anges att: "Det förhållandet att vissa poster i budgeten på kort sikt är "opåverkbara" för nämnden fritar den inte från ansvaret att hålla totalbudgeten. Nämnden ska genom planering och uppföljning ha sådan överblick att "opåverkbara" kostnader täcks inom den beslutade budgetramen.

2023-12-14

Det resulterade i att kommunfullmäktige beslutade att uppmana nämnderna att vidta åtgärder för att hålla sin driftbudgetram och att rapportering ska ske i delårsrapporten per augusti 2023. I anvisningarna anges att det ska framgå vilka åtgärder som vidtagits eller planer för att förhindra avvikelser vid årsskiftet samt att dessa ska innehålla förväntad effekt. Nämnden ansvarar sedan för att besluta om åtgärderna alternativt ange alternativa åtgärder.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträdet, per 2023-03-08 § 18, i samband med beslut om "Budget och mål 2023 samt plan 2024–2025", att uppdra till förvaltningen att presentera en bruttolista med möjliga effektiviseringsåtgärder. I beslutet uppges även att nämnden stod inför stora utmaningar inför 2023 utifrån tilldelad ekonomisk ram. Vid samma sammanträde, §20, beslutade även nämnden om att uppdra till förvaltningen att genomföra en genomlysning av hemtjänstens verksamhet med stöd av en extern utredare, med anledning av det redovisade ekonomiska underskottet i hemtjänsten. Syftet med genomlysningen var att både på kort och lång sikt hitta åtgärder för att nå ett resultat i balans inom nämndens tilldelade ram.

Vid sammanträdet, per 2023-05-04 §37, beslutade nämnden att godkänna delårsuppföljningen per mars 2023, samt att godkänna åtgärder för budget i balans i enlighet med rubrik 2.1 i rapporten. Åtgärderna är dock av övergripande karaktär och det framgår ingen tidsplan eller förväntad ekonomisk effekt. I rapporten uppges att hemtjänsten stod för den största delen av det prognostiserade underskottet om cirka 20 mnkr.

Nämnden godkände handlingsplan för ekonomi i balans vid sammanträdet 2023-06-08 § 50. Däremot anges i samband med det att en stor del av åtgärderna i handlingsplanen är beroende av åtgärder som skulle föreslås i den externa utredarens genomlysning, som vid tillfället inte var klar. Vid tidpunkten prognostiserade nämnden för ett underskott om -15 mnkr vid årets slut. I handlingsplanen framgår 11 åtgärder med tillhörande aktiviteter och förväntad ekonomisk effekt under 2023 och 2024. Handlingsplanen är upprättad i enlighet med ekonomikontorets anvisningar.

Den ekonomiska effekten av åtgärderna beräknas till 15 mnkr år 2023 respektive 26 mnkr för år 2024. Nämnden uttryckte även att åtgärdsplanen saknade en konsekvensanalys. Beslut fattas att en sådan, tillsammans med mer konkreta åtgärder, ska presenteras för nämnd under september månad.

Den genomlysning av hemtjänsten som beslutades under våren redovisades för nämnden under sammanträde 2023-09-05 § 61. Nämnden beslutade i samband med redovisningen att förvaltningen skulle sammanställa en åtgärdsplan utifrån genomlysningens resultat, som skulle redovisas i oktober månad.

Under sammanträdet, 2023-10-03 § 80, redovisade förvaltningen ett förslag till åtgärdsplan utifrån utredning, som nämnden antog. Utifrån genomlysningens resultat skapades en handlingsplan där aktivitet, dagens problematik, vad som ska göras, ansvarig, startdatum, klart och status för arbetet framgår.

Av handlingsplanen framgår dock ingen förväntad ekonomisk effekt. Nämnden beslutade även att följa upp handlingsplanen vid varje sammanträde framöver.

Nämnden beslutade att godkänna delårsrapport per augusti, per 2023-10-03, samt uppmanade förvaltningen att i möjligaste mån arbeta för en budget i balans. Av delårsrapporten framkommer även att handlingsplanen som nämnden tagit fram för 2023 och 2024 inte kommer få full effekt under 2023.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden beslutade att godkänna "*Budget och verksamhetsplan 2023, plan 2024–2025*", samt att förvaltningen skulle arbeta fram åtgärder för en budget i balans per 2023-02-22 § 25. Åtgärder skulle återrapporteras i samband med delårsuppföljningen per mars. Vid samma sammanträde beslutade även nämnden om att en fullständig rapport tillsammans med handlingsplan skulle presenteras vid sammanträdet i maj, i enlighet med kommunstyrelsens beslut 2022-11-28 § 323.

Vid sammanträdet i februari, § 30, gav nämnden även förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna och de ekonomiska konsekvenserna för en ny organisation och struktur av grundskolan i kommunen samt att föreslå en implementationsplan för att kunna genomföra omstrukturering under mandatperioden. Nämnden beslutade att en återrapportering av uppdrag skulle ske i september månad.

Under våren 2023 genomfördes en genomlysning av barn- och utbildningsförvaltningen av ett extern utredare som återrapporterade till nämnden vid sammanträdet 2023-05-03 §72. Vid sammanträdet i maj, 2023-05-02 §75, beslutade nämnden vidare att godkänna delårsuppföljningen per mars. Av delårsrapporten per mars framgår åtgärder för en budget i balans på både kort och lång sikt. Av åtgärderna framgår dock ingen tidsplan eller hur stor effekt åtgärderna beräknas få.

I samband med delårsuppföljningen per mars gav nämnden förvaltningen i uppdrag att skapa en separat åtgärdsplan för budget i balans, inklusive konsekvensbeskrivningar samt angiven besparing per åtgärd, med återrapportering i juni.

Handlingsplan för ekonomi i balans återrapporterades till i nämnden vid sammanträde 2023-06-14. I barn- och utbildningsnämndens handlingsplan för en ekonomi i balans redovisas 14 åtgärder med tillhörande aktiviteter och en beräknad ekonomisk effekt för år 2023 och 2024. Handlingsplanen är upprättad i enlighet med ekonomikontorets anvisningar. Den beräknade ekonomiska effekten beräknas till 26,7 mnkr år 2023 respektive 58,4 mnkr år 2024. Som framgår av **avsnitt 4.5.3** försämrades prognosen från mars till augusti månad, delvis som en konsekvens av att de framtagna åtgärderna inte fått den ekonomiska effekt som först prognostiserades.

Nämnden har även fattat beslut om att avveckla en förskola utifrån ett ekonomiskt syfte. Besluten fattades 2023-10-04 där förskolan kommer att avvecklas per sista december 2023. Vidare har förskoleelever från en förskola flyttats över till andra klasser då lokalerna för förskolan ej varit användbara, vilket har minskat kostnaderna.

Som beskrivits ovan har en förändring av skolstrukturen inom grundskolan identifierats som det viktigaste övergripande åtgärdsområdet för att barn- och utbildningsnämnden ska kunna uppnå budget i balans.

Det pågår enligt intervju ett arbete med att se över strukturen bland annat inriktat mot att ta vara på skolor, se över investeringar och ändra om i klasser, vilket skulle innebära strukturella förändringar.

Intervjuade beskriver att det i dagsläget är för små elevantal i klassrum vilket bidrar till ökade kostnader för personal och lokaler. En strukturell förändring skulle bland annat innebära att se till att elevantalet vid kommunens grundskolor justeras så att tillgängliga personalresurser optimeras utifrån ett schemaläggningssperspektiv. För att möjliggöra detta beskrivs i intervju att befintliga skolbyggnader behöver byggas om och fördelningen av elever mellan skolor förändras. I intervju beskrivs att en omstruktureringsplan är planerad att presenteras för nämnden under december månad 2023.

Intervjuade uppger att det har införts åtgärder kortsiktigt för att minska underskottet under 2023, bland annat har anställningsstopp och köpstopp införts. Vid intervjuer beskrivs däremot att personalkostnader är den största kostnadsposten för nämnden och att de kortsiktiga åtgärderna därför endast kommer att ha en begränsad effekt på årets underskott. Intervjuade beskriver vidare att det kommer krävas ytterligare åtgärder för att klara budget för 2024.

4.6.1 Bedömning

Vår bedömning är att avvikelser i förhållande till budget och prognos endast delvis har analyserats och hanterats.

Av granskningen framgår att såväl vård- och omsorgsnämnden som barn- och utbildningsnämnden har haft betydande negativa avvikelser mot budget både år 2022 och år 2023. Vi konstaterar att båda nämnderna har fattat ett antal beslut som syftar till att analysera och hantera dessa avvikelser. Arbetet med att ta fram och i delar implementera handlingsplaner för budget i balans är pågående vid tid för granskning, vilket vi ser positivt på. Däremot konstaterar vi att beslutade och planerade åtgärder sannolikt inte kommer att vara tillräckliga för att nämnderna ska uppnå budget i balans år 2023 och att det fortsatt finns en betydande risk att nämnderna inte kommer att kunna uppnå budget i balans år 2024.

Vi noterar vidare att det är av vikt att både respektive nämnd och kommunorganisationen är samordnad i det pågående arbetet att hantera konstaterade avvikelser mot budget och prognos. Detta för att säkerställa att arbetet sker i enlighet med kommunens ekonomistyrningsprinciper.

4.7 Kommunstyrelsens uppsikt

Av kommunens ekonomistyrningsprinciper framgår att det åligger styrelsen att ha hand om den ekonomiska förvaltningen. Det innebär bland annat att ta ställning till vilka åtgärder som utöver nämndernas åtgärder ska vidtas om resultatutvecklingen avviker från den planerade. Inom ramen för detta ska kommunstyrelsen göra nödvändiga framställningar till kommunfullmäktige.

Av ekonomistyrningsprinciper framgår vidare att nämnderna utöver de beslutade rapporteringstillfällena som framgår av tabell 1 ovan (se avsnitt 4.3.2. ovan) skyndsamt ska rapportera till kommunstyrelsen om väsentliga förändringar inträffar i verksamhet och i resultatutveckling. I ekonomistyrningsprinciperna specificeras inte hur denna rapport ska lämnas och vad som ska ingå i den. Kommunstyrelsen får månatligen en ekonomisk återrapportering från ekonomikontoret.

Vidare framgår av protokollgenomgång för kommunstyrelsen perioden juni 2022 – oktober 2023 framgår att styrelsen vid flera tillfällen tar del av rapportering från nämnderna och att ett flertal beslut fattas avseende att uppdra nämnderna att ta fram och eller återrapportera arbete med åtgärdsplaner för ekonomi i balans. I samband med ett antal av dessa ärenden beslutar kommunstyrelsen även om när den ska ta del av återrapportering avseende hur nämndernas arbete med handlingsplaner för budget i balans fortlöper.

Handlingsplaner

Kommunstyrelsen beslutade 2022-11-28 §323 att nämnderna skulle inkomma med en handlingsplan samt redovisa handlingsplanen med dess effekter till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen godkände nämndernas redovisning av handlingsplaner vid sammanträdet 2023-06-15 § 187. Kommunstyrelsen beslutade även om att uppdra till nämnderna att redovisa åtgärder för en budget i balans i enlighet med handlingsplanerna vid kommunstyrelsen sammanträde i oktober månad. Som framgår ovan (**se avsnitt 4.6**) har både vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden arbetat med att ta fram handlingsplaner i enlighet med kommunstyrelsens beslut.

Kommunstyrelsen beslutade 2023-09-22 § 271 att införa anställningsstopp för tillsvidare- och visstidsanställda i kommunen. Vidare uppmanade kommunstyrelsen samtliga nämnder att iaktta stor restriktivitet avseende inköp av varor och tjänster utanför det lagstadgade uppdraget.

Kommunstyrelsen beslutade 2023-10-24 § 288 att föreslå kommunfullmäktige att besluta ge samtliga nämnder i uppdrag att upprätta en treårig handlingsplan för budget i balans, samt att redovisa nämndernas handlingsplaner i budget och verksamhetsplan för 2024 och årsredovisningen 2023. Det framgår vidare att handlingsplaneringa ska innehålla tidsplan och beräknat utfall för åtgärder. Av protokollet framgår även att arbetet med handlingsplaner pågår och att dessa månadsvis följs upp av respektive nämnd, samt kommunstyrelsenivå utifrån uppsiktsplikten.

Kommunstyrelsen beslutade vidare 2023-10-24 § 286 att föreslå kommunfullmäktige att besluta att nämnder och styrelse ska anta budget och verksamhetsplan 2024, plan 2025–2026 inklusive handlingsplan för budget i balans senast 31 december 2023.

Skattehöjning och resultatutjämningsfond

Kommunstyrelsen gav förslag till kommunfullmäktige, per 2023-10-24 §286, att fastställa den kommunala skattesatsen med en ökning för år 2024. Höjningen innebär att den kommunala skattesatsen ökar med 50 öre under 2024. Syftet med höjningen är att ge möjlighet för barn- och utbildningsnämnden att genomföra omstruktureringen i skolan.

Av budget 2024 framgår vidare att Håbo kommun kommer att använda sin resultatutjämningsfond om 14,7 miljoner kronor under år 2024. Av resultatutjämningsfonden ska enligt intervju 8,5 mnkr användas för att förstärka vård- och omsorgsnämndens budget år 2024. Detta utifrån att nämnden bedömer att den inte har förutsättningar att uppnå budget i balans år 2024 utifrån den indikativa rambudget som kommunfullmäktige fastställde i juni.

4.7.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen i allt väsentligt utövar tillräcklig uppsikt.

Vi konstaterar att ett övergripande regelverk för kommunstyrelsens uppsikt finns genom kommunens ekonomistyrningsprinciper. Av genomförd protokollgenomgång framgår vidare att kommunstyrelsen tar del av uppföljning av berörda nämnders ekonomiska resultat och prognos. Styrelsen fattar även vid ett flertal tillfällen beslut avseende nämndernas arbete med budget i balans och även beslut som innebär att nämndernas ekonomiska förutsättningar tillfälligt stärka inför kommande år. Som framgår av ovan revisionsfrågor prognostiserar däremot båda vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden fortsatt stora underskott för verksamhetsåret 2023 och betydande osäkerhet finns avseende år 2024.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att övergripande granska om vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden har budgetförutsättningar för att säkerställa rutiner för en effektiv och tillfredsställande ekonomistyrning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden inte har budgetförutsättningar för att säkerställa rutiner för en effektiv och tillfredsställande ekonomistyrning.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden** och **vård- och omsorgsnämnden** att:

- Säkerställa att tillräckliga systemstöd finns och att tillräcklig introduktion och utbildning tillhandahålls för att budgetansvariga chefer själva ska kunna följa upp och analysera sin ekonomi.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **kommunstyrelsen** att:

- Säkerställa att granskade nämnder vidtar tillräckliga åtgärder för att uppnå en budget i balans. Inom ramen för detta rekommenderas styrelsen att fortlöpande följa upp och utvärdera om de åtgärder som nämnderna planerar och beslutat är tillräckliga.
- Säkerställa att nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv antas.
- Se över behovet att i styrande dokument tydliggöra regelverk och ramverk för nämndernas arbete med prognoser.

Håbo kommun

Granskning av vård- och omsorgsnämndens och barn- och utbildningsnämndens

2023-12-14

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **vård- och omsorgsnämnden** och **barn- och utbildningsnämnden** att:

- Säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att uppnå en budget i balans. Inom ramen för detta rekommenderas respektive nämnd att fortlöpande följa upp och utvärdera om de åtgärder som är beslutade är tillräckliga.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi **barn- och utbildningsnämnden** att:

- Säkerställa att planerade och pågående åtgärder för budget i balans förankras med berörda intressenter inom och utom kommunorganisationen.

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin

Certifierad kommunal revisor

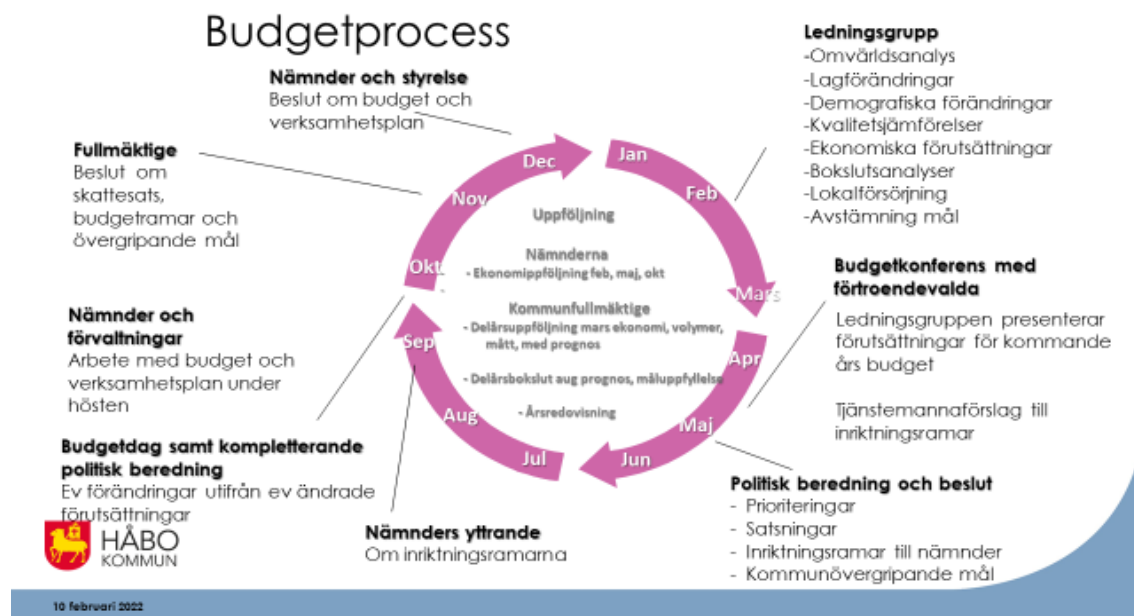
Jesper Häggman

Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Bilagor

5.1 Årshjul budgetprocessen

§ 108

Dnr 2023/01737

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner bifogat yttrande över granskningen av kommunens interna kontroll.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har genomfört en granskning av kommunens arbete med intern kontroll med särskilt fokus på lagefterlevnad, verkställighet av beslut och uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. Revisionen riktar efter avlämnad granskning ett antal rekommendationer till kommunstyrelsen och begär ett yttrande över rapporten.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen godkänner bifogat yttrande över rapporten.

Beslutsunderlag

– Missiv - Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

– Granskningsrapport - Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

– Yttrande över granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet, KS 2023/01737 nr 126679

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

Beslutet skickas till:

Kommunrevisionen
Kommunfullmäktige (för kännedom)
Kanslichef

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

Rapport

Håbo kommun

KPMG AB

2023-12-06

Antal sidor 16

Bilagor 1

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Övergripande styrdokument och organisering avseende intern kontroll	7
3.2	Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll	11
4	Samlad bedömning och rekommendationer	14
A	Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll	16
A.1	Kommunstyrelsen	16
A.2	Barn- och utbildningsnämnden	20
A.3	Bygg- och miljönämnden	22
A.4	Vård- och omsorgsnämnden	23
A.5	Socialnämnden	25
A.6	Kultur- och fritidsnämnden	28
A.7	Lönenämnden	29
A.8	Valnämnden	30
A.9	Krisledningsnämnden	30

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

1 Sammanfattning

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete vad gäller intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att granska om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att kommunstyrelsen och stor del av nämnderna under 2023 utvecklat system och rutiner för interna kontrollen enligt reglementet för intern kontroll.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna redovisas nedan:

Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
Finns ändamålsenliga styrdokument som definierar intern kontroll samt finns det system och rutiner för en tillfredsställande intern kontroll?	Kommunen har ett reglemente och rutiner för intern kontroll. Reglementet bör uppdaterats då inte längre är gällande. Reglementet och rutinerna för intern kontroll ger stöd i processen av arbetet med intern kontroll. Vi noterar dock att reglementet i vissa fall bedömer ett riskvärde om 4 som en låg risk och i vissa fall som en medium risk. Detta skapar en otydlighet kring vilken nivå ett riskvärde om 4 ska ges. Vidare anger rutinerna att åtgärder ska planeras för de processer där riskerna bedömts som kritisk eller i vissa fall vid bedömning medium. Det finns här en otydlighet kring när åtgärder behöver planeras för en medium risk.	Initiera revidering av reglemente och bereda den inför beslut av kommunfullmäktige då nuvarande reglementet inte längre är gällande. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att i revideringen föreslå ett förtydligande i reglementet avseende om en risk med riskvärdet 4 ska bedömas som en låg risk eller en medium risk. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att i rutinerna för intern kontroll förtydliga när en åtgärd behöver planeras för en medium risk.
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt / delvis	Rekommendationer

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Har nämndens ledamöter tillräckliga kunskaper om sitt ansvar?	Kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden har i all väsentlighet tillräckliga kunskaper om sitt ansvar för intern kontroll. Nämndens ledamöter för kultur- och fritidsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden bedöms delvis ha tillräckliga kunskaper. I kontakt med kultur- och fritidsnämnden anger dem att de inte har någon dokumentation av att utbildningstillfällen har ägt rum. Förvaltningschefen på barn- och utbildningsförvaltningen anser att nämnden inte har fått tillräckliga utbildningsinsatser, medan ordförande för barn- och utbildningsnämnden anser att nämnden delvis har fått tillräcklig utbildning.	Vi rekommenderar att genomföra utbildningar avseende intern kontroll för barn- och utbildningsnämnden.
Revisionsfråga	Bedömning: Ja / Delvis	Rekommendationer
Belyser risk- och väsentlighetsanalyserna områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet?	Vår bedömning är att risk- och väsentlighetsanalyserna för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden belyser områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. I barn- och utbildningsnämndens, bygg- och miljönämndens och i kultur- och fritidsnämndens risk- och väsentlighetanalyser belyses inte alla tre områden.	Vi rekommenderar att områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet belyses ytterligare i risk- och väsentlighetsanalyserna för bygg- och miljönämnden samt barn- och utbildningsnämnden.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Ligger valda kontrollaktiviteter i linje med bedömningarna i risk- och väsentlighetsanalyserna?	De valda kontrollaktiviteterna stämmer överens med de risker som identifierats i risk- och väsentlighetsanalysen. Vi noterar dock att bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden inkluderar risker i sin interna kontrollplan som bör accepteras. Vidare noterar vi att vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden inte inkluderar risker i sin interna kontrollplan som har ett riskvärde som bör hanteras. Vi noterar även att i	Vi rekommenderar kommunstyrelsen och nämnderna att se över hur risker bedöms för att kunna säkerställa att de risker med ett riskvärde som anges att de ska inkluderas i den interna kontrollplanen också återfinns i planen, samt att de risker som bör accepteras inte inkluderas i intern kontrollplanen. Vi rekommenderar även valnämnden och lönenämnden

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

	kommunstyrelsens interna kontrollplan återfinns risker där det inte finns något kontrollmoment trots att det bör finnas enligt reglementet.	att upprätta en intern kontrollplan för år 2024.
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Är nämndens ledamöter delaktiga i framtagandet av riskbedömningar och internkontrollplaner?	Av granskningen framgår det att nämndens ledamöter tillsammans med tjänstemännen har en avstämning i form av en workshop avseende de risker som identifierats för att sedan ta fram en intern kontrollplan.	Vi rekommenderar att kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter fortsatt säkerställer att de involveras i framtagande av riskbedömningar och internkontrollplaner.
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Är uppföljningarna av internkontrollplanen ändamålsenliga?	Nämnderna har gett en återrapportering till kommunstyrelsen angående intern kontroll som ligger till grund för delårsrapporteringen i augusti. Vi har även tagit del av utvärderingsdokumenten som ligger till grund för delårsrapporteringen.	Vi rekommenderar att styrelse och nämnderna fortsatt säkerställer att återrapportering av internkontrollarbete sker i den utsträckning som internkontrollreglementet föreskriver.
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Har kommunstyrelsen utövat sin uppsiktsplikt avseende den verksamhet som de nämnder som ingår i granskningen ansvarar för?	Kommunstyrelsen har tagit del av nämndernas uppföljningsrapporter avseende intern kontroll och har upprättat en delårsrapport där intern kontroll inkluderas.	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att fortsatt utövar sin uppsiktsplikt genom att ta del av nämndernas uppföljningsrapporter och vid större avvikelser rekommenderar kommunfullmäktige att vidta åtgärder.
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
Hur säkerställs att åtgärder vidtas vid behov?	Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden har presenterat åtgärder. Socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden kommer presentera åtgärder i en större rapport i december 2023.	Vi rekommenderar socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden att åtgärder med anledning av genomförd intern kontroll presenteras i december.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

2 Bakgrund

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete vad gäller intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Av kommunallagens 6 kapitel 6 § framgår att nämnderna, var och en på sitt område, ska tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten i övrigt. De ska även tillse att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt. Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål, uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organisation bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa tillämpas.

Revisorerna har utifrån sin riskbedömning konstaterat att det finns ett behov av att genomföra en granskning av området med särskild tonvikt på områdena

- Lagefterlevnad,
- Verkställighet av beslut och givna uppdrag samt
- Upphandling och avtalstrohet.

En bristfällig styrning, uppföljning och kontroll av dessa områden kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att kommunens mål inte nås. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga och nämnder.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen har syftat till att granska om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Finns ändamålsenliga styrdokument som definierar intern kontroll samt finns det system och rutiner för en tillfredsställande intern kontroll?
- Har nämndens ledamöter tillräckliga kunskaper om sitt ansvar?
- Belyser risk- och väsentlighetsanalyserna områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet?
- Ligger valda kontrollaktiviteter i linje med bedömningarna i risk- och väsentlighetsanalyserna?
- Är nämndens ledamöter delaktiga i framtagandet av riskbedömningar och internkontrollplaner?
- Är uppföljningarna av internkontrollplanen ändamålsenliga?

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Har kommunstyrelsen utövat sin uppsiktsplikt avseende den verksamhet som de nämnder som ingår i granskningen ansvarar för?
- Hur säkerställs att åtgärder vidtas vid behov?

Granskningen omfattar kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollarbete för 2023, särskilt avseende områdena:

- Lagefterlevnad,
- Verkställighet av beslut och givna uppdrag samt
- Upphandling och avtalstrohet.

Granskningen avser samtliga nämnder förutom överförmyndarnämnden då Uppsala kommun är värdkommun för nämnden.

Granskningen har varit av övergripande karaktär och fokuserar på de delar av internkontrollarbetet styrelse och nämnderna är involverade i. Granskningen avser verksamhetsåret 2023. Kommunens förvaltningar utför ett omfattande kvalitets- och kontrollarbete som inte har berörts inom ramen för den här granskningen.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policyer.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av reglemente över intern kontroll och rutiner för intern kontroll. Dokumentstudier har även gjorts av styrelse och nämndernas reglementen, interna kontrollplaner, risk- och väsentlighetsanalyser, uppföljningsdokument samt Håbo kommuns delårsrapportering.
- Intervju har genomförts med Håbo kommuns kanslichef. Skriftliga frågor har även skickats ut till förvaltningschefer samt ordföranden för kommunstyrelsen, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden.

Rapporten är faktakontrollerad gällande intervju/avstämningar. Vid faktaavstämning har även kommunstyrelsens ordförande, kommundirektör och ekonomichef getts tillfälle att återkoppla synpunkter.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

3 Resultat av granskningen

Granskningens resultat presenteras i två delar, en sammanfattande del där granskningens övergripande iakttagelser och bedömningar belyses samt i en bilaga där iakttagelser hänförliga till respektive kommunstyrelse och nämnd belyses enskilt.

3.1 Övergripande styrdokument och organisering avseende intern kontroll

3.1.1 Reglemente intern kontroll

Kommunfullmäktige har antagit ett reglemente för intern kontroll år 2018 som gäller för kommunstyrelsen och övriga nämnder¹. Vi noterar att reglementet endast gäller i fyra år, vilket även uppmärksammas i den utvärdering av intern kontroll som gjordes för år 2022. I utvärderingen² anges att en aktualitetsprövning av reglementet ska genomföras under 2023.

Reglementet syftar till att säkerställa en god intern kontroll i kommunens verksamheter. Den interna kontrollen ska med en rimlig grad av säkerhet säkerställa att:

- Kommunens verksamhet är ekonomisk och resultatrik
- Informationen som besluten grundar sig på är tillräcklig och tillförlitlig
- Lagens bestämmelser, myndighetsföreskrifter och fattade beslut iakttas
- Egendom och resurser tryggas

Av reglementet framgår att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns ett välfungerande system för intern kontroll av kommunen. Kommunstyrelsen ska ansvara för att organisationen för intern kontroll upprättas, att den fungerar ändamålsenligt samt att rapporteringen av den interna kontrollen är tillfredsställande. Kommunstyrelsen ska även utforma kommunövergripande rutiner för planering och uppföljning av intern kontroll, utforma konkreta anvisningar för nämndernas rapportering samt bevaka att reglementet för intern kontroll följs.

Reglementet anger att respektive nämnd har ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Reglementet anger att detta ansvar innebär att nämnderna ska

- Upprätta en organisation för nämndernas interna kontroll
- Vid behov utforma kompletterande regler och anvisningar för den interna kontrollen anpassad till nämndens behov
- Upprätta en planering för hur genomförandet av den interna kontrollen ska gå till
- Fastställa hur brister i den interna kontrollen ska rapporteras

¹ Reglemente internkontroll, Kommunfullmäktige, 2018-12-10 §176

² Utvärdering av system och rutin för intern kontroll 2022, Kommunstyrelsen, 2023-09-27

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Åtgärda de brister i verksamheten som uppmärksammas genom den interna kontrollen

Vidare anges att förvaltningschefen (eller motsvarande) ansvarar för att de konkreta interna rutinerna i verksamheten är utformade så att en god intern kontroll kan upprätthållas. Budgetansvariga chefer ska informera underställd personal om vilka regler, anvisningar och rutiner för upprätthållande av en god intern kontroll som gäller inom respektive verksamhet/avdelning/enhet. De ska även se till att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll. Enligt reglementet är alla anställda skyldiga att följa regler/rutiner/anvisningar gällande intern kontroll.

Fel och brister i verksamheten som identifieras av den interna kontrollen ska rapporteras till närmast överordnad som i sin tur rapporterar vidare uppåt i organisationen.

Reglementet anger att varje nämnd ska genomföra en riskanalys som ska dokumenteras och uppdateras vid behov, i syfte att säkerställa att den omfattar aktuella risker. Identifierade risker ska värderas utifrån en bedömning av sannolikheten för att risken inträffar och vilken konsekvens för verksamheten risken medför. Bedömningen av sannolikheten och dess konsekvens tilldelas ett värde mellan 1–4, där 1 är låg sannolikhet / liten konsekvens och 4 är mycket hög sannolikhet / mycket stor konsekvens. Värdet för sannolikheten och konsekvensen multipliceras sedan med varandra och tilldelas ett nytt värde.

Beroende på det multiplicerade värdets storlek kategoriseras risken till någon av de tre nivåerna låg, medium eller kritisk. Av den mall över risk- och väsentlighetsanalys som återfinns i reglementet framgår det att en risk som får värdet 12 eller högre bedöms som kritiska. En kritisk nivå innebär en mycket hög risk. Risken bör åtgärdas omedelbart och analyseras ytterligare. Intern kontroll krävs för uppföljning av risken. Risker som får ett värde mellan 6–9 bedöms som en medium risk. Mediumnivån innebär en medelhög risk som kan behöva åtgärdas beroende på riskens art, men risken är inte akut. En risk som bedöms ligga på medium nivån behöver kontrolleras enligt reglementet.

Risker som får ett värde mellan 1–3 bedöms som en låg risk. Den låga nivån innebär att risken är så låg att den kan accepteras och inte behöver åtgärdas eller kontrolleras. Vi noterar att i vissa fall bedöms ett värde av 4 som en medium risk och i andra fall som en låg risk.

Enligt reglementet ska respektive nämnd och förvaltning vidta åtgärder för att förhindra risker som inte kan accepteras, en kritisk risk. En genomförd risk- och konsekvensanalys ska vara en av utgångspunkterna vid planering av verksamheten. Enligt reglementet ska även kommunstyrelsen och övriga nämnder årligen anta en plan för uppföljning av sin interna kontroll.

Nämnderna ska i samband med att planen för den egna interna kontrollen beslutats delge den till kommunstyrelsen. Reglementet reglerar vilka punkter som ska framgå i intern kontrollplanen. Angående uppföljning av intern kontroll är det förvaltningschefen (eller motsvarande) som ska rapportera till nämnden årligen om hur den interna kontrollen fungerar.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Rapporteringen ska ge en samlad bild av hur den interna kontrollen fungerar, vilka iakttagelser som gjorts, åtgärder som tagits för att hantera identifierade risker och eventuella förslag på förbättringar avseende systemet för intern kontroll. Vidare ska kommunstyrelsen årligen utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll med utgångspunkt i den egna och övriga nämnders rapportering om intern kontroll.

Reglementet listar även vilka aspekter som kommunstyrelsen ska analysera utifrån upprättande planer och uppföljningar av den interna kontrollen. Utifrån den analys som kommunstyrelsen genomför ska kommunstyrelsen bedöma om kommunens samlade system för intern kontroll är välfungerande eller om det finns anledning att vidta åtgärder för att stärka den interna kontrollen. Kommunstyrelsen kan med utgångspunkt från sin bedömning göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt i vissa fall be kommunfullmäktige att ingripa.

3.1.2 Rutiner för intern kontroll

Kommundirektören har upprättat en rutin för intern kontroll³ som anger att varje nämnd är ansvarig för att anta en plan för uppföljning av sin interna kontroll. Internkontrollen ska utgå ifrån kommunens processer och delas upp i ledningsprocesser, stödprocesser och kärnprocesser. Ledningsprocesser definieras som en process för att styra och koordinera andra processer, exempel på en ledningsprocess är att utveckla strategi- och måldokument, planera verksamhet, ta beslut och följa upp.

Stödprocesser definieras som processer som stödjer andra processer och bidrar med aktiviteter som behövs under huvudprocessflödet som tex upphandling, ekonomiskt stöd, rekrytering, IT-support, kommunikation. Slutligen definieras kärnprocesser som något som ger direkt mervärde åt kunder/brukare/elever/invånare. Kärnprocesser levererar verksamheternas grunduppdrag samt förverkligar dess verksamhetsidé. Rutinen för intern kontroll anger att varje nämnd ska inkludera processer från samtliga områden i sin riskanalys och internkontrollplan.

Vidare definierar rutinen för intern kontroll begreppen risk, kontroll och åtgärd. En risk beskriver vilken/vilka risker som kan uppstå i någon av lednings, stöd eller kärnprocesserna. Kontroll beskriver vad som ska kontrolleras, på vilket sätt kontrollen ska utföras, vem som är ansvarig för att kontrollen genomförs samt hur ofta kontrollen ska utföras. Åtgärd beskriver vilken typ av åtgärd som behöver göras för att minska risken. Åtgärderna kan antingen identifieras redan i riskanalysmomentet eller efter att kontrollen genomförts, följts upp och analyserats.

Rutinen ger en beskrivning för hur processen för att ta fram en intern kontrollplan ska gå till och hur kommunen ska arbeta med intern kontroll under året. Under september-oktober är det en så kallad planeringsfas. Under planeringsfasen ska en riskanalys genomföras där en bruttolista ska skapas av tänkbara risker utifrån verksamhetens olika processer / arbetsmoment.

³ Rutin för framtagande och uppföljning av intern kontroll, kommundirektör 2021-10-20

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Sedan ska en riskanalys skapas och riskerna ska bedömas utifrån riskernas sannolikhet och konsekvens enligt de tre nivåerna för risk låg, medium eller kritisk (se avsnitt 3.1.1). Riskanalysen ska genomföras i kommunens valda verksamhetssystem. Nästa del i planeringsfasen är att ta fram ett förslag på en intern kontrollplan. Utifrån riskanalysen ska ett beslut tas kring vilka processer/arbetsmoment som ska kontrolleras under året, samt ge förslag på vilka kontroller som ska genomföras under året.

Dessutom ska åtgärder planeras för de processer där riskerna bedöms som allvarliga vilket kan vara om risken bedömts som kritisk eller i vissa fall vid bedömning medium, vi noterar att det inte framgår av rutinen vilka fall då åtgärder bör planeras vid en bedömning av en medium risk.

November-december beskrivs i rutinen som beslutsfasen. I denna period ska en dialog ske kring förvaltningens förslag till internkontrollplan för kommande år med nämndens förtroendevalda, vanligtvis med beredningsgrupp/arbetsutskott. Förvaltningen ska presentera bruttolistan av alla identifierade risker samt deras föreslagna internkontrollplan. Nämnden ska ange sin sannolikhet och konsekvensbedömning per risk, nämnden har också möjlighet att genomföra vissa förändringar av internkontrollplanen innan den beslutas på nästa nämndmöte. Rutinen anger att för varje ny punkt som tillförs på dialogmötet bör/ska en redan föreslagen punkt tas bort. Efter dialogmötet ska intern kontrollplanen fastställas av ansvarig nämnd. I samband med beslut av den interna kontrollen ska den delges till kommunstyrelsen.

I januari-december ska utförande fasen ske. När intern kontrollplanen är fastställd ska förvaltningen påbörja genomförandet av kontrollerna vilket ska ske i enlighet med fastställd intern kontrollplan. Den som har utsetts som ansvarig för kontrollen ska följa upp att kontrollen utförs enligt plan. Ansvarig för kontrollen ska rapportera resultatet av kontrollen samt skriva en bedömning/analys av resultatet. Uppföljningen ska ske enligt beslutad intern kontrollplan. Förvaltningschefen (eller motsvarande) ska ansvara för att årligen sammanställa uppföljningen av intern kontrollen och redovisa det till nämnden.

Förvaltningschefen (eller motsvarande) ansvarar även för att rapportera akuta fel och brister som framkommer genom intern kontrollen till ansvarig nämnd och kommundirektör tillsammans med planerade eller vidtagna åtgärder. En gemensam sammanställning av alla nämnders arbete med beslutande internkontrollplaner sammanställs årligen av kommunstyrelseförvaltningen och lämnas för beslut i kommunstyrelsen samt som information till kommunfullmäktige och kommunrevisionen.

Under kvartal 1 sker en analys och utvärdering av system och rutiner för intern kontroll. Nämnderna ska enligt reglementet för intern kontroll rapportera in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Nämndens analys ska lämnas till kommunstyrelsen senast kvartal 1 efterföljande år. Utvärderingen sker genom att besvara en rapportmall som finns i kommunens valda verksamhetssystem. Utvärderingen ska genomföras med hjälp av det självskattningsverktyg för intern kontroll som kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

3.1.3 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga styrdokument som definierar intern kontroll samt system och rutiner för en tillfredsställande intern kontroll.

Kommunen har ett reglemente för intern kontroll. Reglementet bör dock uppdaterats då det upprättades under 2018 och endast var gällande fyra år.

Kommunen är dock medvetna om att reglementet behöver uppdateras då detta framgår av delårsrapporten för år 2022.

Vår bedömning är att reglementet och rutinerna för intern kontroll definierar intern kontroll och ger tillräckligt mycket stöd i processen av arbetet med intern kontroll. Vi noterar dock att reglementet i vissa fall bedömer ett riskvärde om 4 som en låg risk och i vissa fall som en medium risk. Detta skapar en otydlighet kring vilken nivå ett riskvärde om 4 ska ges, och således om det är en risk som ska accepteras eller hanteras. Vidare anger rutinerna för intern kontroll att, utöver kontroller, ska även åtgärder planeras för de processer där riskerna bedöms som allvarliga, vilket kan vara om risken bedömts som kritisk eller i vissa fall om det bedöms vara en medium risk. Det finns även här en otydlighet kring när åtgärder behöver planeras för en medium risk.

3.2 Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll

Kommunstyrelsen och samtliga berörda nämnder har granskats vad gäller de utbildningsinsatser som erbjuds ledamöterna, styrelsens och nämndernas upprättade riskinventeringar, riskbedömningar och risk- och väsentlighetsanalyser, styrelsens och nämndernas upprättade interna kontrollplaner samt återrapportering av internkontrollarbetet.

För kommunstyrelsen har även den rapportering styrelsen mottar av övriga nämnder granskats. För styrelse- och nämndspecifika iakttagelser, se bilaga A.

3.2.1 Bedömning

Vår generella bedömning är att valnämnden och lönenämnden behöver slutföra sitt interna kontrollarbete. I Håbo kommuns delårsrapportering anges det att lönenämnden och valnämnden har påbörjat sitt arbete med att ta fram en intern kontrollplan för år 2024 i enlighet med Håbos kommuns reglemente för intern kontroll. Krisledningsnämnden är enbart aktiv vid en extraordinär händelse och har därför ingen ordinarie verksamhet att utöva intern kontroll över.

Vår bedömning är att nämndens ledamöter för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden i allt väsentligt har tillräckliga kunskaper om sitt ansvar. Av dokumentstudier samt i kontakt med förvaltningschefer och ordförande för styrelse/nämnd framgår det att workshops med ledamöter och tjänstemän har ägt rum där kunskapsutbyte möjliggjorts.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Av de skriftliga frågorna vi har skickat ut framgår det även att både representanter från förvaltning och ordförande för vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen är nöjda med de utbildningstillfällen som ägt rum. Vidare anger förvaltningen för socialnämnden samt bygg- och miljönämnden att utbildningstillfällen har ägt rum.

Vår bedömning är att nämndens ledamöter för kultur- och fritidsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden delvis har tillräckliga kunskaper om sitt område. I kontakt med kultur- och fritidsnämnden anger de att de inte har någon dokumentation från att utbildningstillfällen har ägt rum. Förvaltningschefen på barn- och utbildningsförvaltningen anser att nämnden inte har fått tillräckliga utbildningsinsatser avseende intern kontroll, medan ordförande för barn- och utbildningsnämnden anser att nämnden delvis har fått tillräcklig utbildning. Vår samlade bedömning utifrån dessa iakttagelser är att det skiljer sig mellan nämnderna avseende deras uppfattning om tillräckliga utbildningsinsatser.

Vår bedömning är att risk- och väsentlighetsanalyserna för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden belyser områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. I de avstämningsdokumenten som finns avseende risk- och väsentlighetsanalysen mellan politiker och tjänstemän har risker avseende lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet tagits upp.

Vår bedömning är att risk- och väsentlighetsanalyserna för barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden delvis belyser områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. I barn- och utbildningsnämndens bruttorisklista har enbart området lagefterlevnad belysts. I bygg- och miljönämndens bruttorisklista har lagefterlevnad och verkställighet belysts och i kultur- och fritidsnämndens avstämningsdokument har lagefterlevnad och upphandling belysts. Vår samlade bedömning utifrån dessa iakttagelser är att det skiljer sig mellan nämnderna avseende om risk- och väsentlighetsanalyserna belyser lagefterlevnad, verkställighet samt upphandling och inköp.

Vår bedömning är att valda kontrollaktiviteter delvis ligger i linje med bedömningarna i risk- och väsentlighetsanalyserna. De valda kontrollaktiviteterna stämmer överens med de risker som identifierats i risk- och väsentlighetsanalysen. Vi noterar dock att bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden inkluderar risker i sin interna kontrollplan som bör accepteras enligt Håbo kommuns reglemente för intern kontroll. Vidare noterar vi att vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden inte inkluderar risker i sin interna kontrollplan som har ett riskvärde som bör hanteras enligt reglementet för intern kontroll. Vi noterar även att i kommunstyrelsens interna kontrollplan återfinns ett flertal risker där det inte finns något kontrollmoment trots att riskvärdet antingen bedöms ligga på en medium eller en kritisk nivå. Enligt reglemente för intern kontroll bör ett kontrollmoment finnas för både medium och kritiska risker.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Vår bedömning är att nämndens ledamöter är delaktiga i framtagande av riskbedömningar och interna kontrollplaner. Av granskningen framgår det att nämndens ledamöter tillsammans med tjänstemännen har en avstämning i form av en workshop avseende de risker som identifierats för att sedan ta fram en intern kontrollplan.

Vår bedömning är att uppföljningarna av internkontrollplanen är ändamålsenlig. Av Håbo kommuns riktlinjer framgår det att återrapportering av intern kontroll ska ske till nämnden och kommunstyrelsen i januari / december. Vidare ska nämnderna under första kvartalet nästkommande år rapportera in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Vid tiden för granskningen har detta ännu inte ägt rum. Däremot kan vi konstatera att nämnderna har gett en åiterrapportering till kommunstyrelsen angående intern kontroll som ligger till grund för delårsrapporteringen i augusti. Vi har även tagit del av kommunstyrelsens, kultur- och fritidsnämndens, barn- och utbildningsnämnden samt bygg- och miljönämndens utvärderingsdokumenten som ligger till grund för delårsrapporteringen. Vi har även tagit del av utvärderingen av den interna kontrollen för 2022 som visar att nämnderna tidigare år har följt upp sin interna kontroll.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens har utövat sin uppsiktsplikt avseende den verksamhet som de nämnder som ingår i granskningen ansvarar för. Kommunstyrelsen har tagit del av nämndernas uppföljningsrapporter avseende intern kontroll och har upprättat en delårsrapport där intern kontroll inkluderas. I delårsrapporten ges rekommendationer angående intern kontroll till barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden. Vidare anges att lönenämndens och valnämndens interna kontrollplaner är under utveckling.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställer att åtgärder tas vid behov, även om samtliga nämnder ännu inte presenterat nödvändiga åtgärder. Kommunstyrelsen har presenterat åtgärder där stora avvikelser har funnits. Det har även presenterats åtgärder för mindre avvikelser samt åtgärder där kontrollerna ännu inte är utförda. Barn- och utbildningsnämnden har presenterat åtgärder för samtliga kontrollmoment. Bygg- och miljönämnden har inte presenterat en åtgärd där en mindre avvikelse har funnits men har presenterat åtgärder för kontroller där avvikelser inte har funnits. Kultur- och fritidsnämnden har presenterat åtgärder för de kontroller dem har genomfört. Socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden har vid tiden för granskningen inte presenterat åtgärder, men åtgärder kommer presenteras i en större rapport i december 2023.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att granska om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Kommunen har antagit ett reglemente och rutiner för intern kontroll som i all väsentligt definierar intern kontroll och ger tillräckligt mycket stöd i processen av arbetet med intern kontroll. De processer vi har tagit del av följer reglemente och rutiner för intern kontroll avseende deltagande från nämndernas ledamöter, uppföljning av den interna kontrollen, kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt att åtgärder tas vid behov. Vidare belyser risk- och väsentlighetsanalyserna för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Däremot ser vi att det finns ett behov av att uppdatera reglementet för intern kontroll samt göra vissa förtydligar i reglementet och i rutinerna. Vi ser också ett behov av ytterligare utbildning avseende intern kontroll för barn- och utbildningsnämnden. Angående de interna kontrollområdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet bedömer vi att detta är något som kan belysas ytterligare i bygg- och miljönämnden, barn- och utbildningsnämnden samt i kultur och fritidsnämndens risk- och väsentlighetsanalyser. Vidare ser vi ett behov av att se över hur risker bedöms för att kunna säkerställa att de risker med ett högt riskvärde som ska inkluderas i den interna kontrollplanen också återfinns i planen, samt att de risker som bör accepteras inte inkluderas i internkontrollplanen. Vi ser även ett behov av att valnämnden och lönenämnden påbörjar sitt interna kontrollarbete.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Initiera revidering av reglemente och bereda den inför beslut av kommunfullmäktige då nuvarande reglemente inte längre är gällande.
 - o i revideringen föreslå ett förtydligande i reglementet avseende om en risk med riskvärdet 4 ska bedömas som en låg risk eller en medium risk.
- i rutinerna för intern kontroll förtydliga när en åtgärd, utöver kontroller, behöver planeras för en medium risk.
- fortsatt utöva sin uppsiktsplikt genom att ta del av nämndernas uppföljningsrapporter och vid större avvikelser rekommendera kommunfullmäktige att vidta åtgärder.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- se över hur risker bedöms för att kunna säkerställa att de risker med ett riskvärde som bedömts ska inkluderas i internkontrollplanen även återfinns i planen, samt att de risker som bör accepteras inte inkluderas i intern kontrollplanen.
- ledamöterna fortsatt säkerställer att de involveras i framtagande av riskbedömningar och internkontrollplaner.
- säkerställa att åiterrapportering av internkontrollarbete sker i den utsträckning som internkontrollreglementet föreskriver.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- Genomföra utbildningar avseende intern kontroll.

Vi rekommenderar bygg- och miljönämnden samt barn- och utbildningsnämnden att:

- Belysa områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet ytterligare i risk- och väsentlighetsanalyserna.

Vi rekommenderar valnämnden och lönenämnden att:

- Upprätta en internkontrollplan för år 2024.

Vi rekommenderar socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden att:

- tillse att åtgärder med anledning av genomförd intern kontroll presenteras i december 2023.

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Alfred Tilly

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

A Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll

A.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är ansvarig för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Under kommunstyrelsen lyder kommunstyrelseförvaltningen som består av följande organisatoriska delar: IT och digitalisering, ekonomi och upphandling, HR, kansli och stab. På förvaltningen finns också funktioner inom folkhälsa, bredband och digitalisering, samt ombudsman för äldre och funktionsvariationer.

Kommunstyrelsen har inga fastställda rutiner avseende intern kontroll utöver de kammungemensamma rutinerna fastställda av kommunens ledningsgrupp.

A.1.1 Utbildningsinsatser

Av intervjun med Håbo kommuns kanslichef framgår det att det har genomförts en generell utbildning avseende intern kontroll där alla nämnder har blivit inbjudna. Det har även varit en utbildning som har varit specifikt riktad till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelseförvaltningen har i samband med granskningen besvarat ett antal skriftliga frågor. Av dessa svar framgår det att styrelsen löpande har fått information om arbetet med intern kontroll samt en detaljerad instruktion till den workshop som legat till grund för bruttorisklistor samt intern kontrollplan. Vidare har en utbildningsdag skett i januari 2023 för förtroendevalda⁴ inför den nya mandatperioden där intern kontroll var en del av utbildningen. Vi har även varit i kontakt med ordförande för kommunstyrelsen som uppger samma information.

A.1.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

Kommunstyrelseförvaltningen har tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen tagit fram en bruttorisklista av identifierade risker för 2023⁵. I förvaltningens bruttorisklista finns 37 identifierade risker. Av dessa risker har 15 risker fått värdet 12 eller högre och bedömts som kritiska. Vidare har 21 risker bedömts som medium risker och 1 identifierad risk har bedömts som låg.

I enlighet med Håbos kommuns rutin för intern kontroll skedde en dialog med förvaltningen och de förtroendevalda efter det att tjänstemännen upprättat en bruttolista över identifierade risker. Dialogen skedde via en workshop. Vi har tagit del av det avstämningsdokument⁶ som följdes av workshopen där en ny riskanalys tagits fram utifrån den bruttorisklistan. I den analys som följde av workshopen identifierades 33 risker.

⁴ Arvodesblankett, heldagsutbildning för förtroendevalda 2023-01-18

⁵ Avstämning IK-bedömning politik/tjänstemän (kommunstyrelsen), datum saknas

⁶ Avstämning IK-bedömning politik/tjänstemän (Kommunstyrelsen)

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Riskerna är kopplade till systematiskt brandskyddsarbete, systematiskt arbetsmiljöarbete, upphandling och inköp, verksamhets- och ekonomistyrning, samhällsbyggnadsprocess, målstyrning och styrmodell, kompetensförsörjning, offentlighetsprincipen, personuppgiftsbehandling, On/off-boarding, ärendeberedning, informationshantering, informationssäkerhet, samverkansprocess, organisationsförändringar, kvalitetsstyrning, informationspåverkan, digital tillgänglighet och näringslivsarbete.

Av de 33 riskerna som identifierats är det 9 risker som berör lagefterlevnad. Dessa är följande

- Bristande systematiskt brandskyddsarbete
- Bristande implementering av systematiskt arbetsmiljöarbete
- Bristande rutin för hantering av hot & våld bland medarbetare
- Bristande uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete
- Bristar i delegationsprocessen
- Bristande hantering av allmänna handlingar
- Bristande personuppgiftsbehandling
- Bristande gallring och felaktig diarieföring
- Bristande systematisk informationssäkerhet

I avstämningsdokumentet har 5 risker identifierats avseende upphandling och avtalstrohet. Dessa är följande:

- Bristande kännedom om inköpsprocess
- Bristande kännedom om beställroll
- Bristande attesteringsförfarande
- Bristande stöd till verksamheter beaktade av hållbara val vid inköp och upphandling
- Bristande kravspecifikation vid nyförvärv eller avtalsändringar gentemot leverantörer

I avstämningsdokumentet har 1 risk identifierats avseende verkställighet av beslut. Risken avser bristande verkställighet av politiska beslut.

Av samtliga 33 risker är det 3 risker som bedöms att de kan accepteras. För två av riskerna har ingen bedömning gjorts och resterande 28 risker ska hanteras.

A.1.3 Internkontrollplan

Intern kontrollplan för 2023 har antagits av kommunstyrelsen⁷. Vi noterar att samtliga 33 risker som identifierades av den gemensamma workshopen mellan tjänstemän och politiker återfinns i internkontrollplanen. Således återfinns de risker som identifierats avseende lagefterlevnad, verkställighet samt upphandling och avtalstrohet.

⁷ Internkontrollplan 2023, Kommunstyrelsen 2023-02-27 §57

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Även de risker som i avstämningsdokumentet angavs att de skulle accepteras återfinns i internkontrollplanen, varav det för en av dessa risker har angetts ett kontrollmoment.

Vi uppmärksammar att i internkontrollplanen har 29 risker fått ett sammanlagt riskvärde av 12 eller högre och bör således enligt reglementet för intern kontroll bedömas som kritiska. Därmed har internkontrollplanen höjt risknivån för 14 risker jämfört med kommunförvaltningens risk- och väsentlighetsanalys. I internkontrollplanen har 2 risker fått ett sammanlagt värde på 9 och bör därför bedömas som en medium risk och för 2 risker har ingen bedömning gjorts.

Vi noterar att det för ett flertal risker inte finns något kontrollmoment. Detta trots att reglementet för Håbo kommuns interna kontroll anger att dem ska kontrolleras då risken har bedömts ligga på en medium eller en kritisk nivå.

A.1.4 Uppföljning av intern kontroll

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett uppföljningsdokument⁸ avseende intern kontroll.

Av de risker som togs upp av internkontrollplanen är det 27 beslutade kontrollmoment. Av uppföljningsdokumentet framgår det att 10 kontroller ännu inte har utförts. Av dessa 10 är 4 kopplade till systematiskt arbetsmiljöarbete, 1 kontroll är kopplad till verksamhets- och ekonomistyrning, 2 kontroller är kopplade till on/off-boarding, 1 kontroll är kopplad till informationshantering, 1 kontroll är kopplat till informationssäkerhet och 1 kontroll är kopplat till digital tillgänglighet.

Av uppföljningsdokumentet framgår det att 8 kontrollmoment visar mindre avvikelser, 4 av dessa kontrollmoment berör upphandling och inköp. För dessa avvikelser har åtgärder presenterats. Vidare är det 1 kontrollmoment avseende verksamhets- och ekonomistyrning som visar på en mindre avvikelse, för denna avvikelse har ingen åtgärd presenterats. Det är 2 kontroller om informationshantering som visar mindre avvikelser. För dessa har åtgärder presenterats. Vidare visar 1 kontroll om digital tillgänglighet på en mindre avvikelse, ingen åtgärd har presenterats.

Uppföljningsdokumentet anger att 2 kontroller visar större avvikelser, 1 av dessa är kopplade till verksamhets- och ekonomistyrning. Kontrollen var kring att delegationsbeslut rapporteras till nästkommande nämnd. En åtgärd har presenterats. Den andra kontrollen som visat en stor avvikelse berör offentlighetsprincipen, en åtgärd har presenterats.

Vidare framgår det av uppföljningsdokumentet att för 16 risker har ingen kontroll genomförts, men att åtgärder har tagits för samtliga av dessa risker.

En delårsrapport⁹ har upprättats av kommunstyrelsen. Vi noterar att det i delårsrapporten är 9 kontroller som ännu inte genomförts, således har en kontroll utförts sedan uppföljningsdokumentet upprättades.

⁸ Följ upp kontroller och åtgärder, intern kontroll 2023-09-14

⁹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Av delårsrapporten framgår det att 18 kontroller har genomförts och att 28 åtgärder har beslutats, antingen till följd av resultat av internkontroll eller vid framtagande av internkontrollplanen. En åtgärd är avklarad, medan resterande är påbörjade eller kommer påbörjas under resterande del av året.

Vidare anger delårsrapporten att resultatet av de 18 genomförda kontrollerna visar följande:

- 7 kontroller visar ingen avvikelse
- 8 kontroller visar en mindre avvikelse
- 3 kontroller visar en stor avvikelse

Vi noterar därmed i delårsrapporten är det 3 kontroller som visar en större avvikelse medan det i uppföljningsdokumentet endast är 2 kontroller som visar en större avvikelse. Den kontroll som visar större avvikelse i delårsrapporten var således ett av kontrollmomenten som ännu inte genomförts vid upprättandet av uppföljningsdokumentet. Den ytterligare avvikelsen handlar om bristande tillgänglighet på intranätet och åtgärd är föreslagen.

A.1.5 Rapport över intern kontroll från övriga nämnder

Kommunstyrelsen har i ett beslut¹⁰ uppmanat barn- och utbildningsnämnden att snarat se till att genomföra intern kontroll enligt genomförd risk - och sårbarhetsanalys och internkontrollplan. Kommunstyrelsen har även uppmanat kultur- och fritidsnämnden att följa den process och metod som anvisas i reglementet för intern kontroll vid genomförande av kontrollerna. Vidare har kommunstyrelsen beslutat att kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden ska återkoppla hur instanserna kring interkontrollen har avlöpt under hösten till kommunstyrelsen under hösten 2023. Av delårsrapporten framgår det att lönenämnden och valnämndens interna kontrollplaner är under utveckling. Från och med 2024 kommer nämnderna ha en internkontrollplan enligt reglemente för internkontroll.

I delårsrapporten¹¹ framgår det att kommunen sammanlagt har 51 beslutade kontroller för 2023. Nämndernas rapporter är angivna som bilagor till rapporten. Det resultat som redovisas för kommunens interna kontroll är följande:

- 13 kontroller visar ingen avvikelse
- 13 kontroller visar en mindre avvikelse
- 8 kontroller visar en stor avvikelse
- 14 kontroller har ej genomförts
- 42 åtgärder har beslutats.

¹⁰ Kommunstyrelsen §157, 2023-05-31

¹¹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §288

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Vidare framgår det i delårsrapport hur många kontrollmoment som respektive nämnds¹² internkontrollplan innehåller, hur många som visar större eller mindre avvikelser, hur många åtgärder som är beslutade och hur många kontroller som inte är utförda.

I rutinerna för intern kontroll anges det att en analys och utvärdering av den interna kontrollen ska rapporteras in till nämnderna under det första kvartalet nästkommande år. Vid tiden för granskningen har detta ännu inte ägt rum, däremot har vi tagit del av den utvärdering¹³ som gjordes avseende 2022 års interna kontroll.

A.2 Barn- och utbildningsnämnden

Enligt barn- och utbildningsnämndens reglemente¹⁴ ansvarar nämnden för kommunens förskolor, förskoleklasser, grundskolor, gymnasieskola, gymnasiesärskola, den och den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden har ansvar för det som i skollag och skolförordning åligger kommunen som offentlig huvudman för skolverksamhet och hemkommun.

Under nämnden lyder barn- och utbildningsförvaltningen. Under förvaltningschefen finns flera verksamhetschefer som ansvarar för att samordna och utveckla de olika verksamheterna. Förvaltningen har även ett administrativt kontor som handlägger ärenden och utför tillsyn.

A.2.1 Utbildningsinsatser

I samband med granskningen har barn- och utbildningsförvaltningen svarat på ett antal skriftliga frågor. Av dessa framgår det att nämnden inte har fått tillräcklig utbildning inom intern kontroll för att säkerställa att arbetet följer de interna riktlinjerna. Vi har även varit i kontakt med ordföranden för barn- och utbildningsnämnden som menar att man delvis har fått tillräcklig utbildning kring intern kontroll.

Av svaren från barn- och utbildningsförvaltningen framgår det dock att nämnden har fått en allmän utbildning av förvaltningen i målstyrning och målformulering. Vidare framgår det att utbildning i internkontroll utifrån kommunallagen ges av kommunstyrelseförvaltningen i samband med ny mandatperiod.

A.2.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av barn- och utbildningsförvaltningens bruttorisklista. Bruttoreisklistan har identifierat 5 risker. Av dessa 5 risker är det 3 risker som berör området lagefterlevnad. Dessa är följande:

- Barn- och utbildningsnämnden riskerar att inte kunna uppfylla arbetsmiljöansvaret i enlighet med systematiskt arbetsmiljöarbete
- Barn- och utbildningsnämnden riskerar att inte uppfylla lagkraven för god informationsförvaltning

¹² Med undantag för lönenämnden, valnämnden samt krisledningsnämnden.

¹³ Utvärdering av system och rutin för intern kontroll 2022, fastställt av kommunstyrelsen 2023-05-31 §157

¹⁴ Reglemente för Barn- och utbildningsnämnden, kommunfullmäktige, 2020-12-07 §127

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Barn- och utbildningsnämnden uppfyller inte kraven för ett systematiskt kvalitetsarbete i hela styrkedjan

Inga risker har identifierats avseende verkställighet eller upphandling och avtalstrohet. Resterande två risker berör områdena ekonomistyrning och intern kontroll.

A.2.3 Intern kontrollplan

Barn- och utbildningsnämnden har fastställt en plan för intern kontroll¹⁵ för år 2023 som sedan har reviderats¹⁶. I den reviderade versionen berörs de risker som antagits i beslutet för risk-och väsentlighetsanalysen förutom risken för intern kontroll. Således återfinns riskerna som avsåg lagefterlevnad i den interna kontrollplanen. Inga risker avseende verkställighet eller upphandling och avtalstrohet återfinns i intern kontrollplanen.

Det är 1 risk avseende ekonomistyrning som har bedömts som kritisk. Resterande risker har bedömts som medium risker. För samtliga risker som identifierats i internkontrollplanen anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.2.4 Uppföljning av intern kontroll

Barn- och utbildningsnämnden har gjort en utvärdering avseende 2022 års interna kontroll¹⁷.

Barn- och utbildningsförvaltningen har upprättat ett uppföljningsdokument¹⁸ av den interna kontrollen för år 2023. Uppföljningsdokumentet avser den reviderade versionen av barn- och utbildningsnämndens interna kontrollplan.

Uppföljningsdokumentet följer upp kontrollmomenten på en övergripande nivå då det inte helt tydligt framgår om kontrollerna visar mindre eller större avvikelser. Av uppföljningsdokumentet framgår det att åtgärder har tagits för samtliga risker.

Av delårsrapporten¹⁹ för hela Håbos kommun framgår det att barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan innehåller 4 kontroller där:

- 1 kontroll visar ingen avvikelse
- 2 kontroller visar en mindre avvikelse
- 1 kontroll visar en stor avvikelse

¹⁵ Barn-och utbildningsnämnden §195, 2022-12-07

¹⁶ Barn-och utbildningsnämnden §103, 2023-06-14

¹⁷ Utvärdering intern kontroll, Barn-och utbildningsnämnden, 2023-02-27

¹⁸ Uppföljning intern kontroll (inkl. åtgärder), 2023-06-07

¹⁹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

A.3 Bygg- och miljönämnden

Reglementet²⁰ för bygg- och miljönämnden anger att nämnden ansvarar för att fullgöra kommunens myndighetsutövande uppgifter inom byggnadsväsendet. Nämnden ansvarar även för att fullgöra kommunens myndighetsutövande uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Under nämnden arbetar bygg- och miljöavdelningen.

A.3.1 Utbildningsinsatser

Bygg- och miljöavdelningen har svarat på ett antal skriftliga frågor som vi har skickat ut. Av dessa svar framgår det att nämnden fått kunskaper i samband med framtagande av internkontroll för år 2023 samt vid uppföljningen per augusti 2023. Enligt bygg- och miljöavdelningen bjöd kommunstyrelsen in till information kring bland annat intern kontrollen i början av år 2023.

I samband med granskningen har vi skickat ut skriftliga frågor angående utbildningsinsatser avseende intern kontroll till bygg- och miljönämndens ordförande men har inte fått något svar.

A.3.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

Bygg- och miljönämnden har upprättat en bruttorisklista för den interna kontrollen. I bruttorisklistan identifieras 6 risker. I samband med granskningen har vi även tagit del av det avstämningsdokument som tagits fram i samband med den workshop²¹ som ägde rum mellan politiker och tjänstemän enligt Håbos kommuns reglemente för intern kontroll. I avstämningsdokumentet är det samma 6 risker som har identifierats som i bruttorisklistan.

I avstämningsdokumentet är det 4 identifierade risker som berör området lagefterlevnad. Dessa är följande:

- Bristande efterlevnad av offentlighetsprincipen
- Bristande efterlevnad av GDPR
- Handläggning sker inte rättssäkert, effektiv och enligt process
- Bristande systematiskt arbetsmiljöarbete

Det är 1 identifierad risk som berör verkställighet. Risken avser en kompetens- och resursbrist där man inte kan utföra grunduppdraget på grund av långa handläggningstider, sämre service och tillgänglighet, lägre intäkter och mer att göra för kvarvarande personal.

Det är ingen risk som identifierats avseende upphandling och avtalstrohet. Den resterande risken som identifierats berör IT-säkerhet.

Av dessa 6 risker anges att samtliga risker ska hanteras. Det är 5 risker som har fått ett riskvärde mellan 6–9 (medium risk).

²⁰ Reglemente för bygg- och miljönämnden, kommunfullmäktige, §58 2020-06-29

²¹ Plan för internkontroll för år 2023, Bygg- och miljönämnden §112, 2022-12-06

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Vi noterar att risken avseende bristande efterlevnad av offentlighetsprincipen har fått riskvärdet 3 av politikerna och bedöms därför som en låg risk. Enligt reglementet för intern kontroll bör därför denna risk accepteras.

A.3.3 Intern kontrollplan

Bygg-och miljönämnden har antagit en intern kontrollplan²² för år 2023. I internkontrollplanen återges samma risker som angavs i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således återfinns de risker som identifierats avseende lagefterlevnad och verkställighet. För samtliga risker anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.3.4 Uppföljning av intern kontroll

I samband med granskningen har vi tagit del av ett uppföljningsdokument avseende bygg-och miljönämndens interna kontroll. I uppföljningsdokumentet framgår det att kontroller har gjorts på samtliga 6 risker som identifierades i bruttorisklistan. Vidare framgår det i uppföljningsdokumentet att för 4 av kontrollerna så finns det ingen avvikelse, 1 kontroll visar en mindre avvikelse och för 2 av kontrollerna finns det ingen avvikelse. För den kontroll som visar en mindre avvikelse anges det ingen åtgärd, däremot har 3 åtgärder presenteras för kontroller där ingen avvikelse har funnits. Av delårsrapporten²³ framgår samma information.

A.4 Vård- och omsorgsnämnden

Enligt reglementet för vård-och omsorgsnämnden ansvarar nämnden för omsorg om äldre enligt socialtjänstlagen (SoL), omsorg om funktionsnedsatta, som ej omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS), enligt SoL. Särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor, hemtjänst, stöd och service i ordinärt boende, hälso- och sjukvårdsansvar som vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och ansvarar för kommunal primärvård.

Under nämnden lyder vård-och omsorgsförvaltningen som är uppdelad i tre avdelningar, myndighetsavdelningen, avdelningen för äldreomsorg och sjukvård i hemmet samt avdelningen för hemtjänst.

A.4.1 Utbildningsinsatser

Vård-och omsorgsförvaltningen har svarat på ett antal skriftliga frågor som vi har skickat ut. Av dessa svar framgår det att nämnden under året för löpande information om intern kontroll. Därutöver får nämnden en genomgång/utbildning i samband med mandatperiodens inledning. Enligt förvaltningen finns det även möjlighet till påbyggnad eller förnyad genomgång vid behov. I samband med granskningen har vi tagit del av en powerpointpresentation²⁴ som visar att en utbildning har skett avseende intern kontroll.

²² Plan för internkontroll för år 2023, Bygg-och miljönämnden §112, 2022-12-06

²³ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

²⁴ Håbo kommun 10 oktober 2023

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Utbildningen ägde rum i februari 2023 i samband med nämndens utbildningsdagar. Vi har även tagit del av en deltagarlista²⁵ som visar att nämndens ledamöter har tagit del av utbildningen.

Vi har även varit i kontakt med ordförande för vård- och omsorgsnämnden som anser att utbildningsinsatserna har varit tillräckliga.

A.4.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av det avstämningsdokumentet²⁶ från den workshop²⁷ som skedde mellan politiker och tjänstemän avseende identifierade risker och bruttorisklista. Av avstämningsdokumentet framgår det att 36 risker har identifierats

Av de 36 risker som identifierats är det 8 risker som berör lagefterlevnad. Dessa risker är följande:

- Risk för bristande och rättsosäker handläggning
- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande informationssäkerhet
- Risk för bristande sekretess
- Risk för bristande arkiv- och dokumenthantering
- Risk för bristande följsamhet till delegationsordning
- Risk för bristande uppföljning av delegationsordning

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende upphandling och avtalstrohet. Dessa är följande:

- Risk för bristande kravställning vid upphandling
- Risk för bristande uppföljning av leverans/tjänst/ produkt

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende verkställighet. Dessa är följande:

- Risk för bristande följsamhet till styrdokument
- Risk för bristande uppföljning av verksamhetens arbete

Av samtliga 36 risker anges att 4 risker ska hanteras och resterande 32 risker accepteras. Vi noterar att av de 32 risker som ska accepteras har 25 risker fått ett riskvärde mellan 6–12 och bör därför i enlighet med reglementet för intern kontroll hanteras.

Samtliga risker som har bedömts att de ska hanteras har blivit tilldelade riskvärdet 12 (kritiskt värde). Av de risker som anges att de ska hanteras berör 3 av dessa området lagefterlevnad. Dessa är följande:

²⁵ Utbildningsdag vård- och omsorgsnämnden, Arvodesblankett, 2023-2-16

²⁶ Bruttolista-avstämning IK-bedömning

²⁷ Vård- och omsorgsnämnden §118, 2022-12-13

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande arkiv-och dokumenthantering

Den resterande risken som ska hanteras berör bristande delaktighet och inflytande.

A.4.3 Intern kontrollplan

Vård- och omsorgsnämnden har antagit en internkontrollplan för år 2023²⁸. De risker som ska kontrolleras är samma risker som angavs att de skulle hanteras i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således återfinns 3 risker avseende lagefterlevnad i den interna kontrollplanen. För samtliga risker i internkontrollplanen anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.4.4 Uppföljning av intern kontroll

Under granskningen har vi varit i kontakt med vård- och omsorgsnämnden som har förklarat att vid tiden för granskningen har vissa dokument som exempelvis rapport och åtgärdsplan och utvärdering av den interna kontrollen inte ännu ägt rum. Nämnden har därför skickat material^{29 30} som visar att detta har ägt rum avseende 2022 års interna kontrollplan.

Av delårsrapporten³¹ framgår det att samtliga 4 kontroller i vård- och omsorgsnämndens interna kontrollplan visar en stor avvikelse. I delårsrapporten framgår det inte vilka åtgärder som tagits, däremot framgår det i bilagan³² till delårsrapporten att nämnden kommer delges en större rapport i december 2023 med förslag till åtgärder.

I kontakt med vård- och omsorgsförvaltningen har de förklarat att åtgärder inte presenteras i deras uppföljningsdokument. Detta beror på att varje enhet upprättar egna lokala åtgärdsplaner som sedan aggregeras på avdelningsnivå och redovisas förvaltningsövergripande i en rapport till nämnd årligen. Detta för att förvaltningen har så många olika verksamheter och lokala åtgärdsplaner som inte är applicerbar eller relevant för alla verksamhetsområden.

A.5 Socialnämnden

I socialnämndens reglemente³³ anges att socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorgsverksamhet enligt socialtjänstlagen (SOL), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och annan särskild lagstiftning.

²⁸ Vård- och omsorgsnämnden §118, 2022-12-13

²⁹ Utvärdering intern kontroll, 2023-09-06

³⁰ Återrapportering, genomförd intern kontroll 2022-10-20

³¹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

³²

³³ Reglemente för socialnämnden, Kommunfullmäktige, 2022-12-12 §210

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Nämnden ansvarar även för handläggning av stöd och insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och kompletterande insatser enligt SOL, bostäder med särskild service för människor med fysiska eller psykiska besvär, den kommunala primärvården, mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande samt rådgivning för familjer och budget och skuldrådgivning.

Under socialnämnden verkar socialförvaltningen. Socialförvaltningen är i sin tur uppdelad i två avdelningar, avdelningen för stöd till barn, unga och vuxna samt avdelningen för funktionsstöd.

A.5.1 Utbildningsinsatser

Socialförvaltningen har svarat på ett antal skriftliga frågor som vi har skickat ut. Av dessa svar framgår det att nämnden under året fått löpande information om intern kontroll. Därutöver får även nämnden en genomgång/utbildning i samband med mandatperiodens inledning. Enligt förvaltningen finns det även möjlighet till påbyggnad eller förnyad genomgång vid behov. I samband med granskningen har vi tagit del av en powerpointpresentation som visar att en utbildning har skett avseende intern kontroll. Utbildningen ägde rum i februari 2023 i samband med nämndens utbildningsdagar. Vi har även tagit del av en deltagarlista³⁴ som visar att nämndens ledamöter har tagit del av utbildningen.

I samband med granskningen har vi skickat ut skriftliga frågor angående utbildningsinsatser avseende intern kontroll till socialnämndens ordförande men har inte fått något svar.

A.5.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av det avstämningsdokumentet³⁵ från den workshop³⁶ som skedde mellan politiker och tjänstemän avseende identifierade risker och bruttorisklista. Av avstämningsdokumentet framgår det att 36 risker har identifierats.

Av samtliga 36 risker har 8 risker identifierats avseende lagefterlevnad. Dessa risker är följande:

- Risk för bristande och rättsosäker handläggning
- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande informationssäkerhet
- Risk för bristande sekretess
- Risk för bristande arkiv och dokumenthantering
- Risk för bristande följsamhet till delegationsordning

³⁴ Utbildningsdag socialnämnden, arvodesblankett, 2023-02-14

³⁵ Bruttolista-avstämning IK-bedömning politik/tjänstemän (socialnämnden),

³⁶ Socialnämnden §99, 2022-12-13

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Risk för bristande uppföljning av delegationsordning

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende upphandling och avtalstrohet. Dessa är följande:

- Risk för bristande kravställning vid upphandling
- Risk för bristande uppföljning av leverans / tjänst / produkt

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende verkställighet. Dessa är följande:

- Risk för bristande följsamhet till styrdokument
- Risk för bristande uppföljning av verksamhetens arbete

Av samtliga 36 risker anges att 5 risker ska hanteras och resterande 31 risker ska accepteras. Vi noterar att av de 31 risker som ska accepteras så har 26 risker fått ett riskvärde mellan 6–12 bör därför i enlighet med Håbos kommuns reglementet för intern kontroll hanteras.

Av de riskerna som ska hanteras är det 4 risker som berör lagefterlevnad. Dessa risker är följande

- Risk för bristande och rättsosäker handläggning
- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande arkiv och dokumenthantering.

Den resterande risken som ska hanteras berör delaktighet och inflytande.

A.5.3 Intern kontrollplan

Socialnämnden har antagit en internkontrollplan för år 2023³⁷. De risker som ska kontrolleras är samma risker som angavs att de skulle hanteras i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således återfinns 4 risker avseende lagefterlevnad i den interna kontrollplanen. För samtliga risker anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.5.4 Uppföljning av intern kontroll

I samband med granskningen har vi tagit del av den utvärderingen³⁸ för intern kontroll som gjordes för år 2022.

Av delårsrapporten³⁹ framgår det att av de 5 kontrollmomenten som tas upp i socialnämndens interna kontrollplan så visar 2 av dem en mindre avvikelse och 2 av dem visar på en större avvikelse.

De två som visar större avvikelse är följande:

³⁷ Socialnämnden §99, 2022-12-13

³⁸ Utvärdering intern kontroll, Socialnämnden, 2023-09-26

³⁹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Genomgång av verksamheters avvikelserapportering och hantering
- Översyn arkiv- och dokumenthantering inom nämndens verksamheter

I delårsrapporten framgår det inte vilka åtgärder som tagits, däremot framgår det i bilagan till delårsrapporten att nämnden kommer delges en större rapport i december 2023 med förslag till åtgärder.

I kontakt med socialförvaltningen har de förklarat att åtgärder inte presenteras i deras uppföljningsdokument. Detta beror på att varje enhet upprättar egna lokala åtgärdsplaner som sedan aggregeras på avdelningsnivå och redovisas förvaltningsövergripande i en rapport till nämnd årligen. Detta för att förvaltningen har så många olika verksamheter och lokala åtgärdsplaner som inte är applicerbar eller relevant för alla verksamhetsområden.

A.6 Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens reglemente⁴⁰ anger att nämnden har ansvar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Under nämnden verkar kultur- och fritidsförvaltningen. I samband med granskningen har vi varit i kontakt med kultur- och fritidsnämnden som har informerat om att nämnden kommer att avvecklas i samband med årsskiftet.

A.6.1 Utbildningsinsatser

I kontakt med kultur- och fritidsnämnden anger de att de inte har någon dokumentation från att något utbildningstillfälle har ägt rum. Vi har sökt ordförande för kultur- och fritidsnämnden samt förvaltningschefen för kultur- och fritidsförvaltningen angående skriftliga frågor vi skickat ut, men vi har inte fått något svar.

A.6.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av det avstämningsdokumentet från den workshop som skedde mellan politiker och tjänstemän avseende identifierade risker och bruttorisklista. I avstämningsdokumentet framgår det att 5 risker har identifierats.

Av dessa 5 risker är det 2 risker som identifieras avseende lagefterlevnad. Dessa är följande

- Dataskyddsförordningen följs inte
- Felaktig hantering av allmänna handlingar

I avstämningsdokumentet har 1 risk identifierats avseende upphandling och avtalstrohet, risken avser att otillåtna direktupphandlingar genomförs i verksamheten. Ingen risk har identifierats avseende verkställighet.

Resterande risker berör förenkling av lokalbokningsprocessen för föreningar och invånare samt informationssäkerhetsklassning.

⁴⁰ Reglemente för Kultur- och fritidsnämnden, Kommunfullmäktige 2020-02-24 § 20

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Av samtliga risker är det 1 risk avseende hantering av allmänna handlingar som har fått riskvärdet 3 (låg risk). Det är 1 risk som har fått ett kritiskt riskvärde, denna risk är att dataskyddsförordningen inte följs. Resterande 3 risker har fått ett medium riskvärde.

A.6.3 Intern kontrollplan

Kultur- och fritidsnämnden har antagit en intern kontrollplan för år 2023⁴¹. I samband med granskningen har vi varit i kontakt med nämnden som har informerat oss om att internkontrollplanen endast haft åtgärder och inte faktiska kontroller i planen. Detta har kritiserats av kommunstyrelsen. Nämnden har i uppdrag att ta fram en mer passande plan under hösten och även rapportera mer frekvent till kommunstyrelsen, dock är det inte relevant att ta fram en ny internkontrollplan för nästkommande år då nämnden ska avvecklas.

I internkontrollplanen framgår det att riskerna som ska kontrolleras är samma risker som angavs i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således är det 2 risker som avser lagefterlevnad och 1 risk som avser verkställighet som inkluderas i den interna kontrollplanen. Vi uppmärksammar att en av riskerna avseende lagefterlevnad har fått ett lågt riskvärde och bör således accepteras enligt reglementet för intern kontroll. För samtliga risker anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.6.4 Uppföljning av intern kontroll

Kultur- och fritidsnämnden har upprättat ett uppföljningsdokument⁴² för 2023 års intern kontrollplan. Av dokumentet framgår det att 3 kontroller inte ännu har utförts. Det är 1 kontroll som visar en mindre avvikelse och 1 kontroll visar ingen avvikelse. Av dokumentet framgår det även att 5 åtgärder har beslutats. Samma information framgår av delårsrapporten⁴³.

A.7 Lönenämnden

I reglementet⁴⁴ för lönenämnden anges det att lönenämnden för administration av löneutbetalningar för anställda med flera i samverkande kommuner.

Av delårsrapporten⁴⁵ framgår det att lönenämndens interna kontroller är under utveckling och kommer att från och med 2024 ha en intern kontrollplan enligt kommunens reglemente för intern kontroll.

⁴¹ Internkontrollplan 2023, Kultur-och fritidsnämnden §87, 2022-12-13

⁴² Följa upp kontroller och åtgärder, intern kontroll kultur och fritidsnämnden

⁴³ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063

⁴⁴ Reglemente för gemensam lönenämnd, §108, 2023-06-12

⁴⁵ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

A.8 Valnämnden

Enligt reglementet för valnämnden⁴⁶ svarar nämnden enligt gällande valförfattningar för genomförande av val till riksdag, landsting, kommunfullmäktige och Europaparlamentet.

Av delårsrapporten⁴⁷ framgår det att valnämndens interna kontroller är under utveckling och kommer att från och med 2024 ha en intern kontrollplan enligt kommunens reglemente för intern kontroll.

A.9 Krisledningsnämnden

Enligt reglementet⁴⁸ för krisledningsnämnden så är krisledningsnämnden kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. Enligt Håbo kommuns hemsida⁴⁹ var den senaste gången som nämnden aktiverades 23 mars-14 september 2020 på grund av coronapandemin.

⁴⁶ Reglemente för valnämnden, Kommunfullmäktige, 2018-12-10 §172

⁴⁷ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

⁴⁸ Reglemente för krisledningsnämnden, Kommunfullmäktige 2022-12-12 §210

⁴⁹ [Krisledningsnämnden - Håbo \(habo.se\)](https://www.habo.se)

§ 127

Dnr 2023/00215

Svar på motion: Kameraövervakning av vänthall på Bålsta station

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige bifaller motionen.

Sammanfattning

Socialdemokraterna i Håbo, har inkommit med förslag att kommunen ansöker om att få kamerabevaka vänthallen vid Bålsta station.

Förslagsställaren föreslår att vänthallen kameraövervakas när serveringen är stängd vilket innebär en bevakning. vardagar 20.00-23.00 Lördagar 20.00-23.00 Söndagar 18.00-23.00 Alternativt - att kamerabevakning tillåts 30 minuter före/efter och under pendeltågens trafik.

En utredning av kamerabevakning på offentliga platser i kommunen har genomförts av säkerhetsenheten. Utredningen beskriver hur kommunen kan använda kamerabevakning i fortsatt trygghetsskapande arbete. I samband med utredningsarbetet har kommunen upphandlat ramavtal för bevakning och säkerhetstjänster. I avtalet inryms teknisk övervakning som även innefattar kamerabevakning. Se bifogat underlag.

Verkställande av kamerabevakning i vänthallen på station tas med i budgetarbetet för fastighetsenheten till en kostnad om ca 10 000kr/ månad per kamera. Beställning genomförs under mars månad.

Beslutsunderlag

- Motion 2023-02-18
- Protokoll KF §34, Dnr 2023/00215
- Sammanfattande utredning 2024

Förslag till beslut på sammanträdet

Lars-Göran Bromander yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen bifaller motionen.

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Svar på motion: Kameraövervakning av vänthall på Bålsta station

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning.

Sammanfattning

Socialdemokraterna i Håbo, har inkommit med förslag att kommunen ansöker om att få kamerabevaka vänthallen vid Bålsta station.

Förslagsställaren föreslår att vänthallen kameraövervakas när serveringen är stängd vilket innebär en bevakning. vardagar 20.00-23.00 Lördagar 20.00-23.00 Söndagar 18.00-23.00 Alternativt - att kamerabevakning tillåts 30 minuter före/efter och under pendeltågens trafik.

En utredning av kamerabevakning på offentliga platser i kommunen har genomförts av säkerhetsenheten. Utredningen beskriver hur kommunen kan använda kamerabevakning i fortsatt trygghetsskapande arbete. I samband med utredningsarbetet har kommunen upphandlat ramavtal för bevakning och säkerhetstjänster. I avtalet inryms teknisk övervakning som även innefattar kamerabevakning. Se bifogat underlag.

Verkställande av kamerabevakning i vänthallen på station tas med i budgetarbetet för fastighetsenheten till en kostnad om ca 10 000kr/ månad per kamera. Beställning genomförs under mars månad.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Kostnad 5000 – 10 000 kronor beroende på val av kamera och kompletterande tjänster. Ryms inom ram.

Barnperspektivet

Syftet med kamerabevakning är en del i det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet med målet att barn- och unga ska känna sig trygga i kommunens offentliga miljöer.

Näringslivsperspektivet

Kameraövervakning är en del i trygghetsarbetet för den näringsaktör som driver serveringen samt för UL:s busschaufförer.

Uppföljning

Uppföljning utförs genom utvärdering av åtgärden vid årsskiftet 2024–2025.

Beslutsunderlag

- Motion 2023-02-18
- Protokoll KF §34, Dnr 2023/00215
- Sammanfattande utredning 2024

Beslut skickas till

Motionär
Kommunens webbsida
Säkerhetsavdelningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kommunstyrelsens förvaltning
Säkerhetsavdelningen
Sandra Davis, beredskapsstrateg
sandra.davis@habo.se

Sammanfattning av utredning kamerabevakning Håbo kommun

Kommunledningsförvaltningen har fått i uppdrag att utreda vilka platser i Håbo kommun som anses vara brottsutsatta och vilka lagliga möjligheter det finns för att kamerabevaka brottsutsatta offentliga områden. Utredningen lämnar bland annat förslag på platser där kamerabevakning kan användas, samt för vilken typ av brott som kamerabevakning kan vara användbar i ett förebyggande syfte.

Vidare belyser utredningen de lagar, förordningar och regler som är viktiga att ta hänsyn till vid planering, beslutande och upprättande av kamerabevakning. Huvudsakligen är det kamerabevakningslagen (SFS 2018:1200), Dataskyddsförordningen (2016/679) och IMY's *vägledning för kamerabevakning* (2023:3) viktiga att följa för att säkerställa att det tas hänsyn till personliga integriteten och individens rättigheter.

Utredningen belyser också att det finns undantag från tillståndsplikten, där bland annat stationsområden är en av dessa platser. Det gäller då kamerabevakning i syfte att förebygga, upptäcka eller utreda brott. Även om tillståndsplikten inte behövs finns krav på dokumentation av bedömning och utredning av hur brottsutsatt den tilltänkta platsen för bevakning är.

Utredningen belyser också behovet av att upprätta en organisation med rutiner och riktlinjer för att hantera kamerabevakning inom kommunen. För att göra detta har en rapport – *En effektiv, laglig och samordnad kamerabevakning i Håbo kommun* - tagits fram och som lyfter viktiga aspekter av förarbetet innan upprättande av kamerabevakning inom kommunens verksamheter.

Sammanfattningsvis finns det stora organisatoriska åtgärder som behöver antas om kamerabevakningen ska ske inom kommunens egen organisation. Om bevakningen sköts av annan utomstående aktör är inte kravet på kommunens organisation lika gedigen. Här krävs istället att kommunen kan säkerställa att utförande aktör lever upp till lagar och regler när det gäller kamerabevakning och personuppgiftshantering.

Lämna in motion till Håbo kommun

Ärendenummer: #4395 | Inskickat av: Lars-Göran Bromander | 2023-02-18 11:30

✓1. Kontaktuppgifter

Kontaktuppgifter

För- och efternamn

Lars-Göran Bromander

Adress

Postnummer och ort

74634 Bålsta

Telefon

E-postadress

Lars-goran.bromander@habo.se

Mobiltelefon

Notifieringar

E-post

Folkbokförd i Håbo

Ja

Ledamot i Håbo kommunfullmäktige

Ja

✓2. Flera motionärer

Är ni flera personer som lämnar in denna motion?

Ja

Flera motionärer

Namn

Socialdemokraterna i Håbo

E-post

✓3. Motionen

Motionens rubrik

Rubrik

Kamerabevakning av vänthall vid Bålsta station

Beskrivning av ärendet

Här beskriver du ditt ärende.

I den nya bussterminalen vid Bålsta station finns ett vänthall med servering och toaletter. Tyvärr har vänthallen en begränsad öppettid på grund risk för otrygghet och skadegörelse. Med kameraövervakning på tider som inte serveringen i vänthallen är öppen bevaka vänthallen med kamera vilket beviljats för Lindköpings kommun. Om tillståndet beviljad skulle öppettiderna för resenärerna förbättras betydligt samt den sanitära situationen runt stationen förbättras. Därför föreslås att kommunen ansöker hos Länsstyrelsen:

- att kommunen får kamerabevaka vänthallen vid Bålsta station.

vardagar 20.00-23.00 Lördagar 20.00-23.00 Söndagar 18.00-23.00

Alternativt

- att kamerabevakning tillåts 30 minuter före/efter och under pendeltågens trafik.

§ 128

Dnr 2023/00730

Svar på motion: hållbarhetsperspektivet i kommunens tjänsteskrivelser

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Sammanfattning

Anna Söder (MP) har överlämnat en motion till fullmäktige. Motionären föreslår att hållbarhetsperspektivet ska ingå som stående punkt i kommunens tjänsteskrivelsemall. Att lägga till hållbarhetsperspektivet som stående punkt i kommunens tjänsteskrivelser ligger i linje med hur kommunen har beslutat att arbeta med hållbarhet. I och med att Håbo kommun har antagit hållbarhetslöften som ligger i linje med motionens förslag och samhällsbyggandsförvaltningen utreder möjligheten att inkludera hållbarhetsperspektivet i tjänsteskrivelser föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Beslutsunderlag

- Motion

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsen kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Kommunledningsförvaltningen
Kansliavdelningen
Jessica Thorsell, Kommunsekreterare

jessica.thorsell@habo.se

Svar på motion: hållbarhetsperspektivet i kommunens tjänsteskrivelser

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Sammanfattning

Anna Söder (MP) har överlämnat en motion till fullmäktige. Motionären föreslår att hållbarhetsperspektivet ska ingå som stående punkt i kommunens tjänsteskrivelsemall. Att lägga till hållbarhetsperspektivet som stående punkt i kommunens tjänsteskrivelser ligger i linje med hur kommunen har beslutat att arbeta med hållbarhet. I och med att Håbo kommun har antagit hållbarhetslöften som ligger i linje med motionens förslag och samhällsbyggandsförvaltningen utreder möjligheten att inkludera hållbarhetsperspektivet i tjänsteskrivelser föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ärendet

Anna Söder (MP) har överlämnat en motion till fullmäktige. Motionären föreslår att hållbarhetsperspektivet ska ingå som stående punkt i kommunens tjänsteskrivelsemall.

Ett av de fyra målområden med tillhörande strategier som kommunfullmäktige har prioriterat under perioden 2023–2026 är ”en hållbar kommun”. Håbo kommun har även antagit en hållbarhetsstrategi, Hållbara Håbo, KF 2021-11-08 § 145. Hållbarhetsstrategin tar sin utgångspunkt i en långsiktigt hållbar utveckling och kommunens vision och beskriver hur kommunen ska arbeta för att bidra till uppfyllandet av de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Agenda 2030 antogs av FN:s medlemsländer 2015 och är en universell agenda vars mål bidrar till en miljömässig-, social- och ekonomisk hållbar utveckling. Mycket av kommunens grunduppdrag är direkt eller indirekt kopplade till delmål i Agenda 2030. I Håbo kommun ska arbetet med Agenda 2030 integreras i det ordinarie arbetet och alla har ett ansvar för genomförandet.

Håbo kommun har även tecknat hållbarhetslöften med länsstyrelsen. Hållbarhetslöftena är politiskt beslutade och enligt rutin utgår tjänstemannaorganisationen från dessa och beslutar om underliggande aktiviteter. Ett av hållbarhetslöftena handlar om att ”öka kunskap, delaktighet och engagemang” där länsstyrelsen föreslagit att arbeta med att ”skapa riktlinjer för att beslutsunderlag ska redovisa besluts klimatpåverkan i jämförelse med andra alternativ”. Utifrån detta förslag och beslutat hållbarhetslöfte har tjänstemän beslutat att arbeta med aktiviteten: ”utreda

möjligheten att integrera hållbarhetsperspektivet i kommunens tjänsteskrivelser, under 2024”.

Att lägga till hållbarhetsperspektivet som stående punkt i kommunens tjänsteskrivelser ligger i linje med hur kommunen har beslutat att arbeta med hållbarhet, i enlighet med Hållbarhetsstrategin, Kommunfullmäktiges mål om En hållbar kommun (2023–2026), kommunens vision och tecknade hållbarhetslöften.

Med hänvisningen till ovanstående och att samhällsbyggandsförvaltningen utreder möjligheten att inkludera hållbarhetsperspektivet i tjänsteskrivelser föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Utredningen av implementering sker inom ram. Handläggares arbetstid gällande att skriva tjänsteskrivelser är en kostnad, som kommer att öka om ytterligare analyser ska göras. Det är i dag inte möjligt att göra en beräkning på hur stor ökad kostnad ett införande blir då politiken inte har tagit ställning kring beredningsarbetet och omfattningen av införandet. Dessa ekonomiska konsekvenser kommer att beaktas i utredningen.

Barnperspektivet

Ett hållbarhetsperspektiv i kommunens tjänsteskrivelser kan ytterligare säkerställa att barnperspektivet inte glöms bort då majoriteten av målen i Agenda 2030 har påverkan på barns liv och utveckling. Barnperspektivet bör beaktas ytterligare i utredningen kring implementerandet av ny rubrik i mallen för tjänsteskrivelser.

Näringslivsperspektivet

Beslutet medför inga direkta konsekvenser för näringslivet. Indirekt kan hållbarhetsperspektivet medföra att det blir tydligt att näringslivet har stor påverkanspotential i den hållbara samhällsutvecklingen vilket kan vara till fördel både för kommun och näringsliv vad gäller samverksanspotential.

Uppföljning

Uppföljning sker under hösten 2024 genom att utredningen av införandet presenteras och politiskt beslut tas gällande kommunens inriktning och beredningsarbete.

Beslutsunderlag

- Motion

Beslut skickas till

Kansliavdelningen, kommunledningsförvaltningen
Samtliga nämnder, för kännedom

Motion om att ta med hållbarhetsperspektivet i kommunens tjänsteskrivelsemall

Bålsta 8 juni 2023

Miljöpartiet de gröna i Håbo

Åbyvägen 26

746 93 Bålsta

I november 2020 beslutade kommunstyrelsen att lägga till barnperspektivet samt näringslivsperspektivet som stående punkter i kommunens tjänsteskrivelsemall. Detta är viktiga aspekter att ta hänsyn till vid alla kommunens beslut.

Det finns dock ytterligare ett viktigt perspektiv att ta hänsyn till i alla kommunens beslut och det är hållbarhetsperspektivet.

Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Agenda 2030:s mål och delmål är integrerade och odelbara och omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Sveriges tidigare regering ville att Sverige som nation skulle vara ledande i denna utveckling och riksdagen fattade i december 2020 beslut om att arbeta enligt regeringens föreslagna mål för Agenda 2030. I Håbo Kommun antogs 2021 en Hållbarhetsstrategi. De inledande orden i denna är dessa:

Vi ska vara Hållbara Håbo och sträva mot jämlikhet och delaktighet.

Vi tar vårt långsiktiga ansvar för natur och klimat och är energieffektiva och fossilbränslefria.

Miljöpartiet de gröna i Håbo föreslår därför att

- Hållbarhetsperspektivet också läggs till i kommunens tjänsteskrivelsemall på samma sätt som barnperspektivet och näringslivsperspektivet tidigare har lagts till. Genom att hållbarhetsperspektivet läggs in i mallen påminns våra medarbetare i de olika förvaltningarna om detta yttersta viktiga perspektiv som nu måste genomsyra alla beslut kommunen tar.

Kommunledningsförvaltningen
Kansliavdelningen
Jessica Thorsell, Kommunsekreterare

jessica.thorsell@habo.se

Interpellation till Barn och utbildningsnämndens ordförande

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att interpellationen anses besvarad.

Sammanfattning

Anna Söder (MP) har ställt en interpellation till barn- och utbildningsnämndens ordförande. Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-08 att interpellationen fick ställas och bordlade sedan frågan till nästkommande Kommunfullmäktige då interpellanten inte närvarade. Svar ska ges på Kommunfullmäktige 2024-05-06.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Uppföljning

Beslutet kräver ingen uppföljning.

Beslutsunderlag

- Interpellation
- Svar på interpellation

Beslut skickas till

Interpellant
Barn- och utbildningsnämndens ordförande

§ 54

Dnr 2024/00487

Interpellation till Barn och utbildningsnämndens ordförande

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att interpellationen får ställas.
2. Kommunfullmäktige beslutar att bordlägga interpellationen till nästkommande Kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Anna Söder (MP) ställer en interpellation till Barn- och utbildningsnämndens ordförande Carl-Johan Torstensson (M) gällande hur planerna ser ut för Aspen, särskild undervisningsgrupp i Håbo kommun. Interpellationen bordläggs till nästkommande Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Interpellation

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Kommunfullmäktige kan besluta enligt förslag till beslut och finner att så är fallet.

Beslutet skickas till:

Interpellant
Barn- och utbildningsnämndens ordförande

JUSTERARE

EXPEDIERAD

SIGNATUR

UTDRAGSBESTYRKNING

Interpellation ställd till Carl-Johan Torstenson (M), ordförande Barn och utbildningsnämnden, Håbo kommun av Anna Söder (Mp), ersättare Barn och utbildningsnämnden.

Datum: 2024-03-11

Hur ser planen ut för Aspen?

”Alla barn och elever har rätt till ledning och stimulans för att kunna utvecklas så långt som möjligt. En del elever har också rätt till extra anpassningar eller särskilt stöd. I Håbo finns två kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper anpassade utifrån elever med en viss typ av problematik. Grupperna arbetar efter grundskolans ordinarie läroplan och kursplaner.” Detta står att läsa på Håbo kommuns hemsida. Vidare står att Aspen är en särskild undervisningsgrupp för elever inom autismspektrat och att elever från årskurs 1 – 9 går här.

Aspen har vid det här laget funnits i många år och är välkänd i Håbo kommun och har ett mycket gott rykte i kommunen.

Andel elever som går ut grundskolan från Aspen med godkända betyg är den högsta i kommunen. Omsättningen på personal vid Aspen är låg, många har jobbat där mycket länge.

Vidare står det på kommunens hemsida att ”rektorn på ditt barns skola fattar ett beslut att ditt barn behöver placeras i en särskild undervisningsgrupp samt att det slutgiltiga beslutet om placering i särskild undervisningsgrupp fattas med stöd av centrala elevhälsoteamet utifrån elevens behov. Elever på Västerängsskolan eller Gransätersskolan har inte förtur till en plats i de kommungemensamma särskilda grupperna på dessa skolor.”

De frågor jag vill ställa Carl-Johan Torstensson är:

- Upplägget för Aspen har fungerat lika dant i många år. Nu får vi kännedom om att detta inte är ett korrekt förfaringssätt och att kommunen bryter mot lagen. Vilka steg vidtas nu för att åtgärda detta?
- Personalen på Aspen har blivit informerade om att ett antagningsstopp till Aspen är satt, trots att flera elever i årskurs 9 slutar till sommaren. Undertecknad fick vid en direkt fråga till Christer Carlsson, den 28 februari 2024, ett tydligt besked om att enheten inte ska läggas ned men ingen mer information än så. **Vad är nu tanken med Aspen för framtiden?**

Personal och elever är mycket oroad i dagsläget och det finns också ett stort behov av en särskild enhet för de som inte klarar av en vanlig skola och riskerar att till exempel bli hemmasittare .

Vi i Miljöpartiet önskar att Aspen får fortsätta sin välbehövliga verksamhet och vi önskar att nämnden omgående ser över möjligheten att göra om Aspen till en resursskola, som vi förstått är ett bättre alternativ än den struktur som Aspen nu verkar inom.

Anna Söder 2024-03-11

Interpellationssvar

Interpellationssvar från Carl-Johan Torstenson (M), ordförande för Barn och utbildningsnämnden, till Anna Söder (Mp), ersättare i Barn och utbildningsnämnden.

Datum: 2024-03-30

Tack för dina frågor angående Aspen Anna!

Efter att du skrev din interpellation 11/3 hade vi en nämnd 13/3 då bland annat Aspen diskuterades. Jag uppfattade att du då fick svar på de frågor du hade, så detta interpellationssvar blir en sammanfattning av svaren som kom på nämnden.

Aspen utgör en viktig del av det stöd Håbo kommun erbjuder elever med särskilda behov. Nämnden har aldrig haft för avsikt att lägga ned denna verksamhet, utan ser den som en viktig beståndsdel av särskilt stöd.

Din första fråga rör hur vi förändrar sättet att ta in elever på Aspen. Svaret är att förfaringssättet förtydligas till att vara att det enbart är rektor som kan besluta om detta, med stöd av elevhälsan. Ansvarsfördelningen mellan rektor och elevhälsa har inte alltid varit helt klar, därför förtydligas nu att det enbart är rektor som kan fatta ett placeringsbeslut. Detta kommuniceras/kommer att kommuniceras till alla berörda parter, dvs rektorer, elevhälsa samt personalen på Aspen.

Avseende fråga 2 så är det så att förvaltningen har ett uppdrag att utreda om Aspen skall fortsätta som idag som en kommungemensam särskild undervisningsgrupp, eller om Aspen ska utgöra stommen till en eventuell resursskola, som då kommer att ha delvis nya förutsättningar. Denna utredning pågår och kommer att presenteras för nämnden för beslut när den är slutförd. Avseende uppgiften om antagningsstopp verkar detta ha varit ett missförstånd i kommunikationen och kommer att klargöras av förvaltningen.

Jag hoppas att detta, tillsammans med diskussionen på nämnden, givit dig tillfredsställande svar på dina frågor.

Carl-Johan Torstenson (M)
Ordförande BUN

Kommunledningsförvaltningen
Kansliavdelningen
Jessica Thorsell, Kommunsekreterare

jessica.thorsell@habo.se

Interpellation till kommunstyrelsens ordförande

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att interpellationen får ställas.

Sammanfattning

Owe Fröjd (Båp) ställer en fråga till kommunstyrelsens ordförande gällande bland annat 15-minuterstrafik på pendeltåget och återkoppling av bifallen motion.

Uppföljning

Ärendet följs upp på Kommunfullmäktiges sammanträde den 17 juni 2024 då svar på interpellationen lämnas.

Beslutsunderlag

- Interpellation

Beslut skickas till

Interpellant
Kommunstyrelsens ordförande

Bålsta 2024-04-28

Bålstapartiet

Interpellation till kommunstyrelsens ordförande KF 20-05-06

Bålstapartiet har under flera mandatperioder arbetat för att vi skall få 15-minutertrafik på pendeltåget, samt under senaste åren även velat att det utlovade stickspåret till Bålsta Logistik skall färdigställas, och i samband med detta även anlägga en enklare plattform och infartsparkering i detta område genom en förlängning av pendeltågtrafiken, en station kallad *Bålsta Västra*

För ca 6 månader sedan beslutade kommunfullmäktige att bevilja delar av vår motion, KF beslutade att:

"Att kommunen tar upp en politisk diskussion med Regionens politiker och politiker i Landstinget Stockholm.

Om byggandet av Bålsta Västra skulle underlätta logistiken, med en vändplats där istället för i Bålsta C, att man även tar upp detta som en del i denna lösning."

Då detta beslut handlade om att lyfta frågan till en ren politisk fråga vill jag ha svar på följande:

1. Har du verkställt KF beslut och träffat de politiker som avsågs i beslutet?
2. Vilka har du träffat och när?
3. Vad blev resultatet av denna/dessa överläggningar?

Om du INTE har verkställt KF beslut och INTE träffat någon än vill jag ha svar på följande frågor:

1. När avser du verkställa KF beslut?
2. Vilka avser du överlägga med?
3. När kommer detta att vara genomfört?
4. Hur kommer återkopplingen till Bålstapartiet att ske?

Owe Fröjd
Bålstapartiet

Bålstapartiet Bålsta